

Svet
Evropske unije

Bruselj, 5. julij 2023
(OR. en)

11485/23
ADD 3

LIMITE

COLAC 81
POLCOM 146
SERVICES 27
FDI 15

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	5. julij 2023
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2023) 431 final - ANNEX 1 - PART 3/4
Zadeva:	PRILOGA k Predlogu SKLEPA SVETA o podpisu, v imenu Evropske unije, in začasni uporabi Naprednega okvirnega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Čile na drugi strani

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2023) 431 final - ANNEX 1 - PART 3/4.

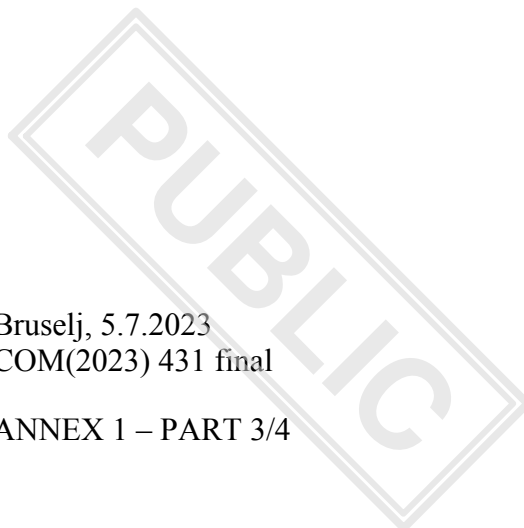
Priloga: COM(2023) 431 final - ANNEX 1 - PART 3/4

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 5.7.2023
COM(2023) 431 final

ANNEX 1 – PART 3/4

PRILOGA

k

Predlogu SKLEPA SVETA

o podpisu, v imenu Evropske unije, in začasni uporabi Naprednega okvirnega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Čile na drugi strani

POGLAVJE 17

NALOŽBE

ODDELEK A

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 17.1

Področje uporabe

To poglavje se ne uporablja za ukrepe, ki jih pogodbenica sprejme ali ohrani v zvezi s finančnimi institucijami druge pogodbenice, vlagatelji druge pogodbenice in naložbami takih vlagateljev v finančne institucije na ozemlju navedene pogodbenice, kot so opredeljeni v členu 25.2.

ČLEN 17.2

Opredelitev pojmov

1. V tem poglavju in prilogah 17-A, 17-B in 17-C:
 - (a) „dejavnosti, ki se opravljajo pri izvajanju javnih pooblastil“ pomenijo dejavnosti, vključno z opravljenimi storitvami, ki se ne izvajajo na tržni podlagi ali v konkurenci z enim ali več gospodarskimi subjekti;
 - (b) „storitve popravil in vzdrževanja zrakoplovov“ pomenijo dejavnosti, ki se opravljajo na zrakoplovu ali njegovem delu, medtem ko je umaknjen iz prometa, in ne vključujejo t. i. linijskega vzdrževanja;
 - (c) „storitve računalniškega sistema rezervacij (CRS)“ pomenijo storitve računalniških sistemov, ki vsebujejo podatke o voznih redih letalskih prevoznikov, o razpoložljivih zmogljivostih, o vozninah in pravilih o prevozu, na podlagi katerih je možno rezervirati ali izdajati vozovnice;
 - (d) „zajeta naložba“ pomeni naložbo, ki je neposredno ali posredno v lasti ali pod nadzorom enega ali več vlagateljev pogodbenice na ozemlju druge pogodbenice ter je izvedena v skladu z veljavnim pravom in obstaja na datum začetka veljavnosti tega sporazuma ali je ustanovljena po tem datumu;

- (e) „čezmejno opravljanje storitev“ pomeni opravljanje storitve:
- (i) z ozemlja ene pogodbenice na ozemlje druge pogodbenice ali
 - (ii) na ozemlju ene pogodbenice za potrošnika storitve druge pogodbenice;
- (f) „gospodarske dejavnosti“ pomenijo dejavnosti industrijskega, poslovnega in strokovnega značaja ali dejavnosti obrtnikov, vključno z opravljanjem storitev, razen dejavnosti, ki se opravljajo pri izvajanju javnih pooblastil;
- (g) „podjetje“ pomeni pravno osebo, podružnico ali predstavništvo, ustanovljeno na podlagi poslovne enote;
- (h) „ustanovitev“ pomeni ustanovitev podjetja s strani vlagatelja pogodbenice na ozemlju druge pogodbenice, vključno s pridobitvijo¹;
- (i) „prosto zamenljiva valuta“ pomeni valuto, ki jo je mogoče prosto zamenjati za valute, s katerimi se obsežno trguje na mednarodnih deviznih trgih in se široko uporabljajo v mednarodnih transakcijah;

¹ Izraz „pridobitev“ se razume tako, da vključuje kapitalsko udeležbo v pravni osebi z namenom vzpostavitve ali ohranjanja trajnih gospodarskih povezav.

- (j) „storitve zemeljske oskrbe“ pomenijo opravljanje naslednjih storitev na letališču za plačilo ali po pogodbi: zastopništvo letalskega prevoznika, upravljanje in nadzor; oskrba potnikov; sprejem in odprema prtljage; oskrba na ploščadi; gostinstvo; odprema letalskega tovora in pošte; oskrba zrakoplova z gorivom, vzdrževanje in čiščenje; kopenski prevoz ter letalska operacija, upravljanje posadke in načrtovanje letov; storitve zemeljske oskrbe ne vključujejo: samooskrbe; varstva; linijskega vzdrževanja; popravil in vzdrževanja zrakoplovov ali upravljanja oziroma obratovanja bistvene, centralizirane letališke infrastrukture, kot so zmogljivosti za razledenitev, sistemi za distribucijo goriva, sistemi za sprejem in odpremo prtljage ter stalni prometni sistemi znotraj letališča;
- (k) „naložba“ pomeni vsako sredstvo, ki ga ima vlagatelj neposredno ali posredno v lasti ali ga nadzoruje in ima značilnosti naložbe, vključno z določenim trajanjem, zavezo glede kapitala ali drugih virov, pričakovanjem zaslužka ali dobička ali prevzemom tveganja; naložba ima lahko naslednje oblike:
- (i) podjetje;
 - (ii) deleži, delnice in druge oblike kapitalske udeležbe v podjetju;
 - (iii) obveznice, navadne obveznice in drugi dolžniški instrumenti podjetja;
 - (iv) terminske pogodbe, opcije in drugi izvedeni finančni instrumenti;

- (v) koncesije, licence, pooblastila, dovoljenja in podobne pravice, podeljene v skladu z notranjim pravom¹;
- (vi) pogodbe na ključ, pogodbe o gradnji, upravljanju, proizvodnji, koncesiji, delitvi prihodkov in druge podobne pogodbe, vključno s tistimi, ki vključujejo prisotnost premoženja vlagatelja na ozemlju pogodbenice;
- (vii) pravice intelektualne lastnine;
- (viii) kakršna koli druga premična ali nepremična, opredmetena ali neopredmetena sredstva in sorodne lastninske pravice, kot so zakupi, hipoteke ter pravice do zasega in zastave;

Pojasniti je treba:

- (i) donosi, ki se vložijo, se obravnavajo kot naložba in kakršna koli sprememba oblike, v kateri se sredstva vložijo ali ponovno vložijo, ne vpliva na njihovo opredelitev kot naložbe, pod pogojem, da oblika naložbe ali ponovne naložbe ohranja skladnost z opredelitvijo naložbe;
- (ii) „naložba“ ne vključuje odredbe ali sodbe, izdane v okviru sodnega ali upravnega ukrepa;

¹ Pojasniti je treba, da je to, ali ima koncesija, licenca, pooblastilo, dovoljenje ali podoben instrument značilnosti naložbe, med drugim odvisno od dejavnikov, kot sta narava in obseg pravic, ki jih ima imetnik v skladu z zakonodajo te pogodbenice.

- (l) „vlagatelj pogodbenice“ pomeni fizično ali pravno osebo pogodbenice, vključno s pogodbenico, ki želi ustanoviti, ustanavlja ali je ustanovila podjetje v skladu s pododstavkom (h);
- (m) „pravna oseba pogodbenice“ pomeni¹:
- (i) za pogodbenico EU:
- (A) pravno osebo, ki je ustanovljena ali organizirana v skladu s pravom Evropske unije ali vsaj ene od njenih držav članic in ki na ozemlju Evropske unije opravlja bistvene poslovne dejavnosti², in
- (B) ladjarske družbe, ki imajo sedež zunaj Evropske unije in jih obvladujejo fizične osebe države članice, katerih plovila so registrirana v državi članici in plujejo pod njeno zastavo;

¹ Pojasniti je treba, da se ladjarske družbe iz te opredelitve štejejo za pravne osebe pogodbenice le v zvezi z njihovimi dejavnostmi, povezanimi z opravljanjem storitev pomorskega prevoza.

² V skladu s svojim uradnim obvestilom glede Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Svetovni trgovinski organizaciji (WT/REG39/1) se pogodbenica EU zaveda, da je koncept „dejanske in trajne povezave“ z gospodarstvom države članice iz člena 54 PDEU enak konceptu „bistvenih poslovnih dejavnosti“.

- (ii) za Čile:
- (A) pravno osebo, ki je ustanovljena ali organizirana v skladu s pravom Čila in ki na ozemlju Čila opravlja bistvene poslovne dejavnosti, ter
 - (B) ladjarske družbe, ki imajo sedež zunaj Čila in jih obvladujejo fizične osebe Čila, katerih plovila so registrirana v Čilu in plujejo pod njegovo zastavo;
- (n) „poslovanje“ pomeni vodenje, upravljanje, vzdrževanje, uporabo, uživanje, prodajo ali druge oblike razpolaganja s podjetjem s strani vlagatelja pogodbenice na ozemlju druge pogodbenice;
- (o) „donosi“ pomeni vse zneske, ki nastanejo ali izvirajo iz naložbe ali ponovne naložbe, vključno z dobički, dividendami, kapitalskimi dobički, licenčninami, obrestmi, plačili v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, plačili v naravi in vsemi drugimi zakonitimi dohodki;
- (p) „prodaja in trženje storitev zračnega prevoza“ pomeni priložnosti za zadevnega letalskega prevoznika, da prosto prodaja in trži svoje storitve zračnega prevoza, vključno z vsemi vidiki trženja, kot so tržna analiza, oglaševanje in distribucija, te dejavnosti ne vključujejo določanja cen zračnega prevoza niti veljavnih pogojev, in
- (q) „storitev“ pomeni vse storitve v vseh sektorjih, razen storitev, ki se opravljajo pri izvajanju javnih pooblastil.
- (r) „sodišče“ pomeni sodišče prve stopnje, ustanovljeno v skladu s členom 17.34.

ČLEN 17.3

Pravica do urejanja

Pogodbenici potrjujeta svojo pravico do zakonskega urejanja na svojem ozemlju za doseganje zakonitih ciljev politike, kot so varovanje javnega zdravja, socialne storitve, izobraževanje, varnost, okolje, vključno s podnebnimi spremembami, javna morala, socialno varstvo ali varstvo potrošnikov, varstvo zasebnosti in podatkov ter spodbujanje in varovanje kulturne raznolikosti.

ČLEN 17.4

Razmerje do drugih poglavij

1. V primeru neskladnosti med tem poglavjem in poglavjem 25 v obsegu neskladnosti prevlada slednje.
2. Zahteva pogodbenice, da ponudnik storitev druge pogodbenice izda obveznico ali drugo obliko finančnega jamstva kot pogoj za čezmejno opravljanje storitve na njenem ozemlju, sama po sebi ne pomeni, da se to poglavje uporablja za tako čezmejno opravljanje navedene storitve. To poglavje se uporablja za ukrepe, ki jih pogodbenica sprejme ali ohranja v zvezi z obveznico ali finančnim jamstvom, če taka obveznica ali finančno jamstvo predstavlja zajeta naložba.

ČLEN 17.5

Odrekanje ugodnosti

Pogodbenica lahko odreče ugodnosti iz tega oddelka vlagatelju druge pogodbenice ali zajeti naložbi, če pogodbenica, ki odreka ugodnosti, sprejme ali ohrani ukrepe v zvezi z ohranjanjem mednarodnega miru in varnosti, vključno z varstvom človekovih pravic, ki:

- (a) prepovedujejo transakcije z navedenim vlagateljem ali zajeto naložbo ali
- (b) bi se kršili ali zaobšli, če bi se ugodnosti iz tega poglavja priznale navedenemu vlagatelju ali zajeti naložbi, tudi če ukrepi prepovedujejo transakcije z osebo, ki ima enega od njiju v lasti ali ga obvladuje.

ČLEN 17.6

Pododbor za storitve in naložbe

V skladu s členom 8.8(1) se ustanovi Pododbor za storitve in naložbe (v nadaljnjem besedilu: pododbor). Pri obravnavi zadev v zvezi z naložbami pododbor spremlja in zagotavlja ustrezno izvajanje tega poglavja ter prilog 17-A, 17-B in 17-C.

ODDELEK B

LIBERALIZACIJA NALOŽB IN NEDISKRIMINACIJA

ČLEN 17.7

Področje uporabe

1. Ta oddelek se uporablja za ukrepe, ki jih sprejme ali ohranja pogodbenica in ki vplivajo na ustanovitev podjetja ali poslovanje zajete naložbe v vseh gospodarskih dejavnostih vlagatelja druge pogodbenice na njenem ozemlju.
2. Ta oddelek se ne uporablja za:
 - (a) avdiovizualne storitve;
 - (b) nacionalno pomorsko kabotažo¹; ali

¹ Nacionalna pomorska kabotaža iz tega poglavja brez poseganja v področje uporabe dejavnosti, ki se lahko štejejo za kabotažo v skladu z ustrežno nacionalno zakonodajo, zajema prevoz potnikov ali blaga med pristaniščem ali točko v Čilu ali državi članici in drugim pristaniščem ali točko v Čilu ali isti državi članici, vključno z njenim epikontinentalnim pasom, kot je določeno v Konvenciji Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, ter promet, ki se začne in konča v istem pristanišču ali točki v Čilu ali državi članici.

- (c) notranji ali mednarodni zračni prevoz ali povezane storitve v podporo zračnemu prevozu¹, bodisi rednemu bodisi posebnemu, in storitve, ki se neposredno nanašajo na uresničevanje prometnih pravic, razen:
- (i) storitev popravil in vzdrževanja zrakoplovov, med katerimi je zrakoplov umaknjen iz prometa;
 - (ii) prodaje in trženja storitev zračnega prevoza;
 - (iii) storitev računalniškega sistema rezervacij (CRS) ter
 - (iv) storitev zemeljske oskrbe.
3. Členi 17.8, 17.9, 17.11, 17.12 in 17.13 se ne uporabljajo v zvezi z javnim naročanjem.
4. Členi 17.8, 17.9, 17.11 in 17.13 se ne uporabljajo v zvezi s subvencijami, ki jih dodeli pogodbenica, vključno z vladnimi posojili, jamstvi in zavarovanji.

¹ Pojasniti je treba, da zračni prevoz ali povezane storitve v podporo zračnemu prevozu vključujejo naslednje storitve: zračni prevoz; storitve, ki se opravljajo z zrakoplovom, pri čemer glavni namen teh storitev ni prevoz blaga ali potnikov, kot so gašenje požarov iz zraka, usposabljanje za letenje, ogledi znamenitosti, škropljenje, geodetske meritve, kartiranje, fotografiranje, skoki s padalom, vleka jadralnih letal, helikopterske gradbene storitve in helikoptersko spravilo lesa ter druge letalske storitve na področju kmetijstva, industrije in nadzora; dajanje zrakoplovov s posadko v najem in obratovanje letališč.

ČLEN 17.8

Dostop do trga

V sektorjih ali podsektorjih, v katerih se sprejmejo zaveze glede dostopa do trga, pogodbenica v zvezi z dostopom do trga prek ustanavljanja ali delovanja vlagateljev druge pogodbenice ali podjetij, ki predstavljajo zajeto naložbo, bodisi na podlagi svojega celotnega ozemlja bodisi na podlagi regionalne razdelitve, ne sprejme ali ohrani ukrepa, ki:

- (a) omejuje število podjetij, ki lahko opravljajo določeno gospodarsko dejavnost, bodisi v obliki številčnih kvot, monopolov, izključnih pravic ali zahteve po oceni gospodarskih potreb;
- (b) omejuje skupno vrednost transakcij ali premoženja v obliki številčnih kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb;
- (c) omejuje skupno število poslov ali skupno količino proizvodnje, izraženo v določenih številčnih enotah v obliki kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb¹;
- (d) omejuje ali zahteva posebne vrste pravnih oseb ali skupnih podjetij, prek katerih lahko vlagatelj druge pogodbenice opravlja gospodarsko dejavnost, ali

¹ Pododstavki (a), (b) in (c) ne zajemajo ukrepov, sprejetih za omejitev proizvodnje kmetijskega ali ribiškega proizvoda.

- (e) omejuje skupno število fizičnih oseb, ki so lahko zaposlene v določenem sektorju ali ki jih podjetje lahko zaposli ter ki so potrebne za opravljanje gospodarske dejavnosti in so z njo neposredno povezane, v obliki številčnih kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb.

ČLEN 17.9

Nacionalna obravnava

1. Vsaka pogodbenica vlagateljem druge pogodbenice in podjetjem, ki predstavljajo zajeto naložbo, v zvezi z ustanavljanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah¹ zagotavlja svojim vlagateljem in njihovim podjetjem.
2. Vsaka pogodbenica vlagateljem druge pogodbenice in zajetim naložbam v zvezi s poslovanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah² zagotavlja svojim vlagateljem in njihovim naložbam.

¹ Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

² Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

3. Obravnava, ki jo pogodbenica zagotovi v skladu z odstavkoma 1 in 2:
- (a) v zvezi z regionalno ali lokalno ravno javne uprave v Čilu, pomeni obravnavo, ki ni manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah ta raven javne uprave zagotavlja vlagateljem iz Čila in njihovim naložbam na svojem ozemlju;
 - (b) v zvezi s posamezno vlado države članice ali v njej, obravnavo, ki ni manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki jo je v podobnih okoliščinah navedena vlada zagotovila vlagateljem iz navedene države članice in njihovim naložbam na svojem ozemlju¹.

ČLEN 17.10

Javno naročanje

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je podjetjem druge pogodbenice, ustanovljenim na njenem ozemlju, zagotovljena obravnava, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah zagotavlja svojim podjetjem v zvezi s katerim koli ukrepom, povezanim z nakupom blaga ali storitev naročnika za vladne namene.

¹ Pojasniti je treba, da obravnava, ki jo zagotavlja vlada države članice ali v njej, po potrebi vključuje regionalno in lokalno raven javne uprave.

2. Za uporabo obveznosti nacionalne obravnave, določene v tem členu, še naprej veljajo varnostne in splošne izjeme, kot so določene v členu 28.3.

ČLEN 17.11

Obravnava po načelu države z največjimi ugodnostmi

1. Vsaka pogodbenica vlagateljem druge pogodbenice in podjetjem, ki predstavljajo zajeto naložbo, v zvezi z ustanavljanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah¹ zagotavlja vlagateljem tretje države in njihovim podjetjem.
2. Vsaka pogodbenica vlagateljem druge pogodbenice in zajetim naložbam v zvezi s poslovanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah² zagotavlja vlagateljem tretje države in njihovim naložbam.
3. Odstavka 1 in 2 se ne razlagata tako, da pogodbenico zavezujeta, da na vlagatelje druge pogodbenice ali zajete naložbe razširi kakršno koli obravnavo, ki izhaja iz ukrepov za priznavanje standardov, vključno s standardi ali merili za izdajo dovoljenja, izdajo licence ali certificiranje fizične osebe ali podjetja za opravljanje gospodarske dejavnosti, ali bonitetnimi ukrepi.

¹ Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

² Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

4. Pojasniti je treba, da obravnava iz odstavkov 1 in 2 ne vključuje postopkov za reševanje naložbenih sporov ali mehanizmov, določenih v drugih mednarodnih pogodbah o naložbah in drugih trgovinskih sporazumih. Vsebinske določbe v drugih mednarodnih pogodbah o naložbah ali trgovinskih sporazumih same po sebi ne pomenijo „obravnave“ iz odstavkov 1 in 2, zato ne morejo povzročiti kršitve tega člena brez ukrepov, ki jih pogodbenica sprejme ali ohrani. Ukrepi pogodbenice, ki se uporabljajo v skladu s takimi vsebinskimi določbami, lahko pomenijo „obravnavo“ v skladu s tem členom in tako povzročijo kršitev tega člena.

ČLEN 17.12

Operativne zahteve

1. Pogodbenica v zvezi z ustanovitvijo katerega koli podjetja ali poslovanjem katere koli naložbe pogodbenice ali tretje države na svojem ozemlju ne uvede ali izvršuje nobene zahteve ali izvršuje zaveze ali obveze glede:

- (a) izvoza določene stopnje ali deleža blaga ali storitev;
- (b) doseganja določene stopnje ali deleža domače vsebine;
- (c) nakupa, uporabe ali dajanja prednosti blagu, ki se proizvaja na njenem ozemlju, ali storitvam, ki se tam opravljajo, ali glede nakupa blaga ali storitev pri fizičnih osebah ali podjetjih na njenem ozemlju;

- (d) vzpostavitev kakršne koli povezave med obsegom ali vrednostjo uvoza in obsegom ali vrednostjo izvoza ali zneskom prilivov deviznih tečajev, povezanih s takim podjetjem;
- (e) omejitve prodaje blaga ali storitev na njenem ozemlju, ki jih tako podjetje proizvaja ali opravlja, tako da se taka prodaja kakor koli poveže z obsegom ali vrednostjo njenega izvoza ali deviznih prihodkov;
- (f) prenosa tehnologije, proizvodnega postopka ali drugega lastniškega znanja na fizično osebo ali podjetje na njenem ozemlju;
- (g) dobave blaga, ki ga proizvaja, ali storitev, ki jih opravlja, izključno z ozemlja navedene pogodbenice, na določen regionalni ali svetovni trg;
- (h) določitve sedeža tega vlagatelja za določeno regijo sveta, ki je širša od ozemlja pogodbenice, ali svetovni trg na njenem ozemlju;
- (i) zaposlitve določenega števila ali deleža svojih državljanov;
- (j) omejitve izvoza ali prodaje za izvoz ali

(k) v zvezi s katero koli licenčno pogodbo, ki obstaja v času uvedbe ali uveljavljanja zahteve ali izvrševanja katere koli zaveze ali obveze, ali katero koli prihodnjo licenčno pogodbo¹, ki jo prostovoljno skleneta vlagatelj in fizična ali pravna oseba ali kateri koli drug subjekt na njenem ozemlju, če se zahteva uvede ali se zaveza ali obveza izvršujeta prek izvensodnih javnih pooblastil pogodbenice na način, ki pomeni neposredno poseganje v navedeno licenčno pogodbo, za določitev:

(i) dane stopnje ali zneska licenčnine pod določeno stopnjo v okviru licenčne pogodbe ali

(ii) danega trajanja veljavnosti licenčne pogodbe.

2. Pojasniti je treba, da se odstavek 1, pododstavek (k), ne uporablja, kadar se licenčna pogodba sklene med vlagateljem in pogodbenico.

3. Pogodbenica uveljavljanja ali nepretrganega uveljavljanja prednosti v povezavi z ustanavljanjem ali poslovanjem podjetja pogodbenice ali tretje države na svojem ozemlju ne pogojuje z izpolnjevanjem katere koli od naslednjih zahtev glede:

(a) doseganja določene stopnje ali deleža domače vsebine;

¹ Licenčna pogodba v tem odstavku pomeni pogodbo o licenciranju tehnologije, postopku proizvodnje ali drugem lastniškem znanju.

- (b) nakupa, uporabe ali dajanja prednosti blagu, ki se proizvaja na njenem ozemlju, ali storitvam, ki se tam opravljajo, ali glede nakupa blaga ali storitev pri fizičnih osebah ali podjetjih na njenem ozemlju;
- (c) kakršne koli povezave obsega ali vrednosti uvoza z obsegom ali vrednostjo izvoza ali zneskom prilivov tujih valut, povezanih s takim podjetjem;
- (d) omejitve prodaje blaga ali storitev na njenem ozemlju, ki jih tako podjetje proizvaja ali opravlja, tako da se taka prodaja kakor koli poveže z obsegom ali vrednostjo njenega izvoza ali deviznih prihodkov; ali
- (e) omejitev izvoza ali prodaje za izvoz.

4. Odstavek 3 se ne razlaga tako, da pogodbenici preprečuje, da uveljavljanje ali nepretrgano uveljavljanje prednosti v zvezi z ustanavljanjem podjetja na njenem ozemlju s strani vlagatelja pogodbenice ali tretje države ali njegovim poslovanjem pogojuje z izpolnjevanjem zahteve glede sedeža proizvodnje, opravljanja storitve, usposabljanja ali zaposlovanja delavcev, gradnje ali razširitve določenih objektov ali izvajanja raziskav in razvoja na njenem ozemlju.

5. Odstavek 1, pododstavka (f) in (k), se ne uporablja, kadar:
- (a) pogodbenica odobri uporabo pravice intelektualne lastnine v skladu s členom 31 ali členom 31a Sporazuma TRIPS oziroma sprejme ali ohrani ukrepe, ki nalagajo razkritje podatkov ali zaščitene informacij, ki spadajo na področje uporabe člena 39, odstavek 3, Sporazuma TRIPS in so skladni z njim, ali
 - (b) zahtevo uvede ali uveljavlja oziroma zavezo ali obvezo izvršuje sodišče, upravno sodišče ali organ, pristojen za konkurenco, da se odpravi praksa, za katero je bilo po sodnem ali upravnem postopku ugotovljeno, da krši konkurenčno pravo pogodbenice.
6. Odstavek 1, pododstavki (a), (b) in (c), ter odstavek 3, pododstavka (a) in (b), se ne uporabljata za kvalifikacijske zahteve za blago ali storitve v zvezi s sodelovanjem v programih spodbujanja izvoza in tujih pomoči.
7. Odstavek 3, pododstavka (a) in (b), se ne uporablja za zahteve, ki jih je uvedla pogodbenica uvoznica, v zvezi z vsebino blaga, potrebno za upravičenost do preferencialnih tarif ali preferencialnih kvot.

8. Pojasniti je treba, da se ta člen ne razlaga tako, da se od pogodbenice zahteva, da dovoli čezmejno opravljanje določene storitve, če navedena pogodbenica sprejme ali ohrani omejitve ali prepovedi za tako opravljanje storitev, ki so skladne s pridržki, pogoji ali kvalifikacijami, določenimi v zvezi s sektorjem, podsektorjem ali dejavnostjo, navedenimi v prilogah 17-A, 17-B in 17-C.

9. Ta člen ne posega v zaveze pogodbenice, sprejete na podlagi Sporazuma o STO.

ČLEN 17.13

Višji vodstveni položaji in upravni odbori

Pogodbenica ne zahteva, da podjetje te pogodbenice, ki je zajeta naložba, za člane upravnih odborov ali na višje vodstvene položaje, kot so izvršni direktorji ali vodstveni delavci, imenuje fizične osebe z določenim državljanstvom.

ČLEN 17.14

Neskladni ukrepi

1. Členi 17.9, 17.11, 17.12 in 17.13 se ne uporabljajo za:

(a) noben obstoječ neskladen ukrep:

(i) za pogodbenico EU:

(A) ki ga ohranja Evropska unija, kot je določeno v Dodatku 17-A-1;

(B) ki se ohranja na centralni ravni javne uprave države članice, kot je določena v Dodatku 17-A-1;

(C) ki se ohranja na regionalni ravni javne uprave države članice, kot je določena v Dodatku 17-A-1, ali

(D) ki se ohranja na lokalni ravni javne uprave, in

(ii) za Čile:

(A) ki se ohranja na centralni ravni javne uprave, kot je določena v Dodatku 17-A-2;

(B) ki se ohranja na regionalni ravni javne uprave, kot je določena v Dodatku 17-A-2, ali

(C) ki se ohranja na lokalni ravni javne uprave,

(b) nadaljevanje ali takojšnje podaljšanje katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavka (a) ali

(c) spremembo katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavka (a) tega odstavka, če sprememba ne zmanjša skladnosti ukrepa, kakršen je bil tik pred spremembo, s členi 17.9, 17.11, 17.12 ali 17.13.

2. Členi 17.9, 17.11, 17.12 in 17.13 se ne uporabljajo za ukrepe pogodbenice v zvezi s sektorji, podsektorji ali dejavnostmi z njenega seznama v Prilogi 17-B.

3. Pogodbenica od vlagatelja druge pogodbenice na podlagi nobenega ukrepa, sprejetega po začetku veljavnosti tega sporazuma in zajetega v pridržku iz Priloge 17-B, ne zahteva, da zaradi svojega državljanstva proda ali drugače odsvoji zajeto naložbo, ki obstaja ob začetku veljavnosti ukrepa.

4. Člen 17.8 se ne uporablja za noben ukrep pogodbenice, skladen z zavezami iz Priloge 17-C.

5. Člena 17.9 in 17.11 se ne uporabljata za noben ukrep pogodbenice, ki pomeni izjemo ali odstopanje od člena 3 ali 4 Sporazuma TRIPS, kot je podrobno določeno v členih 3 do 5 navedenega sporazuma.

6. Pojasniti je treba, da se člena 17.9 in 17.11 ne razlagata tako, da pogodbenici preprečujeta, da določi zahteve po informacijah, vključno za statistične namene, v zvezi z ustanavljanjem ali poslovanjem vlagateljev druge pogodbenice ali zajetih naložb, če to ni sredstvo za izogibanje obveznostim pogodbenice na podlagi navedenih členov.

ODDELEK C

ZAŠČITA NALOŽB

Člen 17.15

Področje uporabe

Ta oddelek se uporablja za vse ukrepe, ki jih sprejme ali ohranja pogodbenica in ki vplivajo na:

(a) zajete naložbe in

- (b) vlagatelje pogodbenice v zvezi z delovanjem zajete naložbe.

ČLEN 17.16

Naložbeni in regulativni ukrepi

1. Za ta oddelek se uporablja člen 17.3 v skladu s tem členom.
2. Ta oddelek se ne razlaga kot zaveza pogodbenice, da ne bo spremenila svojega pravnega in regulativnega okvira, niti na način, ki lahko negativno vpliva na delovanje zajetih naložb ali pričakovanja vlagatelja glede dobička.
3. Pojasniti je treba, da samo dejstvo, da pogodbenica ni izdala, podaljšala ali ohranila subvencije ali nepovratnih sredstev ali da jih je spremenila ali zmanjšala, ne pomeni kršitve tega oddelka, tudi če to povzroči izgubo ali škodo v zvezi z zajeto naložbo:
 - (a) brez kakršne koli posebne zaveze v skladu z zakonom ali pogodbo, da bo izdala, podaljšala ali ohranila to subvencijo ali nepovratna sredstva; ali
 - (b) v skladu s katerimi koli pogoji, povezanimi z izdajo, podaljšanjem, spremembo, zmanjšanjem ali ohranitvijo navedene subvencije ali nepovratnih sredstev.

4. Pojasniti je treba, da se nobena določba tega oddelka ne razlaga tako, da pogodbenici preprečuje, da prekine dodeljevanje subvencije¹ ali zahteva njeno povračilo, če je tak ukrep odredil eden od njenih pristojnih organov², ali da od te pogodbenice zahteva, da vlagatelju za to izplača odškodnino.

ČLEN 17.17

Obravnavanje vlagateljev in zajetih naložb

1. Vsaka pogodbenica zajetim naložbam in vlagateljem druge pogodbenice v zvezi z njihovimi zajetimi naložbami na svojem ozemlju zagotovi pošteno in pravično obravnavo ter popolno zaščito in varnost v skladu z odstavki 2 do 6.

¹ V primeru pogodbenice EU „subvencija“ vključuje „državno pomoč“, kakor je opredeljena v pravu Evropske unije.

² V primeru pogodbenice EU so pristojni organi, upravičeni do odreditve ukrepov iz tega odstavka, Evropska komisija ali sodišča držav članic, kadar uporabljajo pravo Evropske unije o državni pomoči.

2. Pogodbenica krši obveznost poštene in pravične obravnave iz odstavka 1, če ukrep ali nabor ukrepov pomeni¹:

- (a) odrekanje sodnega varstva v kazenskih, civilnih ali upravnih postopkih;
- (b) hudo kršitev dolžnega pravnega postopanja v sodnih in upravnih postopkih;
- (c) očitno samovoljno ravnanje;

¹ Pojasniti je treba, da sodišče pri ugotavljanju, ali ukrep ali nabor ukrepov pomeni kršitev poštene in pravične obravnave, med drugim upošteva naslednje:

- (i) v zvezi s pododstavkoma (a) in (b), ali ukrep ali nabor ukrepov vključuje hudo kršitev, ki je v nasprotju s sodno prakso; zgolj dejstvo, da je bil ugovor vlagatelja zoper sporni ukrep v nacionalnem postopku zavržen ali zavržen ali kako drugače neuspešen, samo po sebi ne pomeni odrekanja sodnega varstva v smislu pododstavka (a);
- (ii) v zvezi s pododstavkoma (c) in (d), ali ukrep ali nabor ukrepov očitno ni temeljil na razlogu ali dejstvu ali pa je temeljil na nelegitimnih razlogih, kot je predsodek ali pristranskost; zgolj nezakonnost ali zgolj nedosledna ali vprašljiva uporaba politike ali postopka sama po sebi ne pomeni očitnega samovoljnega ravnanja v smislu pododstavka (c), medtem ko popolna in nepravilna zavrnitev zakona ali drugega predpisa ali ukrepa brez razloga ali ravnanje, ki je posebej usmerjeno v vlagatelja ali njegovo zajeto naložbo z namenom povzročitve škode, lahko pomeni očitno samovoljno ravnanje ali diskriminacijo v smislu pododstavkov (c) in (d);
- (iii) v zvezi s pododstavkom (e), ali je pogodbenica ravnala *ultra vires*, ali so bili primeri domnevnega nadlegovanja ali prisile ponovljeni in trajni.

(d) ciljno usmerjeno diskriminacijo na podlagi očitno neupravičenih razlogov, kot so spol, rasa ali versko prepričanje; ali

(e) zlorabo vlagateljev, kot so na primer prisila, grožnje ali nadlegovanje.

3. Sodišče lahko pri ugotavljanju kršitve iz odstavka 2 upošteva posebna in nedvoumna ravnanja pogodbenice, s katerimi je spodbudila vlagatelja in na katera se je vlagatelj zanesel pri odločitvi, da bo izvedel ali ohranil zajeto naložbo, ki pa jo je pogodbenica naknadno onemogočila.

4. Popolna zaščita in varnost se nanaša na obveznost pogodbenice v zvezi z zagotavljanjem fizične varnosti vlagateljem in zajetim naložbam¹.

5. Pojasniti je treba, da kršitev druge določbe tega sporazuma ali katerega koli drugega mednarodnega sporazuma ne pomeni kršitve tega člena.

6. Dejstvo, da ukrep krši pravo pogodbenice, samo po sebi ne pomeni kršitve tega člena. Da bi sodišče ugotovilo, ali ukrep krši ta člen, prouči, ali pogodbenica ni ravnala v skladu z odstavki 1 do 4.

¹ Pojasniti je treba, da se popolna zaščita in varnost nanaša na obveznost pogodbenice, da ravna tako, kot je upravičeno nujno za zaščito fizične varnosti vlagateljev in zajetih naložb.

ČLEN 17.18

Obravnava v primeru spora

1. Navedena pogodbenica vlagateljev pogodbenice, katerih zajete naložbe utrpijo izgube zaradi vojne ali drugih oboroženih spopadov, revolucije ali drugih civilnih nemirov ali izrednih nacionalnih razmer¹ na ozemlju druge pogodbenice, v zvezi z vračilom, odškodnino, nadomestilom ali drugimi oblikami poravnave ne obravnava manj ugodno od svojih vlagateljev ali vlagateljev katere koli tretje države.
2. Brez poseganja v odstavek 1 vlagateljem pogodbenice, ki v katerem koli od položajev iz navedenega odstavka utrpijo izgube na ozemlju druge pogodbenice, navedena pogodbenica zagotovi takojšnje, ustrezno in učinkovito vračilo ali nadomestilo, če so take izgube posledica:
 - (a) zasega njihove zajete naložbe ali dela naložbe s strani oboroženih sil ali organov druge pogodbenice ali
 - (b) uničenja njihove zajete naložbe ali dela naložbe s strani oboroženih sil ali organov druge pogodbenice, ki v zadevnih okoliščinah ni bilo potrebno.
3. Znesek nadomestila iz odstavka 2 tega člena se v skladu s členom 17.19(2) določi od datuma zasega ali uničenja do datuma dejanskega plačila.

¹ Pojasniti je treba, da razglasitev izrednih nacionalnih razmer sama po sebi ne pomeni kršitve te določbe.

Člen 17.19

Razlastitev¹

1. Pogodbenica ne nacionalizira ali razlasti zajete naložbe niti neposredno niti posredno z ukrepi, ki imajo enak učinek kot nacionalizacija ali razlastitev (v nadaljnjem besedilu: razlastitev), razen:

- (a) za namen v javnem interesu;
- (b) na nediskriminatoren način;
- (c) ob plačilu takojšnje, ustrezne in učinkovite odškodnine in
- (d) v skladu z načelom dolžnega pravnega postopanja.

2. Nadomestilo iz odstavka 1, pododstavek (c):

- (a) se izplača brez odlašanja;
- (b) je enakovredno pošteni tržni vrednosti razlaščne naložbe v času tik pred razlastitvijo (v nadaljnjem besedilu: datum razlastitve) ali preden se je razvedelo za skorajšnjo razlastitev, kar nastopi prej;

¹ Pojasniti je treba, da se ta člen razlaga v skladu s Prilogo 17-D.

- (c) se lahko nemudoma v celoti uresniči in prosto prenese v kateri koli prosto zamenljivi valuti, in
- (d) vključuje obresti po običajni komercialni obrestni meri od datuma razlastitve do datuma plačila.
3. Zadevni vlagatelj ima v skladu s pravom pogodbenice, ki izvede razlastitev, pravico, da sodni ali drug neodvisni organ navedene pogodbenice takoj pregleda njegov zahtevek in vrednotenje njegove naložbe v skladu z načeli iz tega člena.
4. Ta člen se ne uporablja za izdajo obveznih dovoljenj v zvezi s pravicami intelektualne lastnine ali za preklic, omejitev ali ustvarjanje takih pravic, če so taki izdaja, preklic, omejitev ali ustvarjanje v skladu s Sporazumom TRIPS¹.

ČLEN 17.20

Prenosi²

1. Vsaka pogodbenica dovoli, da se vsi prenosi v zvezi z zajeto naložbo izvedejo v prosto zamenljivi valuti, prosto in brez zamud in po tržnem menjalnem tečaju, ki prevladuje na datum prenosa. Taki prenosi vključujejo:
- (a) prispevke v kapital;

¹ Pojasniti je treba, da preklic pravic intelektualne lastnine iz tega odstavka vključuje preklic ali razveljavitev takih pravic, omejitev pravic intelektualne lastnine pa vključuje tudi izjeme od takih pravic.

² Pojasniti je treba, da za ta člen velja Priloga 17-E.

- (b) dobičke, dividende, kapitalske dobičke in druge donose, prihodke od prodaje celotne zajete naložbe ali katerega koli njenega dela ali od delne ali popolne likvidacije zajete naložbe;
- (c) obresti, plačila licenčnin, pristojbine za upravljanje, tehnično pomoč in druge pristojbine;
- (d) plačila na podlagi pogodbe, ki jo sklene vlagatelj druge pogodbenice, ali zajete naložbe, vključno s plačili, izvedenimi v skladu s posojilno pogodbo;
- (e) zasluzke in druge osebne prejemke osebja, ki je zaposleno iz tujine in opravlja delo v zvezi z zajeto naložbo;
- (f) plačila v skladu s členoma 17.18 in 17.19 in
- (g) plačila, ki izhajajo iz uporabe oddelka D.

2. Pogodbenica od svojih vlagateljev ne zahteva prenosa prihodkov, zaslužkov, dobičkov ali drugih zneskov, ki izhajajo iz zajetih naložb na ozemlju druge pogodbenice ali jih je tem naložbam mogoče pripisati, in svojih vlagateljev v primeru neizvedbe prenosa ne kaznuje.

ČLEN 17.21

Subrogacija

Če pogodbenica ali agencija, ki jo imenuje ta pogodbenica, izvede plačilo vlagatelju navedene pogodbenice v okviru jamstva, zavarovalne pogodbe ali druge oblike odškodnine, ki ga je sklenil v zvezi z zajeto naložbo, druga pogodbenica, na ozemlju katere je bila izvedena zajeta naložba, prizna subrogacijo ali prenos vseh pravic, ki bi jih vlagatelj imel v skladu s tem poglavjem v zvezi z zajeto naložbo, če ne bi bilo subrogacije, vlagatelj pa ne uveljavlja teh pravic v obsegu subrogacije.

ČLEN 17.22

Odpoved

1. Če se ta sporazum odpove v skladu s členom 41.14, se ta oddelek in oddelek D še naprej uporabljata za nadaljnje obdobje petih let od datuma odpovedi v zvezi z naložbami, izvedenimi pred datumom take odpovedi.
2. Obdobje iz odstavka 1 se podaljša za enkratno dodatno obdobje petih let, če med pogodbenicama ne velja noben drug sporazum o zaščiti naložb.

3. Ta člen se ne uporablja, če se začasna uporaba tega sporazuma odpove in ta sporazum ne začne veljati.

ČLEN 17.23

Razmerje do drugih sporazumov

1. Z začetkom veljavnosti tega sporazuma prenehajo veljati sporazumi med državami članicami in Čilom iz Priloge 17-F, vključno s pravicami in obveznostmi, ki izhajajo iz njih, ter se nadomestijo s tem delom Sporazuma.
2. V primeru začasne uporabe oddelkov C in D tega poglavja v skladu s členom 41.5(2) se uporaba sporazumov, navedenih v Prilogi 17-F, ter iz njih izhajajoče pravice in obveznosti začasno prekinejo z dnem začetka začasne uporabe oddelkov C in D tega poglavja v skladu s členom 41.5 s strani pogodbenic. Če se začasna uporaba tega sporazuma odpove in ta sporazum ne začne veljati, začasna prekinitvev preneha, sporazumi iz Priloge 17-F pa ponovno začnejo veljati.

3. Ne glede na odstavka 1 in 2 se zahtevek lahko predloži v skladu s sporazumom iz Priloge 17-F v skladu s pravili in postopki iz navedenega sporazuma, če:

- (a) zahtevek izhaja iz domnevne kršitve navedenega sporazuma, ki se je zgodila pred datumom začasne prekinitve sporazuma v skladu z odstavkom 2 ali, če sporazum ni začasno prekinjen v skladu z odstavkom 2, pred datumom začetka veljavnosti tega sporazuma, in
- (b) od datuma začasne prekinitve sporazuma v skladu z odstavkom 2 ali, če sporazum ni začasno prekinjen v skladu z odstavkom 2, od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma do datuma predložitve zahtevka niso pretekla več kot tri leta.

4. Če se začasna uporaba oddelkov C in D tega poglavja odpove in ta sporazum ne začne veljati, se lahko zahtevek ne glede na odstavka 1 in 2 predloži v skladu s tem sporazumom na podlagi pravil in postopkov iz tega sporazuma, če:

- (a) zahtevek izhaja iz domnevne kršitve tega sporazuma, ki se je zgodila v obdobju začasne uporabe oddelkov C in D, in
- (b) od datuma prekinitve začasne uporabe do datuma predložitve zahtevka niso minila več kot tri leta.

5. Za namene tega člena se opredelitev „začetka veljavnosti tega sporazuma“ iz člena 41.5 ne uporablja.

ČLEN 17.24

Odgovorno ravnanje podjetij

1. Brez poseganja v poglavje 33 vsaka pogodbenica spodbuja zajete naložbe, da bi v svoje notranje politike vključila mednarodno priznana načela in smernice družbene odgovornosti podjetij ali odgovornega ravnanja podjetij, kot so smernice OECD za večnacionalna podjetja, tristranska deklaracija MOD o načelih za večnacionalna podjetja in socialno politiko ter vodilna načela ZN o podjetništvu in človekovih pravicah.
2. Pogodbenici ponovno potrjujeta pomen izvajanja skrbnega pregleda s strani vlagateljev, da se ugotovijo, preprečijo, zmanjšajo ter upoštevajo okoljska in socialna tveganja in učinki njihovih naložb.

ODDELEK D

REŠEVANJE NALOŽBENIH SPOROV IN SISTEM SODIŠČ ZA NALOŽBE

PODODDELEK 1

PODROČJE UPORABE IN OPREDELITEV POJMOV

Člen 17.25

Področje uporabe in opredelitev pojmov

1. Ta oddelek se uporablja za spor med tožečo stranko ene pogodbenice in drugo pogodbenico, ki izhaja iz domnevne kršitve členov 17.9(2), člena 17.11(2) ali oddelka C, ki domnevno povzroča izgubo ali škodo tožeči stranki ali njenemu lokalno ustanovljenemu podjetju.
2. Ta oddelek se uporablja tudi za nasprotno tožbe v skladu s členom 17.31.
3. O zahtevku v zvezi s prestrukturiranjem dolga pogodbenice se odloči v skladu s Prilogo 17-G.

4. V tem oddelku:

- (a) „tožeča stranka“ pomeni vlagatelja pogodbenice, ki je stranka v naložbenem sporu z drugo pogodbenico in želi vložiti ali je vložil zahtevek v skladu s tem oddelkom, pri čemer deluje:
 - (i) v svojem imenu ali
 - (ii) v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, ki je v njegovi lasti ali pod njegovim nadzorom; lokalno ustanovljeno podjetje se obravnava kot državlján druge države pogodbenice za namene člena 25(2), točka (b), Konvencije o reševanju naložbenih sporov med državami in državljani drugih držav z dne 18. marca 1965 (v nadaljnjem besedilu. konvencija ICSID);
- (b) „stranki v sporu“ pomeni tožečo stranko in toženo stranko;
- (c) „pravila o dodatnem instrumentu ICSID“ pomenijo pravila, ki urejajo dodatni instrument za upravljanje postopkov sekretariata Mednarodnega centra za reševanje investicijskih sporov;
- (d) „konvencija ICSID“ pomeni Konvencijo o reševanju naložbenih sporov med državami in državljani drugih držav, podpisano v Washingtonu 18. marca 1965;
- (e) „lokalno ustanovljeno podjetje“ pomeni pravno osebo s sedežem na ozemlju pogodbenice, ki je v lasti ali pod nadzorom vlagatelja druge pogodbenice¹;

¹ Pravna oseba je: (i) v lasti osebe druge pogodbenice, če je več kot 50 odstotkov lastniškega deleža v njej v dejanski lasti osebe te pogodbenice; (ii) pod nadzorom osebe druge pogodbenice, če je ta oseba pooblaščena, da imenuje večino njenih direktorjev ali da drugače zakonito vodi njeno delovanje;

- (f) „Newyorška konvencija“ pomeni Konvencijo Združenih narodov o priznavanju in izvrševanju tujih arbitražnih odločb, podpisano v New Yorku 10. junija 1958;
- (g) „pogodbenica, ki ni stranka v sporu“ pomeni Čile, kadar je tožena stranka pogodbenica EU, ali pogodbenico EU, kadar je tožena stranka Čile;
- (h) „postopek“, če ni določeno drugače, pomeni postopek pred sodiščem ali pritožbenim sodiščem v skladu s tem oddelkom;
- (i) „tožena stranka“ pomeni Čile, v primeru pogodbenice EU pa Evropsko unijo ali zadevno državo članico Evropske unije, kot je določeno v skladu s členom 17.28;
- (j) „financiranje s strani tretje osebe“ pomeni vsako financiranje, ki ga zagotovi oseba, ki ni stranka v sporu, za financiranje dela ali vseh stroškov postopka v zameno za plačilo, odvisno od izida spora, ali v obliki donacije ali nepovratnih sredstev¹;
- (k) arbitražna pravila UNCITRAL pomeni Arbitražna pravila Komisije Združenih narodov za mednarodno trgovinsko pravo; in
- (l) „pravila UNCITRAL o preglednosti“ pomenijo pravila UNCITRAL o preglednosti pri arbitražnem reševanju sporov med vlagatelji in državo na pogodbeni podlagi.

¹ Pojasniti je treba, da se tako financiranje lahko zagotovi neposredno ali posredno stranki v sporu, njenemu povezanemu podjetju ali zastopniku.

PODODDELEK 2

ALTERNATIVNO REŠEVANJE SPOROV IN POSVETOVANJA

ČLEN 17.26

Mediacija

1. Stranki v sporu se lahko kadar koli dogovorita o uporabi mediacije.
2. Uporaba mediacije je prostovoljna in ne posega v pravni položaj nobene pogodbenice, ki je stranka v sporu.
3. Postopke mediacije urejajo pravila iz Priloge 17-H in, če so na voljo, pravila o mediaciji, ki jih sprejme pododbor¹. Pododbor si čim bolj prizadeva zagotoviti, da so pravila o mediaciji sprejeta najpozneje prvi dan začasne uporabe ali začetka veljavnosti tega sporazuma, odvisno od primera, vsekakor pa najpozneje v dveh letih po tem datumu
4. Pododbor po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma sestavi seznam šestih posameznikov z velikim moralnim ugledom, ki so priznani strokovnjaki na področju prava, trgovine, industrije ali financ, na katere se je mogoče obrniti pri izvajanju neodvisne presoje in ki so pripravljeni in sposobni opravljati nalogo mediatorjev.

¹ Vsak rok iz Priloge 17-H lahko stranki v sporu sporazumno spremenita.

5. Mediatorja sporazumno imenujeta stranki v sporu. Stranki v sporu lahko skupaj zahtevata, da predsednik sodišča imenuje mediatorja s seznama, sestavljenega v skladu s tem členom, ali, če tega seznama ni, s seznama posameznikov, ki jih je predlagala vsaka pogodbenica. Mediatorji smiselno ravnajo v skladu s Prilogo 17-I.

6. Ko se stranki v sporu dogovorita, da bosta uporabili mediacijo, se roki iz členov 17.27(5), 17.27(8), 17.54(10) in 17.55(5) začasno prekinejo od datuma, ko je bila dogovorjena uporaba mediacije, do datuma, ko se ena od strank v sporu odloči prekiniti mediacijo s pisnim obvestilom mediatorja in druge stranke v sporu. Na zahtevo obeh strank v sporu sodišče ali pritožbeno sodišče prekine postopek.

ČLEN 17.27

Posvetovanja in sporazumno reševanje

1. Spor se lahko reši in ga je treba po možnosti rešiti po mirni poti s pogajanjem, z vsestransko pomočjo ali mediacijo in po možnosti pred predložitvijo zahtevka za posvetovanja v skladu s tem členom. Taka rešitev se lahko doseže kadar koli, tudi po začetku postopka.

2. Sporazumno dosežena rešitev med strankama v sporu v skladu z odstavkom 1 se uradno sporoči pogodbenici, ki ni stranka v sporu, v 15 dneh po sporazumno doseženi rešitvi. Vsaka stranka v sporu spoštuje sporazumno rešitev, doseženo v skladu s tem členom ali s členom 17.26, in ravna v skladu z njo. Pododbor nadzoruje izvajanje take sporazumno dosežene rešitve, pogodbenica sporazumno dosežene rešitve pa pododboru redno poroča o izvajanju take rešitve.

3. Če spora ni mogoče rešiti na način, kot je določen v odstavku 1 tega člena, tožeča stranka pogodbenice, ki zatrjuje kršitev določb iz člena 17.25(1) in želi vložiti zahtevek, drugi pogodbenici predloži zahtevek za posvetovanja.

4. Zahtevek vsebuje naslednje informacije:

- (a) ime in naslov tožeče stranke in, če je tak zahtevek vložen v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, ime, naslov in kraj ustanovitve lokalno ustanovljenega podjetja;
- (b) opis naložbe ali njenega lastništva ali nadzora;
- (c) določbe iz člena 17.25(1), ki naj bi bile kršene;
- (d) pravno in dejansko podlago za zahtevek, vključno z ukrepom, ki je domnevno neskladen z določbami iz člena 17.25(1);

- (e) zahtevani ukrep in ocenjeni znesek zahtevane odškodnine in
 - (f) informacije v zvezi s končnim dejanskim lastnikom in strukturo podjetja tožeče stranke ter dokaze o tem, da je tožeča stranka vlagatelj druge pogodbenice in da ima v lasti ali nadzoruje naložbo ter, če deluje v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, da ima v lasti ali nadzoruje lokalno ustanovljeno podjetje.
5. Če se stranki v sporu ne dogovorita o daljšem obdobju, se posvetovanja začnejo 60 dni od datuma predložitve zahtevka za posvetovanja.
6. Če se stranki v sporu ne dogovorita drugače, je kraj posvetovanj:
- (a) Santiago, če se posvetovanja nanašajo na domnevno kršitev Čila;
 - (b) Bruselj, če se posvetovanja nanašajo na domnevno kršitev Evropske unije, ali
 - (c) glavno mesto zadevne države članice, če se posvetovanja nanašajo na domnevno kršitev izključno navedene države članice.
7. Stranki v sporu se lahko dogovorita, da posvetovanja po potrebi potekajo prek videokonference ali na drug način.

8. Zahtevek za posvetovanja se vloži:

- (a) v treh letih od datuma, ko je tožeča stranka ali, če tožeča stranka deluje v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, od datuma, ko je lokalno ustanovljeno podjetje prvič izvedelo ali bi moralo prvič izvesti za ukrep, ki je domnevno neskladen z določbami iz člena 17.25(1), in za izgubo ali škodo, ki naj bi zaradi tega domnevno nastala, ali
- (b) v dveh letih od datuma, ko tožeča stranka ali, če tožeča stranka deluje v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, datuma, ko to lokalno ustanovljeno podjetje preneha uveljavljati zahtevke ali postopke pred domačim sodiščem po pravu pogodbenice, ter v vsakem primeru najpozneje po petih letih od datuma, ko je tožeča stranka ali, če tožeča stranka deluje v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, od datuma, ko je lokalno ustanovljeno podjetje prvič izvedelo ali bi moralo prvič izvesti za ukrep, ki je domnevno neskladen z določbami iz člena 17.25(1), in za izgubo ali škodo, ki naj bi zaradi tega domnevno nastala.

9. Če tožeča stranka ni predložila zahtevka v skladu s členom 17.30 v osemnajstih mesecih od predložitve zahtevka za posvetovanja, se šteje, da je tožeča stranka umaknila svoj zahtevek za posvetovanja in, če je to ustrezno, uradno obvestilo, v katerem zahteva določitev tožene stranke v skladu s členom 17.28, ter ne vloži zahtevka v skladu s tem oddelkom v zvezi z isto domnevno kršitvijo. To obdobje se lahko podaljša s soglasjem strank v sporu, vključenih v posvetovanja.

10. V primeru nadaljnje kršitve se roki iz odstavka 8 ne smejo podaljšati ali prekiniti.
11. Če se zahtevek za posvetovanja nanaša na domnevno kršitev sporazuma s strani pogodbenice EU, se pošlje Evropski uniji. Če je ugotovljena kršitev sporazuma s strani države članice, se zahtevek za posvetovanja pošlje tudi zadevni državi članici.

PODODDELEK 3

PREDLOŽITEV ZAHTEVKA IN ODLOŽNI POGOJI

Člen 17.28

Zahteva za določitev tožene stranke

1. Če spora ni mogoče rešiti v 90 dneh od predložitve zahtevka za posvetovanja in se zahtevek nanaša na domnevno kršitev sporazuma s strani pogodbenice EU, tožeča stranka pa namerava začeti postopek v skladu s členom 17.30, tožeča stranka Evropski uniji predloži obvestilo, v katerem zahteva določitev tožene stranke.
2. V obvestilu se opredelijo ukrepi, v zvezi s katerimi namerava tožeča stranka začeti postopek. Če se opredeli ukrep države članice, se obvestilo pošlje tudi zadevni državi članici.

3. Pogodbenica EU po sprejetju odločitve tožečo stranko čim prej, vsekakor pa najpozneje v 60 dneh od datum prejema obvestila iz odstavka 1 obvesti, ali je tožena stranka Evropska unija ali država članica¹.
4. Če tožeča stranka o odločitvi ni bila obveščena v 60 dneh od predložitve obvestila iz odstavka 3, je tožena stranka:
- (a) država članica, če so ukrep ali ukrepi, opredeljeni v obvestilu iz odstavka 1, izključno ukrepi države članice, ali
 - (b) Evropska unija, če ukrep ali ukrepi, opredeljeni v obvestilu iz odstavka 1, vključujejo ukrepe Evropske unije.
5. Če tožeča stranka vloži zahtevek v skladu s členom 17.30, ga vloži na podlagi sporočene odločitve iz odstavka 3 in, če tožeča stranka o taki odločitvi ni bila obveščena, v skladu z odstavkom 4.

¹ Pojasniti je treba, da pogodbenica EU sprejme tako odločitev izključno na podlagi uporabe Uredbe (EU) št. 912/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za upravljanje finančnih odgovornosti, povezanih s sodišči za reševanje sporov med vlagatelji in državo, ustanovljenimi z mednarodnimi sporazumi, katerih pogodbenica je Evropska unija (UL L 257, 28. 8. 2014, str. 121).

6. Če je po odločitvi, sprejeti v skladu z odstavkom 3, tožena stranka Evropska unija ali država članica, niti Evropska unija niti zadevna država članica ne moreta uveljavljati nedopustnosti zahtevka, nepristojnosti sodišča ali kako drugače zatrjevati, da je zahtevek neutemeljen ali odločba neveljavna na podlagi utemeljitve, da bi morala biti ustrezna tožena stranka Evropska unija in ne država članica ali obratno.

7. Sodišče in pritožbeno sodišče zavezuje odločitev, sprejeta v skladu z odstavkom 3, in, če tožeča stranka ni bila obveščena o taki odločitvi, v skladu z odstavkom 4.

8. Nobena določba tega sporazuma ali veljavnih pravil za reševanje sporov ne preprečuje izmenjave vseh informacij v zvezi s sporom med Evropsko unijo in zadevno državo članico.

ČLEN 17.29

Zahteve za predložitev zahtevka

1. Pred vložitvijo zahtevka tožeča stranka:

- (a) umakne vsak nerešeni zahtevek ali ustavi vse obstoječe postopke pred katerim koli nacionalnim ali mednarodnim sodiščem v skladu z notranjim ali mednarodnim pravom v zvezi s katerim koli ukrepom, ki domnevno pomeni kršitev določb iz člena 17.25(1);

- (b) predloži pisno odpoved pravici, da vloži kakršen koli zahtevek ali začne kakršen koli postopek pred katerim koli nacionalnim ali mednarodnim sodiščem v skladu z notranjim ali mednarodnim pravom v zvezi s katerim koli ukrepom, ki domnevno pomeni kršitev določb iz člena 17.25(1);
- (c) predloži izjavo, da ne bo izvršila nobene odločbe, izdane v skladu s tem oddelkom, dokler taka odločba ne bo postala končna v skladu s členom 17.56, in se v zvezi z odločbo, izdano v skladu s tem oddelkom, ne bo pritožila zoper noben drug podoben postopek ter ne bo zahtevala pregleda, razveljavitve, razglasitve ničnosti, revizije ali začetka nobenega drugega podobnega postopka pred nacionalnim ali mednarodnim sodiščem.

2. Sodišče razveljavi zahtevek tožeče stranke, ki je sodišču ali kateremu koli drugemu nacionalnemu ali mednarodnemu sodišču predložila drug zahtevek v zvezi z istim ukrepom, ki je domnevno neskladen z določbami iz člena 17.25(1), razen če tožeča stranka tak nerešen zahtevek umakne. Ta odstavek se ne uporablja, če tožeča stranka predloži zahtevek pri domačem sodišču, s katerim zahteva začasno odredbo ali ugotovitveno odločbo.

3. Za namene tega člena tožeča stranka vključuje vlagatelja in, če je vlagatelj deloval v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, lokalno ustanovljeno podjetje. Poleg tega za namene odstavka 1, pododstavka (a), in odstavka 2 tožeča stranka vključuje tudi:

- (a) če zahtevek vloži vlagatelj, ki deluje v svojem imenu, vse osebe, ki imajo neposredno ali posredno lastniški delež v tožeči stranki ali so pod njenim nadzorom in trdijo, da so utrpele enako izgubo ali škodo¹ kot vlagatelj, ali
- (b) če zahtevek vloži vlagatelj ki deluje v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, vse osebe, ki imajo neposredno ali posredno lastniški delež v lokalno ustanovljenem podjetju ali so pod njegovim nadzorom in trdijo, da so utrpele enako izgubo ali škodo² kot lokalno ustanovljeno podjetje.

¹ Pojasniti je treba, da enaka izguba ali škoda pomeni izgubo ali škodo, ki izhaja iz istega ukrepa, za katerega si oseba prizadeva pridobiti povračilo v enaki vlogi kot tožeča stranka (npr. če tožeča stranka toži kot delničar, bi ta določba zajemala povezano osebo, ki si prav tako prizadeva za povračilo kot delničar).

² Pojasniti je treba, da enaka izguba ali škoda pomeni izgubo ali škodo, ki izhaja iz istega ukrepa, za katerega si oseba prizadeva pridobiti povračilo v enaki vlogi kot tožeča stranka (npr. če tožeča stranka toži kot delničar, bi ta določba zajemala povezano osebo, ki si prav tako prizadeva za povračilo kot delničar).

ČLEN 17.30

Predložitev zahtevka

1. Če spora ni mogoče rešiti v šestih mesecih od predložitve zahtevka za posvetovanja in, če je ustrezno, so od pošiljanja obvestila, s katerim se zahteva določitev tožene stranke v skladu s členom 17.28, pretekli vsaj trije meseci, lahko tožeča stranka, če izpolnjuje zahteve iz tega člena in člena 17.32, predloži zahtevek sodišču.
2. Zahtevek se lahko pri sodišču vloži v skladu z enim od naslednjih sklopov pravil za reševanje sporov:
 - (a) konvencijo ICSID, če sta tožena stranka in tudi država tožeče stranke pogodbenici konvencije ICSID;
 - (b) pravili o dodatnem instrumentu ICSID, če sta bodisi tožena stranka bodisi država tožeče stranke pogodbenici konvencije ICSID;
 - (c) arbitražnimi pravili UNCITRAL; ali
 - (d) katerimi koli drugimi pravili, o katerih se dogovorita stranki v sporu na zahtevo tožeče stranke.

3. Uporabljajo se pravila za reševanje sporov iz odstavka 2, za katera veljajo pravila iz tega oddelka, kakor jih dopolnjujejo katera koli pravila, ki jih sprejme pododbor.
4. Vse trditve, ki jih navede tožeča stranka med vložitvijo svojega zahtevka v skladu s tem členom, temeljijo na informacijah, opredeljenih v njenem zahtevku za posvetovanja v skladu s členom 17.27(4), pododstavka (c) in (d).
5. Zahtevki, ki so predloženi v imenu skupine, sestavljene iz številnih neidentificiranih tožečih strank, ali ki jih predloži zastopnik, ki namerava voditi postopek v interesu številnih identificiranih ali neidentificiranih tožečih strank, ki delegirajo vse odločitve v zvezi s postopkom v svojem imenu, niso dopustni.
6. Pojasniti je treba, da tožeča stranka ne sme predložiti zahtevka v skladu s tem oddelkom, če je bila njena naložba izvedena na podlagi goljufivega prikazovanja stvari, prikrivanja, korupcije ali ravnanja, ki je vključevalo zlorabo postopka.

ČLEN 17.31

Nasprotne tožbe

1. Tožena stranka lahko vloži nasprotno tožbo, ki izhaja iz neizpolnjevanja mednarodne obveznosti s strani tožeče stranke, ki velja na ozemlju obeh pogodbenic,¹ in je povezana z dejansko podlago zahtevka².
2. Nasprotna tožba se vloži najpozneje v nasprotnem prikazu dejstev ali odgovoru na tožbo tožene stranke ali v poznejši fazi postopka, če sodišče odloči, da je bila zamuda v zadevnih okoliščinah upravičena.
3. Pojasniti je treba, da soglasje tožeče stranke s postopkom v skladu s tem oddelkom, kakor je navedeno v členu 17.32, vključuje vložitev nasprotnih tožb tožene stranke.

¹ Pojasniti je treba, da obveznosti iz tega odstavka temeljijo na pravnih zavezah, s katerimi sta soglašali pogodbenici.

² Skupni svet na zahtevo pogodbenice izda zavezujoče razlage v skladu s členom 17.38(6), da pojasni področje uporabe mednarodnih obveznosti iz tega odstavka.

ČLEN 17.32

Soglasje

1. Tožena stranka soglašča s predložitvijo zahtevka v skladu s tem oddelkom.
2. Šteje se, da soglasje iz odstavka 1 in predložitev zahtevka v skladu s tem oddelkom izpolnjujeta zahteve iz:
 - (a) člena 25 konvencije ICSID in pravil o dodatnem instrumentu ICSID za pisno soglasje strank v sporu in
 - (b) člena II Newyorške konvencije v zvezi s pisnim soglasjem.
3. Šteje se, da je tožeča stranka dala soglasje v skladu s postopki iz tega oddelka v trenutku, ko je predložila zahtevek v skladu s členom 17.30.

ČLEN 17.33

Financiranje s strani tretje osebe

1. Če je stranko v sporu financirala ali jo financira tretja oseba ali če si je uredila financiranje, ki ga zagotavlja tretja oseba, stranka v sporu, ki uživa ugodnosti takega financiranja, drugi stranki v sporu ali senatu sodišča ali, če tak senat sodišča ni ustanovljen, predsedniku sodišča razkrije ime in naslov tretje osebe, ki zagotavlja financiranje, ter po potrebi končnega dejanskega lastnika in strukture podjetja.
2. Stranka v sporu navedeno razkrije v skladu z odstavkom 1 ob predložitvi zahtevka ali, če je financiranje, ki ga zagotavlja tretja oseba, urejeno po predložitvi zahtevka, takoj, ko je sklenjen dogovor, ali takoj, ko so prejeti donacija ali nepovratna sredstva. Stranka v sporu sodišče takoj obvesti o vseh spremembah razkritih podatkov.
3. Sodišče lahko odredi razkritje nadaljnjih informacij v zvezi z dogovorom o financiranju in tretji osebi, ki zagotavlja financiranje, če to v kateri koli fazi postopka šteje za nujno.

PODODDELEK 4

SISTEM SODIŠČ ZA NALOŽBE

ČLEN 17.34

Sodišče prve stopnje

1. Ustanovi se sodišče prve stopnje (v nadaljnjem besedilu: sodišče), ki obravnava zahtevke, predložene v skladu s členom 17.30.
2. Skupni odbor ob začetku veljavnosti tega sporazuma imenuje devet sodnikov sodišča. Trije sodniki so državljani države članice, trije državljani Čila in trije državljani tretjih držav. Pri imenovanju članov se Skupni odbor spodbuja, naj upošteva potrebo po zagotovitvi raznolikosti in pravične zastopanosti spolov.
3. Skupni odbor se lahko odloči, da bo povečal ali zmanjšal število sodnikov za večkratnike števila tri. Dodatna imenovanja se izvedejo v skladu z merili iz odstavka 2.

4. Sodniki imajo kvalifikacije, potrebne v državah, katerih državljani so, za imenovanje na sodniški položaj, ali so priznani pravniki. Imajo dokazano strokovno znanje in izkušnje na področju mednarodnega javnega prava. Zaželeno je, da imajo strokovno znanje na področju mednarodnega naložbenega prava in reševanja sporov v zvezi z mednarodnimi investicijskimi ali mednarodnimi trgovinskimi sporazumi.

5. Sodniki so imenovani za petletni mandat. Vendar se mandat petih sodnikov (dva državljana države članice, dva državljana Čila in državljan tretje države) od devetih sodnikov, imenovanih takoj po začetku veljavnosti tega sporazuma, ki se določijo z žrebom, podaljša na osem let. Izpraznjena mesta se zapolnjujejo sproti. Sodnik, imenovan, da nadomesti drugega sodnika, ki mu trajanje imenovanja ni poteklo, opravlja delo v preostalem mandatu predhodnika. Sodnik, ki dela v senatu sodišča, ko se izteče njegov mandat, lahko z dovoljenjem predsednika sodišča še naprej dela v senatu do končanja postopkov navedenega senata in se samo v ta namen šteje za sodnika sodišča.

6. Sodišče ima predsednika in podpredsednika, ki sta ob pomoči sekretariata odgovorna za organizacijska vprašanja. Predsednik in podpredsednik sta izbrana z žrebom za dvoletni mandat med sodniki, ki so državljani tretjih držav. Funkciji opravljata po načelu rotacije, izbor z žrebom pa opravita sopredsednika Skupnega odbora. Podpredsednik deluje kot predsednik, kadar je predsednik zadržan.

7. Sodišče obravnava zadeve v senatih, ki jih sestavljajo trije sodniki, in sicer državljani države članice, državljani Čila in državljani tretje države. Senatu predseduje sodnik, ki je državljani tretje države.
8. Če je zahtevek predložen v skladu s členom 17.30, predsednik sodišča določi sestavo senata sodišča za obravnavanje zadeve po načelu rotacije, pri čemer zagotovi, da je sestava senata naključna in nepredvidljiva, hkrati pa vsem sodnikom zagotovi enake možnosti, da so izbrani.
9. Ne glede na odstavek 7 tega člena se stranki v sporu lahko sporazumeta, da zadevo obravnava en sam sodnik, ki je državljani tretje države, imenuje pa ga predsednik sodišča. Tožena stranka tak predlog tožeče stranke razumevajoče obravnava, zlasti če sta zahtevano nadomestilo ali zahtevana škoda razmeroma majhna. Tak predlog se predloži istočasno z vložitvijo zahtevka v skladu s členom 17.30.
10. Sodišče po razpravi s pogodbenicama oblikuje svoje delovne postopke.
11. Sodniki so vedno in v kratkem času na voljo in spremljajo dejavnosti reševanja sporov v skladu s tem delom sporazuma.
12. Da se zagotovi razpoložljivost sodnikov, se jim plača redni mesečni honorar, ki se določi s sklepom Skupnega odbora. Predsednik sodišča in, če je ustrezno, podpredsednik, prejme honorar v višini honorarja, ki se določi v skladu s členom 17.35(11) za vsak delovni dan izpolnjevanja funkcij predsednika sodišča v skladu s tem oddelkom.

13. Redni honorar plačata pogodbenici glede na njuno stopnjo razvoja na račun, ki ga upravlja sekretariat Mednarodnega centra za reševanje investicijskih sporov (v nadaljnjem besedilu: ICSID). Če ena pogodbenica ne plača rednega honorarja, ga lahko na podlagi svoje odločitve plača druga pogodbenica. Vsa taka zaostala plačila ostanejo zapadla skupaj z ustreznimi obrestmi. Skupni odbor redno pregleduje znesek in porazdelitev navedenih honorarjev ter lahko priporoči ustrezne prilagoditve.

14. Če Skupni odbor ne sprejme sklepa v skladu z odstavkom 15 tega člena, se znesek drugih honorarjev in stroškov sodnikov v senatu sodišča določi v skladu s pravilom 14(1) upravnih in finančnih predpisov konvencije ICSID, ki velja na datum predložitve zahtevka, sodišče pa ga porazdeli med stranki v sporu v skladu s členom 17.54(5), (6) in (7).

15. Na podlagi sklepa Skupnega odbora se lahko redni honorar ter drugi honorarji in stroški trajno preoblikujejo v redno plačo. V tem primeru sodniki delajo s polnim delovnim časom, Skupni odbor pa določi njihovo plačo in s tem povezane organizacijske zadeve. Sodniki, ki prejemajo redno plačo, ne smejo opravljati nobene druge poklicne dejavnosti, bodisi pridobitne ali nepridobitne, razen če to izjemoma odobri predsednik sodišča.

16. Sekretariat ICSID deluje kot sekretariat sodišča in mu zagotavlja ustrezno podporo. Stroške take podpore sodišče porazdeli med stranki v sporu v skladu s členom 17.54(5), (6) in (7).

ČLEN 17.35

Pritožbeno sodišče

1. Ustanovi se stalno pritožbeno sodišče, ki obravnava pritožbe zoper odločbe, ki jih izda sodišče.
2. Skupni odbor ob začetku veljavnosti tega sporazuma imenuje šest članov pritožbenega sodišča. Dva člana sta državljana države članice, dva državljana Čila in dva državljana tretjih držav. Pri imenovanju članov pritožbenega sodišča se Skupni odbor spodbuja, naj upošteva potrebo po zagotovitvi raznolikosti in pravične zastopanosti spolov.
3. Skupni odbor se lahko odloči za povečanje števila članov pritožbenega sodišča za večkratnike števila tri. Dodatna imenovanja se izvedejo v skladu z merili iz odstavka 2.
4. Člani pritožbenega sodišča imajo kvalifikacije, potrebne v državah, katerih državljani so, za imenovanje na najvišje sodniške položaje, ali so priznani pravniki. Imajo dokazano strokovno znanje in izkušnje na področju mednarodnega javnega prava. Zaželeno je, da imajo strokovno znanje na področju mednarodnega naložbenega prava in reševanja sporov v zvezi z mednarodnimi investicijskimi ali mednarodnimi trgovinskimi sporazumi.

5. Člani pritožbenega sodišča so imenovani za petletni mandat. Vendar se mandat treh od šestih članov, imenovanih takoj po začetku veljavnosti tega sporazuma, ki se določijo z žrebom, podaljša na osem let. Izpraznjena mesta se zapolnjujejo sproti. Član, imenovan, da nadomesti drugega člana, ki mu trajanje imenovanja ni poteklo, opravlja delo v preostalem mandatu predhodnika. Član, ki dela v senatu pritožbenega sodišča, lahko po izteku svojega mandata z dovoljenjem predsednika sodišča še naprej dela v senatu do končanja postopkov navedenega senata in se samo v ta namen šteje za člana pritožbenega sodišča.

6. Pritožbeno sodišče ima predsednika in podpredsednika, ki sta ob pomoči sekretariata odgovorna za organizacijska vprašanja. Predsednik in podpredsednik sta izbrana z žrebom za dveletno obdobje izmed članov, ki so državljani tretjih držav. Funkciji opravljata po načelu rotacije, izbor z žrebom pa opravita sopredsednika Skupnega odbora. Podpredsednik deluje kot predsednik, kadar je predsednik zadržan.

7. Pritožbeno sodišče obravnava pritožbe v senatih, ki jih sestavljajo trije člani, in sicer državljani države članice, državljani Čila in državljani tretje države. Senatu predseduje član, ki je državljani tretje države.

8. Predsednik pritožbenega sodišča določi sestavo senata sodišča za obravnavanje vsake pritožbe po načelu rotacije, pri čemer zagotovi, da je sestava senata naključna in nepredvidljiva, hkrati pa vsem članom zagotovi enake možnosti, da so izbrani.

9. Pritožbeno sodišče po razpravi s pogodbenicama oblikuje svoje delovne postopke.
10. Vsi člani pritožbenega sodišča so vedno in v kratkem času na voljo in spremljajo dejavnosti reševanja sporov v skladu s tem delom sporazuma.
11. Da se zagotovi razpoložljivost članov pritožbenega sodišča, se jim plača redni mesečni honorar ter honorar za vsak delovni dan, ko opravljajo funkcijo člana, ki ju določi Skupni odbor. Predsednik sodišča in, če je ustrezno, podpredsednik, prejme honorar za vsak delovni dan izpolnjevanja funkcij predsednika pritožbenega sodišča v skladu s tem oddelkom.
12. Plačo članom plačata pogodbenici glede na njuno stopnjo razvoja na račun, ki ga upravlja sekretariat ICSID. Če ena pogodbenica ne plača rednega honorarja, ga lahko na podlagi svoje odločitve plača druga pogodbenica. Vsa taka zaostala plačila ostanejo zapadla, skupaj z ustreznimi obrestmi. Skupni odbor redno pregleduje znesek in porazdelitev navedenih honorarjev ter lahko priporoči ustrezne prilagoditve.
13. Na podlagi sklepa skupnega odbora se lahko redni honorar ter honorarji za delovne dneve trajno preoblikujejo v redno plačo. V tem primeru člani pritožbenega sodišča delajo s polnim delovnim časom, Skupni odbor pa določi njihovo plačo in s tem povezane organizacijske zadeve. Člani, ki prejemajo redno plačo, ne smejo opravljati nobene druge poklicne dejavnosti, niti pridobitne niti nepridobitne, razen če to izjemoma odobri predsednik pritožbenega sodišča.

14. Sekretariat ICSID deluje kot sekretariat pritožbenega sodišča in mu zagotavlja ustrezno podporo. Stroške take podpore pritožbeno sodišče porazdeli med stranki v sporu v skladu s členom 17.54(5), (6) in (7).

ČLEN 17.36

Etika

1. Člani sodišča in člani pritožbenega sodišča so izbrani izmed oseb, katerih neodvisnost je nedvomna. Povezani niso z nobeno vlado¹. V zvezi z zadevami, povezanimi s katerim koli sporom, ne sprejemajo navodil od nobene vlade ali organizacije. Ne sodelujejo pri obravnavanju nobenih sporov, ki bi ustvarjali neposredno ali posredno navzkrižje interesov. Pri tem ravnajo v skladu s Prilogo 17-I. Poleg tega po imenovanju ne delujejo kot svetovalec, izvedenec ali priča, ki jih imenuje stranka, v katerem koli nerešenem ali novem naložbenem sporu v skladu s tem sporazumom, katerim koli drugim sporazumom ali nacionalnim pravnim sistemom.

¹ Treba je pojasniti, da dejstvo, da oseba prejema dohodek od vlade, je bila prej zaposlena pri vladi ali je v sorodstvenem razmerju z vladnim uradnikom, samo po sebi ni razlog za to, da bi se taka oseba štela za neupravičeno.

2. Če stranka v sporu meni, da sodnik ali član pritožbenega sodišča ne izpolnjuje zahtev iz odstavka 1, pošlje predsedniku sodišča ali predsedniku pritožbenega sodišča, kot je ustrezno, obvestilo o zavrnitvi imenovanja. Obvestilo o zavrnitvi se pošlje v 15 dneh od dneva, ko je bila sestava senata sodišča ali pritožbenega sodišča sporočena stranki v sporu, ali v 15 dneh od dneva, ko je bila ta stranka seznanjena z zadevnimi dejstvi, če ta upravičeno niso bila znana v času sestave senata. V obvestilu o zavrnitvi se navedejo razlogi za zavrnitev.
3. Če se zavrnjeni sodnik ali član pritožbenega sodišča v 15 dneh od datuma obvestila o zavrnitvi odloči, da ne bo odstopil iz senata, predsednik sodišča ali predsednik pritožbenega sodišča, kot je ustrezno, po zaslišanju strank v sporu in po tem, ko je sodniku ali članu pritožbenega sodišča dal možnost, da predloži kakršne koli pripombe, v 45 dneh od prejema obvestila o zavrnitvi izda sklep ter nemudoma obvesti stranki v sporu in druge sodnike ali člane senata.
4. O zavrnitvah imenovanja predsednika sodišča v senat odloča predsednik pritožbenega sodišča in obratno.

5. Na obrazloženo priporočilo predsednika pritožbenega sodišča¹ se lahko pogodbenici na podlagi sklepa Skupnega odbora odločita razrešiti sodnika sodišča ali člana pritožbenega sodišča, če njegovo ravnanje ni v skladu z obveznostmi iz odstavka 1 tega člena in ni združljivo z njegovim nadaljnjim članstvom pri sodišču ali pritožbenem sodišču. Če se zadevno domnevno ravnanje nanaša na predsednika pritožbenega sodišča, predsednik sodišča predloži obrazloženo priporočilo. Člena 17.34(2) in 17.35(2) se smiselno uporabljata za zapolnitev prostih delovnih mest, ki se lahko pojavijo v skladu s tem odstavkom.

ČLEN 17.37

Večstranski mehanizem reševanja sporov

Pogodbenici si prizadevata sodelovati pri vzpostavitvi večstranskega naložbenega sodnega in pritožbenega mehanizma za reševanje naložbenih sporov. Ko med pogodbenicama začne veljati mednarodni sporazum, ki določa tak večstranski mehanizem, ki se uporablja za spore na podlagi tega dela sporazuma, ustrezni deli tega oddelka prenehajo veljati. Skupni odbor lahko sprejme sklep, v katerem določi morebitne potrebne prehodne ureditve.

¹ To priporočilo ne posega v sposobnost Skupnega odbora, da predsednika pritožbenega sodišča opozori na ravnanje sodnika sodišča ali člana pritožbenega sodišča, ki morda ni v skladu z obveznostmi iz odstavka 1 in ni združljivo z njegovim nadaljnjim članstvom pri sodišču ali pritožbenem sodišču.

PODODDELEK 5

VODENJE POSTOPKOV

Člen 17.38

Pravo, ki se uporablja, in pravila razlage

1. Sodišče odloči, ali je ukrep, v zvezi s katerim tožeča stranka predloži zahtevek, neskladen s katero koli določbo iz člena 17.25(1).
2. Sodišče pri takem odločanju uporablja ta sporazum in druga pravila mednarodnega prava, ki se uporabljajo med pogodbenicama. Ta sporazum razlaga v skladu z običajnimi pravili razlage mednarodnega javnega prava, kakor so kodificirana v Dunajski konvenciji o pravu mednarodnih pogodb.
3. Pojasniti je treba, da sodišče pri odločanju o skladnosti ukrepa z določbami iz člena 17.25(1) po potrebi kot dejstvo upošteva pravo pogodbenice. Pri tem sodišče upošteva prevladujočo razlago takega prava, kot jo določijo sodišča ali organi navedene pogodbenice, kakršen koli pomen, ki ga takemu pravu pripiše sodišče, pa ni zavezujoč za sodišča ali organe navedene pogodbenice.

4. Pojasniti je treba, da sodišče ni pristojno za odločanje o zakonitosti ukrepa, ki domnevno pomeni kršitev določb iz člena 17.25(1) po pravu stranke v sporu.
5. Pojasniti je treba, da če vlagatelj pogodbenice predloži zahtevek v skladu s tem oddelkom, vključno s trditvijo, da je pogodbenica kršila člen 17.17, mora vlagatelj svoje trditve dokazati v skladu s splošnimi načeli mednarodnega prava, ki se uporabljajo za spor.
6. Če se pojavijo resni pomisleki glede razlage v zvezi z oddelkoma C¹ ali D, lahko Skupni svet sprejme sklepe o razlagi tega sporazuma. Vsaka taka razlaga je zavezujoča za sodišče in pritožbeno sodišče. Skupni svet lahko odloči, da je razlaga zavezujoča od določenega datuma.

ČLEN 17.39

Razlage prilog

1. Po zahtevku za posvetovanja v skladu s členom 17.27(3) lahko tožena stranka od pododbora pisno zahteva, naj ugotovi, ali in, če je to tako, v kolikšnem obsegu ukrep, ki je predmet zahtevka za posvetovanja, spada na področje uporabe neskladnega ukrepa iz Priloge 17-A ali 17-B.

¹ Kot je navedeno v členu 17.25.

2. Ta zahtevek se pododboru predloži čim prej po prejemu zahtevka za posvetovanja. Ob predložitvi zahtevka pododboru se roki iz členov 17.27(5), 17.27(8), 17.54(10) in 17.55(5) začasno prekinejo.
3. Pododbor poskuša v dobri veri sprejeti zahtevano odločitev. Vsaka taka odločitev se nemudoma posreduje strankam v sporu.
4. Če pododbor v treh mesecih od zahtevka ni odločil o zadevi, začasna prekinitiv navedenih rokov preneha veljati.

ČLEN 17.40

Drugi zahtevki

Če se zahtevki predložijo v skladu s tem oddelkom in poglavjem 38 ali drugim mednarodnim sporazumom v zvezi z isto domnevno kršitvijo določb iz člena 17.25(1) in obstaja možnost prekrivanja nadomestila ali bi lahko drug mednarodni zahtevek pomembno vplival na rešitev zahtevka, predloženega v skladu s tem oddelkom, sodišče po zaslišanju strank v sporu v svojem sklepu, odredbi ali odločbi po potrebi upošteva postopek v skladu s poglavjem 38 ali drugim mednarodnim sporazumom. V ta namen lahko tudi ustavi svoj postopek. Sodišče pri ravnanju v skladu s tem členom spoštuje člen 17.54(10).

ČLEN 17.41

Preprečevanje izogibanja

Pojasniti je treba, da se sodišče izreče za nepristojno, če je spor nastal ali je bil razumno predvidljiv, ko je tožeča stranka pridobila lastništvo ali nadzor nad naložbo, ki je predmet spora, in sodišče na podlagi dejstev zadeve ugotovi, da je tožeča stranka pridobila lastništvo ali nadzor nad naložbo z glavnim namenom predložitve zahtevka v skladu s tem oddelkom. Možnost, da se sodišče v takih okoliščinah izreče za nepristojno, ne posega v druge morebitne ugovore sodišča glede pristojnosti.

ČLEN 17.42

Zahtevki, ki očitno niso pravno utemeljeni

1. Tožena stranka lahko najpozneje 30 dni od sestavitve senata sodišča v skladu s členom 17.34(7) in vsekakor pred prvim zasedanjem senata sodišča ali 30 dni po tem, ko se je tožena stranka seznanila z dejstvi, na katerih temelji ugovor, vloži ugovor, da zahtevk očitno ni pravno utemeljen.
2. Tožena stranka čim natančneje navede podlago za ugovor.

3. Sodišče po tem, ko strankama v sporu omogoči, da predložita svoje pripombe o ugovoru, na prvem zasedanju senata sodišča ali čim prej po njem izda obrazložen sklep ali začasno odločbo. Če sodišče prejme ugovor po prvem zasedanju senata sodišča, izda tak sklep ali začasno odločbo čim prej, najpozneje pa 120 dni po vložitvi ugovora. Sodišče pri odločanju o ugovoru domneva, da so dejstva, ki jih zatrjuje tožeča stranka, resnična, upošteva pa lahko tudi vsa pomembna nesporna dejstva.

4. Sklep sodišča ne posega v pravico stranke v sporu do pritožbe v skladu s členom 17.43, ali da med postopkom ugovarja, da zahtevki ni pravno utemeljen, in ne posega v pristojnost sodišča, da druge ugovore obravnava kot predhodno vprašanje.

ČLEN 17.43

Zahtevki brez pravne podlage

1. Brez poseganja v pristojnost Sodišča, da druge ugovore obravnava kot predhodno vprašanje, ali v pravico tožene stranke, da predloži morebitne take ugovore, kadar koli je to ustrezno, sodišče kot predhodno vprašanje obravnava in presoja vsak ugovor tožene stranke, da je zahtevek ali kateri koli njegov del, predložen v skladu s tem oddelkom, pravno tak, da tožeči stranki v skladu s členom 17.54 v zvezi z njim ni mogoče ugoditi, tudi če se domneva, da so zatrjevana dejstva resnična. Sodišče lahko upošteva tudi pomembna nesporna dejstva.

2. Ugovor v skladu z odstavkom 1 tega člena se sodišču predloži čim prej po sestavitvi senata sodišča, vsekakor pa najpozneje na datum, ko sodišče določi, da mora tožena stranka predložiti svoj nasprotni prikaz dejstev ali odgovor na tožbo. Ugovor v skladu z odstavkom 1 se ne sme vložiti, dokler poteka postopek v skladu s členom 17.42, razen če sodišče dovoli vložitev ugovora v skladu s tem členom, potem ko je ustrezno upoštevalo okoliščine zadeve.

3. Po prejemu ugovora v skladu z odstavkom 1 sodišče, razen če meni, da je ugovor očitno neutemeljen, prekine vse postopke v zvezi z vsebino, določi načrt za obravnavo ugovora v skladu katerim koli načrtom, ki ga je določilo za obravnavo katerega koli drugega predhodnega vprašanja, in izda sklep ali začasno odločbo o ugovoru, v katerih navede razloge zanj.

ČLEN 17.44

Preglednost

1. Pravila UNCITRAL o preglednosti se smiselno uporabljajo za spore v skladu s tem členom, skupaj z naslednjimi dodatnimi pravili.

2. Na seznam dokumentov iz člena 3(1) pravil UNCITRAL o preglednosti se vključijo naslednji dokumenti: dogovor o mediaciji iz člena 17.26, zahtevek za posvetovanja iz člena 17.27, obvestilo, s katerim se zahteva določitev tožene stranke, in določitev tožene stranke iz člena 17.28, obvestilo o zavrnitvi in odločitev o zavrnitvi iz člena 17.36 ter zahteva za združitev zahtevkov iz člena 17.53.
3. Pojasniti je treba, da so lahko v skladu s členom 3(3) pravil UNCITRAL o preglednosti dokazi objavljeni.
4. Ne glede na člen 2 pravil UNCITRAL o preglednosti, pogodbenica EU ali Čile, odvisno od primera, pravočasno in pred sestavitvijo senata sodišča objavi zahtevek za posvetovanja iz člena 17.27, obvestilo, s katerim se zahteva določitev tožene stranke, in določitev tožene stranke iz člena 17.28, pri čemer se zaupne ali varovane informacije odstranijo¹. Taki dokumenti so lahko objavljeni s sporočilom v repozitoriju v skladu s pravili UNCITRAL o preglednosti.
5. Vsaka stranka v sporu, ki namerava na obravnavi uporabiti informacije, označene kot zaupne ali varovane, o tem obvesti sodišče.

¹ Pojasniti je treba, da se zaupne ali varovane informacije razumejo, kot so opredeljene in določene v skladu s členom 7 pravil UNCITRAL o preglednosti.

6. Vsaka stranka v sporu, ki zatrjuje, da nekatere informacije pomenijo zaupne ali varovane informacije, jih jasno označi kot take, ko jih predloži sodišču.

7. Pojasniti je treba, da nobena določba tega oddelka od tožene stranke ne zahteva, da javnosti prikrije katere koli informacije, ki jih mora v skladu s svojo zakonodajo razkriti.

ČLEN 17.45

Začasni ukrepi

Sodišče lahko odredičasne zaščitne ukrepe, da se ohranijo pravice stranke v sporu ali da se v celoti izvaja pristojnost sodišča, vključno z odredbo za zavarovanje dokazov, s katerimi razpolaga ali ki jih nadzira stranka v sporu, ali o zaščiti pristojnosti sodišča. Sodišče ne sme odrediti zasega premoženja niti ne sme preprečiti obravnave, ki domnevno pomeni kršitev.

ČLEN 17.46

Prekinitev

Če tožeča stranka po predložitvi zahtevka v skladu s tem oddelkom v 180 zaporednih dneh ali v takih rokih, o katerih se lahko dogovorita stranki v sporu, postopka ne nadaljuje, se šteje, da je umaknila svoj zahtevek in prekinila postopek. Sodišče na zahtevo tožene stranke in po obvestilu strankama v sporu, v odredbi zabeleži prekinitev in izda odločbo o stroških. Po izdaji take odredbe preneha veljati pooblastilo sodišča. Tožeča stranka pozneje ne more vložiti zahtevka v zvezi z isto zadevo.

ČLEN 17.47

Varščina za stroške

1. Pojasniti je treba, da lahko sodišče na zahtevo tožene stranke tožeči stranki odredi, da zagotovi varščino za vse ali del stroškov, če obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da obstaja tveganje, da tožeča stranka morda ne more izpolniti odločbe o stroških, izdane zoper njo.
2. Če varščina za stroške ni v celoti zagotovljena v 30 dneh po izdaji odredbe sodišča ali v katerem koli drugem roku, ki ga določi sodišče, sodišče o tem obvesti stranki v sporu. Sodišče lahko odredi začasno prekinitev ali ustavitev postopka.

3. Sodišče upošteva vse predložene dokaze v zvezi z okoliščinami iz odstavka 1, vključno z obstojem financiranja, ki ga zagotavlja tretja oseba.

ČLEN 17.48

Pogodbenica, ki ni stranka v sporu

1. Tožena stranka v 30 dneh po prejemu ali takoj po rešitvi kakršnega koli spora v zvezi z zaupnimi ali varovanimi informacijami pogodbenici, ki ni stranka v sporu, predloži:
- (a) zahtevek za posvetovanja iz člena 17.27, obvestilo, s katerim se zahteva določitev tožene stranke iz člena 17.28, zahtevek iz člena 17.30 in morebitne druge dokumente, ki so priloženi takim dokumentom;
 - (b) na zahtevo pogodbenice, ki ni stranka v sporu:
 - (i) vloge, prikaze dejstev, predstavitve, zahteve in druge dokumente, ki jih je stranka v sporu predložila sodišču;
 - (ii) pisna stališča, ki so jih sodišču predložile tretje osebe;

- (iii) zapisnike ali dobesedne zapise zaslišanj na sodišču, če so na voljo, in
- (iv) odredbe, odločbe in sklepe sodišča in
- (c) na zahtevo in na stroške pogodbenice, ki ni stranka v sporu, vse dokaze ali del dokazov, ki so bili predloženi sodišču.
2. Pogodbenica, ki ni stranka v sporu, se ima pravico udeležiti zaslišanja, ki poteka v skladu s tem oddelkom.
3. Sodišče sprejme pisna ali ustna stališča pogodbenice, ki ni stranka v sporu, v zvezi z razlago tega sporazuma ali jo po posvetovanju s strankama v sporu pozove k njihovi predložitvi. Sodišče zagotovi, da imata stranki v sporu razumno možnost, da predložita svoje pripombe o kakršnem koli stališču pogodbenice, ki ni stranka v sporu.

ČLEN 17.49

Posredovanje tretjih oseb

1. Sodišče dovoli vsaki osebi, ki lahko izkaže neposreden in dejanski pravni interes v posebnih okoliščinah spora (v nadaljnjem besedilu: intervenient), da posreduje kot tretja oseba. S posredovanjem se lahko le v celoti ali delno podpre pravni položaj ene od strank v sporu.

2. Vloga za posredovanje mora biti vložena v 90 dneh od objave vložitve zahtevka v skladu s členom 17.30. Sodišče o vlogi odloči s sodbo v 90 dneh po tem, ko strankama v sporu omogoči, da predložita stališča.
3. Če je vlogi za posredovanje ugodeno, intervenient prejme kopijo vsakega procesnega sklepa, vročenega strankama v sporu, razen, če je ustrezno, v primeru zaupnih ali varovanih informacij. Intervenient lahko vloži intervencijsko vlogo v roku, ki ga določi sodišče po tem, ko je posredoval procesne sklepe. Stranki v sporu imata možnost, da odgovorita na intervencijsko vlogo. Intervenientu se dovolita udeležba na obravnava, ki potekajo v skladu s tem oddelkom, ter ustna izjava.
4. V primeru pritožbe ima intervenient pravico do posredovanja pred pritožbenim sodiščem. Smiselno se uporablja odstavek 3.
5. Pravica do posredovanja v skladu s tem členom ne posega v možnost sodišča, da sprejme predstavitev *amicus curiae* tretjih oseb, ki imajo pomemben interes v postopku v skladu s členom 4 pravil UNCITRAL o preglednosti.
6. Pojasniti je treba, da se za dejstvo, da je oseba upnik tožeče stranke, ne šteje, da samo po sebi zadostuje za izkaz neposrednega in dejanskega pravnega interesa v posebnih okoliščinah spora.

ČLEN 17.50

Strokovna poročila

Brez poseganja v imenovanje drugih vrst izvedencev, kadar je to dovoljeno v skladu z veljavnimi pravili iz člena 17.30(2), lahko sodišče na zahtevo stranke v sporu ali na lastno pobudo po posvetovanju s strankama v sporu imenuje enega ali več izvedencev, da mu pisno poročajo o katerem koli dejanskem vprašanju v zvezi z okoljskimi, zdravstvenimi, varnostnimi ali drugimi zadevami, na katere stranka v sporu opozori med postopkom.

ČLEN 17.51

Odškodnina ali drugo nadomestilo

Dejstva, da sta tožeča stranka ali lokalno ustanovljeno podjetje prejela ali bosta prejela odškodnino ali drugo nadomestilo v skladu z zavarovalno pogodbo ali pogodbo o jamstvu v zvezi s celotnim ali delnim nadomestilom, ki se zahteva v sporu, začetem v skladu s tem oddelkom, sodišče ne sprejme kot upravičeno obrambo ali podobno trditev.

ČLEN 17.52

Vloga pogodbenic

1. Pogodbenica ne vloži mednarodnega zahtevka v zvezi s sporom, predloženim v skladu s členom 17.30, razen če druga pogodbenica ni upoštevala in izpolnila odločbe, izdane v takem sporu. To ne izključuje možnosti reševanja sporov v skladu s poglavjem 38 v zvezi z ukrepom, ki se splošno uporablja, tudi če se domneva, da je ta ukrep kršil ta sporazum glede določene naložbe, v zvezi s katero je bil začet spor v skladu s členom 17.30. To ne posega v člen 17.48.
2. Odstavek 1 ne preprečuje neformalnih izmenjav z izključnim namenom lažjega reševanja spora.

ČLEN 17.53

Združitev zahtevkov

1. Če imata dva ali več zahtevkov, ki so bili predloženi ločeno v skladu s tem oddelkom, skupno pravno ali dejansko vprašanje in izhajajo iz istih dogodkov ali okoliščin, lahko tožena stranka predsedniku sodišča predloži zahtevo za združeno obravnavo vseh takih zahtevkov ali njihovega dela. V zahtevi so navedeni:
 - (a) imena in naslovi strank v sporu v zvezi z zahtevki, združitve katerih se zahteva;

(b) obseg zahtevane združitve zahtevkov in

(c) razlogi za zahtevo.

2. Tožena stranka predloži zahtevo tudi vsaki tožeči stranki v zvezi z zahtevki, katerih združitev zahteva tožena stranka.

3. Če vse stranke v sporu v zvezi z zahtevki, katerih združitev se zahteva, soglašajo z združeno obravnavo zahtevkov, stranke v sporu v skladu z odstavkom 1 predsedniku sodišča predložijo skupno zahtevo. Če predsednik sodišča ne ugotovi, da je zahtevek očitno neutemeljen, v 30 dneh po prejemu take zahteve v skladu s členom 17.34 sestavi nov senat sodišča (v nadaljnjem besedilu: senat za združitev zahtevkov), ki je v celoti ali delno pristojen za nekatere ali vse zahtevke, na katere se nanaša navedena zahteva.

4. Če stranki v sporu iz odstavka 3 tega člena v 30 dneh po tem, ko je zadnja tožeča stranka prejela zahtevo za združitev zahtevkov iz odstavka 1 tega člena, nista dosegli dogovora o zahtevi za združitev zahtevkov, lahko predsednik sodišča sestavi senat sodišča za združitev zahtevkov v skladu s členom 17.34. Senat za združitev zahtevkov v celoti ali delno prevzame pristojnost za nekatere ali vse zahtevke, če se po upoštevanju stališč strank v sporu prepriča, da se zahtevki, predloženi v skladu s členom 17.30, nanašajo na skupno pravno ali dejansko vprašanje in izhajajo iz istih dogodkov ali okoliščin, združitev zahtevkov pa bi najbolje koristila pošteno in učinkovito rešitvi zahtevkov, vključno z interesom doslednosti odločb.

5. Če se tožeče stranke v 30 dneh po tem, ko je zadnja tožeča stranka prejela zahtevo za združitev zahtevkov, niso dogovorile o pravilih za reševanje sporov s seznama iz člena 17.30(2), se zahteva za združeno obravnavo zahtevkov predloži senatu sodišča za združitev zahtevkov ob uporabi arbitražnih pravil UNCITRAL, za katere veljajo pravila iz tega oddelka.
6. Senati sodišča, sestavljeni v skladu s členom 17.34, odstopijo pristojnost v zvezi z zahtevki ali njihovimi deli, za katere je pristojen senat za združitev zahtevkov, postopki takih senatov pa se začasno prekinejo. Odločba senata sodišča za združitev zahtevkov v zvezi z deli zahtevkov, za katere je senat prevzel pristojnost, je zavezujoča za senate, pristojne za preostanek zahtevkov, od datuma, ko postane odločba končna v skladu s členom 17.56.
7. Tožeča stranka, katere zahtevek je združen, lahko svoj zahtevek ali njegov del, ki je združen, umakne iz postopka za reševanje sporov v skladu s tem členom, pri čemer se tak zahtevek ali njegov del v skladu s členom 17.30 ne more ponovno vložiti.
8. Na zahtevo tožene stranke lahko senat sodišča za združitev zahtevkov na enaki podlagi in z enakim učinkom kot v odstavkih 3 do 6, ugotovi, ali je pristojen za celoten zahtevek ali njegov del, ki spada na področje uporabe odstavka 1 in je predložen po uvedbi postopka združitve zahtevkov.

9. Senat sodišča za združitev zahtevkov lahko na zahtevo ene od tožečih strank sprejme ukrepe za ohranitev zaupnosti zaupnih ali varovanih informacij navedene tožeče stranke v razmerju do drugih tožečih strank. Taki ukrepi lahko vključujejo predložitev redigiranih različic dokumentov, ki vsebujejo zaupne ali varovane informacije, drugim tožečim strankam ali dogovore, da se deli zaslišanj ne razkrijejo javnosti.

Člen 17.54

Začasna odločba

1. Če sodišče ugotovi, da je tožena stranka kršila katero koli določbo iz člena 17.25(1), kot zatrjuje tožeča stranka, lahko sodišče na podlagi zahteve tožeče stranke in po zaslišanju strank v sporu, prisodi le:

- (a) denarno odškodnino in morebitne pripadajoče obresti in
- (b) vračilo premoženja; v tem primeru lahko tožena stranka v skladu z odločbo namesto vračila plača denarno odškodnino in morebitne pripadajoče obresti, določene na način, ki je v skladu s členom 17.19.

Če je zahtevek predložen v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, je v vsaki odločbi v skladu s tem odstavkom navedeno, da:

- (a) se morebitna denarna odškodnina in obresti plačajo lokalno ustanovljenemu podjetju;
- (b) se kakršno koli vračilo premoženja izvede lokalnemu podjetju.

Pojasniti je treba, da sodišče ne sme dodeliti drugih pravnih sredstev, razen tistih iz prvega pododstavka, niti ne sme odrediti razveljavitve, prenehanja ali spremembe zadevnega ukrepa ali ukrepov.

2. Denarna odškodnina ne sme biti večja od izgube, ki jo je tožeča stranka ali, če je tožeča stranka delovala v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, lokalno ustanovljeno podjetje utrpelo zaradi kršitve zadevnih določb iz člena 17.25(1), zmanjšana za kakršno koli predhodno odškodnino ali nadomestilo, ki ju je zadevna pogodbenica že plačala. Sodišče tako denarno odškodnino določi na podlagi vlog strank v sporu, in, če je ustrezno, upošteva soodgovornost, ki je bodisi naklepna bodisi posledica malomarnosti, ali nezamejitev škode.

3. Pojasniti je treba, da če vlagatelj pogodbenice predloži zahtevek v skladu s členom 17.30, lahko povrne le izgubo ali škodo, ki jo je utrpel kot vlagatelj pogodbenice.

4. Sodišče ne sme prisoditi kaznovalne odškodnine.

5. Sodišče odredi, da stroške postopka krije neuspešna stranka v sporu. V izjemnih okoliščinah lahko sodišče take stroške porazdeli med stranki v sporu, če ugotovi, da je razdelitev primerna glede na okoliščine zadeve.
6. Tudi kritje drugih razumnih stroškov, vključno z razumnimi stroški pravnega zastopanja in pomoči, sodišče dodeli neuspešni stranki v sporu, če zavrne zahtevek in izda odločbo v skladu s členom 17.42 ali 17.43. V drugih okoliščinah sodišče porazdeli druge razumne stroške, vključno z razumnimi stroški pravnega zastopanja in pomoči, med stranki v sporu, pri čemer upošteva izid postopka in druge ustrezne okoliščine, kot je ravnanje strank v sporu.
7. Če so bili uspešni le nekateri deli zahtevkov, se stroški sorazmerno prilagodijo glede na število ali obseg uspešnih delov zahtevkov.
8. Pritožbeno sodišče obravnava stroške v skladu s tem členom.
9. Skupni odbor najpozneje eno leto od začetka veljavnosti tega sporazuma sprejme dopolnilna pravila o honorarjih, da se določi najvišji znesek stroškov pravnega zastopanja in pomoči, ki ga lahko krijejo specifične kategorije neuspešnih strank v sporu, pri čemer upošteva njihova finančna sredstva.

10. Sodišče izda začasno odločbo v 24 mesecih od datuma predložitve zahtevka. Če sodišče navedenega roka ne more spoštovati, sprejme v zvezi s tem odločbo, v kateri strankama v sporu navede razloge za tako zamudo in predvideni datum izdaje začasne odločbe.

ČLEN 17.55

Pritožbeni postopek

1. Katera koli stranka v sporu se lahko pri pritožbenem sodišču pritoži zoper začasno odločbo v 90 dneh po njeni izdaji. Razlogi za pritožbo so:

- (a) da je sodišče napačno razlagalo ali uporabilo pravo, ki se uporablja;
- (b) da je sodišče očitno napačno presodilo dejstva, po potrebi vključno s presojo prava pogodbenice, ali
- (c) razlogi, navedeni v členu 52 konvencije ICSID, kolikor niso zajeti v pododstavkih (a) ali (b).

2. Pritožbeno sodišče pritožbo zavrne, če ugotovi, da je neutemeljena. Pritožbo lahko zavrne tudi po pospešenem postopku, če je jasno, da je očitno neutemeljena.

3. Če pritožbeno sodišče ugotovi, da je pritožba utemeljena, se s sklepom pritožbenega sodišča v celoti ali delno spremenijo ali razveljavijo pravne ugotovitve in sklepi začasne odločbe. V sklepu natančno navede, kako je spremenilo ali razveljavilo zadevne ugotovitve in sklepe sodišča.
4. Če dejstva, ki jih je ugotovilo sodišče, to dopuščajo, pritožbeno sodišče uporabi svoje pravne ugotovitve in sklepe v zvezi s takimi dejstvi ter izda končno odločbo. Če to ni mogoče, zadevo vrne sodišču v ponovno odločanje.
5. Pritožbeni postopek praviloma ne traja dlje od 180 dni od datuma, ko stranka v sporu uradno sporoči svojo odločitev o pritožbi, do datuma, ko pritožbeno sodišče izda sklep. Če pritožbeno sodišče meni, da svojega sklepa ne more izdati v 180 dneh, stranki v sporu pisno obvesti o razlogih za zamudo in oceni rok, v katerem bo izdalo sklep. Postopki nikakor ne bi smeli trajati več kot 270 dni.
6. Stranka v sporu, ki vloži pritožbo, zagotovi varščino za stroške pritožbenega postopka.
7. Členi 17.33, 17.44, 17.45, 17.46, 17.48 in po potrebi druge določbe tega oddelka se smiselno uporabljajo za pritožbeni postopek.

ČLEN 17.56

Končna odločba

1. Začasna odločba, izdana v skladu s tem oddelkom, postane končna, če se nobena od strank v sporu ni pritožila zoper začasno odločbo v skladu s členom 17.55.
2. Če je bila zoper začasno odločbo vložena pritožba in je pritožbeno sodišče pritožbo zavrnilo v skladu s členom 17.55, postane začasna odločba končna na datum zavrnitve pritožbe s strani pritožbenega sodišča.
3. Če je bila zoper začasno odločbo vložena pritožba in je pritožbeno sodišče izdalo končno odločbo, postane začasna odločba, kakor jo je spremenilo ali razveljavilo pritožbeno sodišče, končna na datum izdaje končne odločbe s strani pritožbenega sodišča.
4. Če je bila zoper začasno odločbo vložena pritožba in je pritožbeno sodišče spremenilo ali razveljavilo pravne ugotovitve in sklepe začasne odločbe ter sodišču zadevo vrnilo v ponovno odločanje, sodišče po zaslišanju strank v sporu, če je to primerno, svojo začasno odločbo spremeni tako, da izraža ugotovitve in sklepe pritožbenega sodišča. Sodišče zavezujejo ugotovitve pritožbenega sodišča. Sodišče si prizadeva izdati spremenjeno odločbo v 90 dneh od prejema odločbe pritožbenega sodišča. Spremenjena začasna odločba postane končna 90 dni po njeni izdaji.

5. Končna odločba vključuje vsako končno odločbo pritožbenega sodišča, izdano v skladu s členom 17.55.

ČLEN 17.57

Izvrševanje odločb

1. Odločba, izdana v skladu s tem oddelkom, je izvršljiva šele, ko postane končna v skladu s členom 17.56. Končne odločbe, izdane v skladu s tem oddelkom, so za stranki v sporu zavezujoče in niso predmet pritožbe, pregleda, razveljavitve, razglasitve ničnosti ali katerega koli drugega pravnega sredstva¹.
2. Vsaka pogodbenica prizna odločbo, izdano v skladu s tem oddelkom, kot zavezujočo in izvršuje denarno obveznost na svojem ozemlju enako kot v primeru končne sodbe nacionalnega sodišča ali sodišča navedene pogodbenice.
3. Izvršitev odločbe urejajo zakoni in predpisi v zvezi z izvršitvijo sodb ali odločb, ki veljajo, kadar se zahteva taka izvršitev.
4. Pojasniti je treba, da člen 41.10 ne preprečuje priznavanja, izvrševanja in izvajanja odločb, izdanih v skladu s tem oddelkom.

¹ Pojasniti je treba, da to stranki v sporu ne preprečuje, da od sodišča zahteva revizijo ali razlago odločbe v skladu z veljavnimi pravili za reševanje sporov, kadar je ta možnost na voljo v skladu z veljavnimi pravili.

5. Za namene člena 1 Newyorške konvencije so končne odločbe, izdane v skladu s tem oddelkom, arbitražne odločbe v zvezi s terjatvami, za katere se šteje, da izhajajo iz poslovnega odnosa ali posla.

6. V pojasnilo in ob upoštevanju odstavka 1 tega člena, če je bil zahtevek predložen v reševanje sporov v skladu s členom 17.30(2), pododstavek (a), se končna odločba, izdana v skladu s tem oddelkom, šteje za odločbo v skladu z oddelkom 6 konvencije ICSID.

POGLAVJE 18

ČEZMEJNA TRGOVINA S STORITVAMI

ČLEN 18.1

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za ukrepe pogodbenice, ki vplivajo na čezmejno trgovino s storitvami, ki jih opravljajo ponudniki storitev druge pogodbenice. Taki ukrepi vključujejo ukrepe, ki vplivajo na:

(a) pripravo, distribucijo, trženje, prodajo in izvedbo storitve;

- (b) nakup, uporabo ali plačilo storitve;
- (c) dostop do storitev ali uporabo storitev, ki so povezane z zagotavljanjem druge storitve in za katere pogodbenica zahteva, da so na splošno dostopne javnosti, vključno z distribucijskimi, prometnimi ali telekomunikacijskimi omrežji, in
- (d) zagotavljanje obveznice ali druge oblike finančnega jamstva kot pogoja za opravljanje storitve.

2. To poglavje se ne uporablja za:

- (a) finančne storitve, kot so opredeljene v členu 25.2;
- (b) avdiovizualne storitve
- (c) nacionalno pomorsko kabotažo¹;

¹ Nacionalna pomorska kabotaža iz tega poglavja brez poseganja v področje uporabe dejavnosti, ki se lahko štejejo za kabotažo v skladu z ustrežno nacionalno zakonodajo, zajema prevoz potnikov ali blaga med pristaniščem ali točko v Čilu ali državi članici in drugim pristaniščem ali točko v Čilu ali isti državi članici, vključno z njenim epikontinentalnim pasom, kot je določeno v Konvenciji Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, ter promet, ki se začne in konča v istem pristanišču ali točki v Čilu ali državi članici.

- (d) notranji ali mednarodni zračni prevoz ali povezane storitve v podporo zračnemu prevozu¹, bodisi rednemu bodisi posebnemu, in storitve, ki se neposredno nanašajo na uresničevanje prometnih pravic, razen:
- (i) storitev popravil in vzdrževanja zrakoplovov, med katerimi je zrakoplov umaknjen iz prometa;
 - (ii) prodaje in trženja storitev zračnega prevoza;
 - (iii) storitev računalniškega sistema rezervacij (CRS) ter
 - (iv) storitev zemeljske oskrbe;
- (e) javno naročanje in
- (f) subvencije ali nepovratna sredstva, ki jih zagotovi pogodbenica ali podjetje v državni lasti, vključno z vladnimi posojili, jamstvi in zavarovanjem.

¹ Pojasniti je treba, da zračni prevoz ali povezane storitve v podporo zračnemu prevozu vključujejo naslednje storitve: zračni prevoz; storitve, ki se opravljajo z zrakoplovom, pri čemer glavni namen teh storitev ni prevoz blaga ali potnikov, kot so gašenje požarov iz zraka, usposabljanje za letenje, ogledi znamenitosti, škropljenje, geodetske meritve, kartiranje, fotografiranje, skoki s padalom, vleka jadralnih letal, helikopterske gradbene storitve in helikoptersko spravilo lesa ter druge letalske storitve na področju kmetijstva, industrije in nadzora; dajanje zrakoplovov s posadko v najem in obratovanje letališč.

ČLEN 18.2

Oprelitev pojmov

V tem poglavju in prilogah 17-A, 17-B in 17-C:

- (a) „storitve popravil in vzdrževanja zrakoplovov“ pomenijo dejavnosti, ki se opravljajo na zrakoplovu ali njegovem delu, medtem ko je umaknjen iz prometa, in ne vključujejo t. i. linijskega vzdrževanja;
- (b) „storitve računalniškega sistema rezervacij (CRS)“ pomenijo storitve računalniških sistemov, ki vsebujejo podatke o voznih redih letalskih prevoznikov, o razpoložljivih zmogljivostih, o vozninah in pravilih o prevozu, na podlagi katerih je možno rezervirati ali izdajati vozovnice;
- (c) „čezmejna trgovina s storitvami“ ali „čezmejno opravljanje storitev“ pomeni opravljanje storitve:
 - (i) z ozemlja ene pogodbenice na ozemlje druge pogodbenice ali
 - (ii) na ozemlju ene pogodbenice za potrošnika storitve druge pogodbenice;

- (d) „podjetje“ pomeni pravno osebo, podružnico ali predstavništvo, ustanovljeno na podlagi poslovne enote;
- (e) „storitve zemeljske oskrbe“ pomenijo opravljanje naslednjih storitev na letališču za plačilo ali po pogodbi: zastopništvo letalskega prevoznika, upravljanje in nadzor; oskrba potnikov; sprejem in odprema prtljage; oskrba na ploščadi; gostinstvo, razen priprave hrane; odprema letalskega tovora in pošte; oskrba zrakoplova z gorivom; oskrba in čiščenje zrakoplova; kopenski prevoz ter letalska operacija, upravljanje posadke in načrtovanje letov; storitve zemeljske oskrbe ne vključujejo: samooskrbe; varstva; linijskega vzdrževanja; popravil in vzdrževanja zrakoplovov ali upravljanja oziroma obratovanja bistvene, centralizirane letališke infrastrukture, kot so zmogljivosti za razledenitev, sistemi za distribucijo goriva, sistemi za sprejem in odpremo prtljage ter stalni prometni sistemi znotraj letališča;

(f) „pravna oseba pogodbenice“ pomeni¹:

(i) za pogodbenico EU:

(A) pravno osebo, ki je ustanovljena ali organizirana v skladu s pravom Evropske unije ali vsaj ene od njenih držav članic in ki na ozemlju Evropske unije opravlja bistvene poslovne dejavnosti², in

(B) ladjarske družbe, ki imajo sedež zunaj Evropske unije in jih obvladujejo fizične osebe države članice, katerih plovila so registrirana v državi članici in plujejo pod njeno zastavo;

(ii) za Čile:

(A) pravno osebo, ki je ustanovljena ali organizirana v skladu s pravom Čila in ki na ozemlju Čila opravlja bistvene poslovne dejavnosti, ter

(B) ladjarske družbe, ki imajo sedež zunaj Čila in jih obvladujejo fizične osebe Čila, katerih plovila so registrirana v Čilu in plujejo pod njegovo zastavo;

¹ Pojasniti je treba, da se ladjarske družbe iz te opredelitve štejejo za pravne osebe pogodbenice le v zvezi z njihovimi dejavnostmi, povezanimi z opravljanjem storitev pomorskega prevoza.

² V skladu s svojim uradnim obvestilom glede Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Svetovni trgovinski organizaciji (WT/REG39/1) se pogodbenica EU zaveda, da je koncept „dejanske in trajne povezave“ z gospodarstvom države članice iz člena 54 Pogodbe o delovanju Evropske unije enak konceptu „bistvenih poslovnih dejavnosti“.

- (g) „prodaja in trženje storitev zračnega prevoza“ pomeni priložnosti za zadevnega letalskega prevoznika, da prosto prodaja in trži svoje storitve zračnega prevoza, vključno z vsemi vidiki trženja, kot so tržna analiza, oglaševanje in distribucija, vendar ne vključuje oblikovanja cen storitev zračnega prevoza ali pogojev, ki se uporabljajo;
- (h) „storitev“ pomeni vse storitve v vseh sektorjih, razen storitev, ki se opravljajo pri izvajanju javnih pooblastil;
- (i) „storitev, ki se opravlja pri izvajanju javnih pooblastil“ pomeni kakršno koli storitev, ki se ne opravlja niti na tržni podlagi niti v konkurenci z enim ali več ponudniki storitev, in
- (j) „ponudnik storitev pogodbenice“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo pogodbenice, ki želi opravljati ali opravlja storitev.

ČLEN 18.3

Pravica do urejanja

Pogodbenici ponovno potrjujeta svojo pravico do zakonskega urejanja na svojem ozemlju za doseganje zakonitih ciljev politike, kot so varovanje javnega zdravja, socialne storitve, izobraževanje, varnost, okolje, vključno s podnebnimi spremembami, javna morala, socialno varstvo ali varstvo potrošnikov, varstvo zasebnosti in podatkov ter spodbujanje in varovanje kulturne raznolikosti.

ČLEN 18.4

Nacionalna obravnava

1. Vsaka pogodbenica storitvam in ponudnikom storitev druge pogodbenice zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah zagotavlja svojim storitvam in ponudnikom storitev.
2. Obravnava, ki jo pogodbenica zagotovi v skladu z odstavkom 1:
 - (a) v zvezi z regionalno ali lokalno ravno javne uprave v Čilu, pomeni obravnavo, ki ni manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah navedena javne uprave zagotavlja za svoje storitve in svojim ponudnikom storitev;
 - (b) v zvezi z vlado države članice ali v njej pomeni obravnavo, ki ni manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki jo navedena vlada v podobnih okoliščinah zagotavlja za svoje storitve ali svojim ponudnikom storitev.
3. Pogodbenica lahko izpolni zahtevo iz odstavka 1, tako da storitve in ponudnike storitev druge pogodbenice obravnava formalno enako ali formalno drugače kot obravnava lastne storitve in ponudnike storitev.
4. Formalno enaka ali formalno drugačna obravnava se šteje za manj ugodno, če spremeni konkurenčne pogoje v korist storitev ali ponudnikov storitev pogodbenice v primerjavi s ponudniki storitev iz druge pogodbenice.

5. Nobena določba tega člena se ne razlaga tako, da od pogodbenice zahteva, da zagotovi nadomestilo za naravno podrejen konkurenčni položaj zaradi tujega izvora zadevnih storitev ali ponudnikov storitev.

ČLEN 18.5

Obravnava po načelu države z največjimi ugodnostmi

1. Vsaka pogodbenica storitvam in ponudnikom storitev druge pogodbenice zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah zagotavlja storitvam in ponudnikom storitev iz tretje države.
2. Odstavek 1 se ne razlaga tako, da pogodbenico zavezuje, da na storitve in ponudnike storitev druge pogodbenice razširi kakršno koli obravnavo, ki izhaja iz ukrepov za priznavanje standardov, vključno s standardi ali merili za izdajo dovoljenj, licenciranje ali certificiranje fizične osebe ali podjetja za opravljanje gospodarske dejavnosti ali bonitetnimi ukrepi.
3. Pojasniti je treba, da obravnava iz odstavka 1 ne vključuje postopkov za reševanje sporov ali mehanizmov, določenih v drugih mednarodnih pogodbah ali trgovinskih sporazumih. Vsebinske določbe v drugih mednarodnih pogodbah ali trgovinskih sporazumih same po sebi ne pomenijo obravnave iz odstavka 1, zato ne morejo povzročiti kršitve tega člena brez ukrepov, ki jih pogodbenica sprejme ali ohrani. Ukrepi pogodbenice, ki se uporabljajo v skladu s takimi vsebinskimi določbami, lahko pomenijo „obrnava“ v skladu s tem členom in tako povzročijo kršitev tega člena.

ČLEN 18.6

Lokalna prisotnost

Pogodbenica od ponudnika storitev druge pogodbenice ne zahteva, da kot pogoj za čezmejno opravljanje storitve ustanovi ali ohrani podjetje ali da ima prebivališče na njenem ozemlju.

ČLEN 18.7

Dostop do trga

V sektorjih ali podsektorjih, v katerih se sprejmejo zaveze glede dostopa do trga, pogodbenica na podlagi svojega celotnega ozemlja ali regionalne razdelitve ne sprejme ali ohrani ukrepov, ki:

- (a) uvajajo omejitve glede:
 - (i) števila ponudnikov storitev v obliki številčnih kvot, monopolov, izključnih ponudnikov storitev ali zahteve po oceni gospodarskih potreb;
 - (ii) skupne vrednosti storitvenih transakcij ali premoženja v obliki številčnih kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb;

- (iii) skupnega števila storitvenih operacij ali celotne količine opravljenih storitev, izraženih v določenih številčnih enotah v obliki kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb¹ ali
- (iv) skupnega števila fizičnih oseb, ki se lahko zaposlijo v določenem storitvenem sektorju ali jih ponudnik storitev lahko zaposli ter so potrebne za opravljanje določene storitve in neposredno povezane s tem, v obliki številčnih kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb, ali
- (b) omejujejo ali zahtevajo posebne vrste pravnih subjektov ali skupnih podjetij, prek katerih lahko ponudnik storitev opravlja storitev.

¹ Ta pododstavek ne zajema ukrepov pogodbenice, ki omejujejo vložke za opravljanje storitev.

ČLEN 18.8

Neskladni ukrepi

1. Členi 18.4, 18.5 in 18.6 se ne uporabljajo za:

(a) noben obstoječ neskladen ukrep:

(i) za pogodbenico EU:

(A) ki ga ohranja Evropska unija, kot je določeno v Dodatku 17-A-1;

(B) ki se ohranja na centralni ravni javne uprave države članice, kot je določena v Dodatku 17-A-1;

(C) ki se ohranja na regionalni ravni javne uprave države članice, kot je določena v Dodatku 17-A-1, ali

(D) ki se ohranja na lokalni ravni javne uprave, in

(ii) za Čile:

(A) ki se ohranja na centralni ravni javne uprave, kot je določena v Dodatku 17-A-2;

(B) ki se ohranja na regionalni ravni javne uprave, kot je določena v Dodatku 17-A-2, ali

(C) ki se ohranja na lokalni ravni javne uprave,

(b) nadaljevanje ali takojšnje podaljšanje katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavka (a) ali

(c) spremembo katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavka (a) tega odstavka, če sprememba ne zmanjša skladnosti ukrepa, kakršen je bil tik pred spremembo, s členi 18.4, 18.5 in 18.6.

2. Členi 18.4, 18.5 in 18.6 se ne uporabljajo za noben ukrep pogodbenice v zvezi s sektorji, podsektorji ali dejavnostmi, kot so določeni v Prilogi 17-B.

3. Člen 18.7 se ne uporablja za noben ukrep pogodbenice v zvezi s sektorji, podsektorji ali dejavnostmi, za katere veljajo zaveze, kot so določeni v Prilogi 17-C.

ČLEN 18.9

Odrekanje ugodnosti

Pogodbenica lahko odreče ugodnosti iz tega oddelka ponudniku storitve iz druge pogodbenice, če pogodbenica, ki odreka ugodnosti, sprejme ali ohrani ukrepe v zvezi z ohranjanjem mednarodnega miru in varnosti, vključno z varstvom človekovih pravic, ki:

- (a) prepovedujejo transakcije z navedenim ponudnikom storitev ali osebo, ki ima enega od njiju v lasti ali ga obvladuje, ali
- (b) bi se kršili ali zaobšli, če bi se ugodnosti iz tega poglavja priznale navedenemu ponudniku storitev.

ČLEN 18.10

Pododbor za storitve in naložbe

1. V skladu s členom 8.8(1) se ustanovi Pododbor za storitve in naložbe (v nadaljnjem besedilu: pododbor). Pri obravnavi zadev v zvezi s storitvami pododbor spremlja in zagotavlja ustrezno izvajanje poglavij 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 in 26 ter prilog 17-A, 17-B, 17-C, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A in 21-B.

POGLAVJE 19

ZAČASNA PRISOTNOST FIZIČNIH OSEB IZ POSLOVNIH RAZLOGOV

ČLEN 19.1

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za ukrepe pogodbenice v zvezi z opravljanjem gospodarskih dejavnosti z vstopom ali začasnim bivanjem fizičnih oseb druge pogodbenice na njenem ozemlju, ki so poslovni obiskovalci, pristojni za ustanovitev poslovne enote, vlagatelji, osebe, premeščene znotraj podjetja, kratkoročni poslovni obiskovalci, ponudniki pogodbenih storitev in neodvisni strokovnjaki.
2. To poglavje se ne uporablja za sektorje iz člena 18.1(2), pododstavki (b), (c) in (d).
3. To poglavje se ne uporablja za ukrepe pogodbenice, ki vplivajo na fizične osebe druge pogodbenice, ki želijo dostop do trga dela, ali za ukrepe v zvezi z državljanstvom, narodnostno pripadnostjo, prebivališčem ali zaposlitvijo za nedoločen čas.
4. Nobena določba tega sporazuma pogodbenici ne preprečuje uporabe ukrepov za zakonsko urejanje vstopa fizičnih oseb druge pogodbenice na njeno ozemlje ali njihovega začasnega bivanja na njenem ozemlju, vključno z ukrepi, potrebnimi za zaščito celovitosti njenih meja in zagotovitev urejenega prehajanja fizičnih oseb prek njenih meja, če se navedeni ukrepi ne uporabljajo na način, da bi se izničile ali omejile ugodnosti, ki jih ima druga pogodbenica na podlagi tega dela tega sporazuma.

5. Samo dejstvo, da pogodbenica od oseb druge pogodbenice zahteva, da pridobijo vizum, se ne šteje za izničenje ali omejitev ugodnosti, ki jih ima druga pogodbenica na podlagi tega dela tega sporazuma.
6. Če v tem poglavju niso sprejete zaveze, se še naprej uporabljajo vse zahteve, ki jih določa pravo pogodbenice v zvezi z vstopom in začasnim bivanjem fizičnih oseb, vključno z zakoni in predpisi v zvezi z obdobjem bivanja.
7. Ne glede na to poglavje se še naprej uporabljajo vse zahteve, ki jih določa pravo pogodbenice v zvezi z delom in ukrepi s področja socialne varnosti, vključno z zakoni in predpisi v zvezi z minimalnimi plačami in kolektivnimi pogodbami o plačah.
8. Zaveze v skladu s tem poglavjem v zvezi z vstopom in začasnim bivanjem fizičnih oseb iz poslovnih razlogov ne veljajo v primerih, kadar je namen ali učinek vstopa in začasnega bivanja posegati v izid kakršnih koli sporov glede dela ali upravljanja ali pogajanj ali kako drugače vplivati nanje oziroma posegati v zaposlitev katere koli fizične osebe, udeležene v tem sporu, ali vplivati nanjo.

ČLEN 19.2

Opredelitev pojmov

1. Za to poglavje in priloge 19-A, 19-B in 19-C se uporabljajo opredelitve v členih 17.2 in 18.2, z izjemo opredelitve pojma vlagatelj iz člena 17.2(1), pododstavek (j).

2. V tem poglavju in prilogah 19-A, 19-B in 19-C:

- (a) *f* „prodajalci poslovnih storitev“ pomenijo kratkoročne poslovne obiskovalce, ki:
- (i) so predstavniki ponudnika storitev ali blaga pogodbenice za namene pogajanj o prodaji storitev ali blaga oziroma sklepajo pogodbe o prodaji storitev ali blaga za navedenega ponudnika ter se med drugim: udeležujejo sestankov ali konferenc; sodelujejo pri posvetovanjih s kolegi, sprejemajo naročila ali se pogajajo o pogodbah s podjetjem, ki se nahaja na ozemlju druge pogodbenice;
 - (ii) ne opravljajo storitve v okviru pogodbe, sklenjene med podjetjem, ki ni tržno prisotno na ozemlju druge pogodbenice, kjer začasno bivajo kratkoročni poslovni obiskovalci, in potrošnikom na navedenem ozemlju, in
 - (iii) niso komisionarji,
- (b) „poslovni obiskovalci, pristojni za ustanovitev poslovne enote“ pomenijo fizične osebe na vodilnih položajih v pravni osebi pogodbenice, ki so odgovorne za ustanovitev podjetja take pravne osebe na ozemlju druge pogodbenice, ki ne ponujajo ali opravljajo storitev ali kakršne koli druge gospodarske dejavnosti, razen tistih, ki so potrebne za namene ustanovitve, in ne prejemajo plačila od vira, ki se nahaja v drugi pogodbenici;
- (c) „ponudniki pogodbenih storitev“ pomenijo fizične osebe, zaposlene v pravni osebi pogodbenice, ki nima sedeža na ozemlju druge pogodbenice in ni agencija za zaposlovanje in zagotavljanje dela ter ne posluje v imenu take agencije in ki je s končnim potrošnikom v drugi pogodbenici v dobri veri sklenila pogodbo o opravljanju storitev, za izpolnitev katere je potrebna začasna prisotnost njenih zaposlenih v navedeni drugi pogodbenici¹;
- (d) „neodvisni strokovnjaki“ pomenijo fizične osebe, ki se ukvarjajo z opravljanjem storitve in so registrirane kot samozaposlene osebe na ozemlju pogodbenice, ne pa na ozemlju druge pogodbenice, ki so s končnim potrošnikom v drugi pogodbenici v dobri veri sklenile pogodbo

¹ Pogodba o opravljanju storitev iz pododstavkov (b) in (c) izpolnjuje zahteve prava pogodbenice, v kateri se pogodba izvaja.

o opravljanju storitev, in sicer ne prek agencije za zaposlovanje in zagotavljanje dela, pri čemer je za izpolnitev pogodbe o opravljanju storitev potrebna njihova začasna prisotnost v navedeni drugi pogodbenici¹;

- (e) „monterji in vzdrževalci“ pomenijo kratkoročne poslovne obiskovalce, ki imajo specializirano znanje, bistveno za pogodbeno obveznost prodajalca ali najemodajalca, ki opravljajo storitve ali usposablajo osebje za opravljanje storitev v skladu z garancijsko pogodbo ali drugo pogodbo o opravljanju storitev, povezano s prodajo ali najemom komercialne ali industrijske opreme ali strojev, vključno z računalniškimi in povezanimi storitvami, ki jih kupi ali najame podjetje zunaj ozemlja pogodbenice, vstop na katero in začasno bivanje se zahtevata ves čas trajanja garancijske pogodbe ali pogodbe o opravljanju storitev;
- (f) „osebe, premeščene znotraj podjetja“ pomenijo fizične osebe, ki so zaposlene v pravni osebi pogodbenice ali njeni partnerji vsaj eno leto, ki so začasno premeščene v podjetje navedene pravne osebe na ozemlju druge pogodbenice in ki spadajo v eno od naslednjih kategorij:
- (i) vodstveni delavci;
 - (ii) strokovnjaki;
 - (iii) zaposleni na usposabljanju;
- (g) „vlagatelj“ pomeni fizično osebo, ki na ozemlju druge pogodbenice ustanovi podjetje, za katero je navedena fizična oseba ali pravna oseba, ki zaposluje navedeno fizično osebo, zagotovi ali izvaja postopek za zagotovitev znatnega zneska kapitala, in ki razvija ali upravlja poslovanje navedenega podjetja v funkciji, ki je nadzorna ali izvršilna;
- (h) „vodstveni delavci“ pomenijo fizične osebe na vodilnih položajih v pravni osebi pogodbenice, ki predvsem vodijo upravljanje podjetja na ozemlju druge pogodbenice², jih na splošno

¹ Pogodba o opravljanju storitev iz pododstavkov (b) in (c) izpolnjuje zahteve prava pogodbenice, v kateri se pogodba izvaja.

² Pojasniti je treba, da ta opredelitev ne izključuje vodstvenih delavcev, ki, čeprav ne izvajajo neposredno nalog v zvezi z dejanskim opravljanjem storitev, pri izvajanju svojih nalog, kot so navedene v tej opredelitvi, opravljajo naloge, potrebne za opravljanje storitev.

nadzorujejo ali usmerjajo predvsem višji vodstveni delavci, upravni odbor ali delničarji podjetja ali drug enakovreden organ ter katerih pristojnosti so med drugim:

- (i) vodenje podjetja ali njegovega oddelka ali pododdelka;
 - (ii) spremljanje in nadziranje dela drugega nadzornega, strokovnega ali vodstvenega osebja ter
 - (iii) osebno pooblastilo, da zaposlijo in odpustijo ali priporočijo zaposlitev, odpuščanje ali druge kadrovske ukrepe;
- (i) „kratkoročni poslovni obiskovalci“ pomenijo fizične osebe, ki prosijo za vstop na ozemlje druge pogodbenice in začasno bivanje na njem, ki se ne ukvarjajo z neposredno prodajo širši javnosti, ne prejemajo plačila od vira, ki je v drugi pogodbenici, in spadajo v eno od naslednjih kategorij:
- (i) prodajalci poslovnih storitev;
 - (ii) monterji in vzdrževalci;
- (j) „strokovnjaki“ pomenijo fizične osebe, zaposlene v pravni osebi pogodbenice, ki imajo strokovno znanje, bistveno za področja dejavnosti, tehnike ali upravljanje podjetja; pri presoji takega znanja se poleg znanja, značilnega za posamezno podjetje, upošteva tudi, ali ima oseba visoko stopnjo strokovne usposobljenosti, vključno z ustreznimi poklicnimi izkušnjami z vrsto dela ali dejavnosti, ki zahteva specifično tehnično znanje, vključno z morebitnim članstvom v strokovnih združenjih; in
- (k) „zaposleni na usposabljanju“ pomenijo osebe, ki imajo univerzitetno diplomo in so začasno premeščene za namene poklicnega razvoja ali usposabljanja v poslovnih tehnikah ali metodah¹.

¹ Od podjetja prejemnika se lahko zaradi predhodne odobritve zahteva, da predloži program usposabljanja, ki obsega čas bivanja, s čimer dokaže, da je namen bivanja usposabljanje. Za AT, CZ, DE, FR, ES, HU in LT mora biti usposabljanje povezano s pridobljeno univerzitetno

ČLEN 19.3

Osebe, premeščene znotraj podjetja, poslovni obiskovalci, pristojni za ustanovitev poslovne enote,
in vlagatelji

1. Ob upoštevanju ustreznih pogojev in kvalifikacij iz Priloge 19-A:
 - (a) vsaka pogodbenica dovoli vstop in začasno bivanje osebam, premeščenim znotraj podjetja, poslovnim obiskovalcem, pristojnim za ustanovitev poslovne enote, in vlagateljem iz druge pogodbenice;
 - (b) vsaka pogodbenica dovoli zaposlitev oseb, premeščenih znotraj podjetja, iz druge pogodbenice na njenem ozemlju;

- (c) nobena pogodbenica ne ohrani ali sprejme omejitev v obliki številčnih kvot ali preverjanja gospodarskih potreb glede skupnega števila fizičnih oseb, ki jim je v določenem sektorju dovoljen vstop kot poslovnim obiskovalcem, pristojnim za ustanovitev poslovne enote, ali kot vlagateljem ali ki so lahko zaposlene kot osebe, premeščene znotraj podjetja, na podlagi ozemeljske razdelitve ali njenega celotnega ozemlja, in
- (d) vsaka pogodbenica osebam, premeščenim znotraj podjetja, poslovnim obiskovalcem, pristojnim za ustanovitev poslovne enote, in vlagateljem iz druge pogodbenice v zvezi z njihovim začasnim bivanjem na njenem ozemlju zagotavlja obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah zagotavlja svojim fizičnim osebam.

2. Dovoljeno trajanje bivanja je:

- (a) za Čile največ dve leti, obdobje pa se lahko podaljša brez zahteve za vložitev prošnje za stalno prebivanje, če še vedno obstajajo pogoji, na katerih temelji prebivanje, in
- (b) za pogodbenico EU največ tri leta za vodstvene delavce in strokovnjake; največ eno leto za zaposlene na usposabljanju in vlagatelje ter največ 90 dni v katerem koli šestmesečnem obdobju za poslovne obiskovalce, pristojne za ustanovitev poslovne enote.

ČLEN 19.4

Kratkotrajni poslovni obiskovalci

1. Ob upoštevanju izključitev s področja uporabe iz člena 17.7(2) ter ob upoštevanju ustreznih pogojev in kvalifikacij iz Priloge 19-A pogodbenica kratkoročnim poslovnim obiskovalcem dovoli vstop in začasno bivanje brez zahteve po delovnem dovoljenju, oceni gospodarskih potreb ali drugih postopkih predhodne odobritve s podobnim namenom.
2. Če se kratkoročni poslovni obiskovalci iz pogodbenice ukvarjajo z opravljanjem storitev za potrošnika na ozemlju pogodbenice, kjer začasno bivajo, jim navedena pogodbenica v zvezi z opravljanjem navedene storitve zagotavlja obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah zagotavlja svojim ponudnikom storitev.
3. Dovoljeno trajanje bivanja je največ 90 dni v katerem koli dvanajstmesečnem obdobju.

ČLEN 19.5

Ponudniki pogodbenih storitev in neodvisni strokovnjaki

1. Vsaka pogodbenica dovoli vstop in začasno bivanje ponudnikom pogodbenih storitev iz druge pogodbenice na svojem ozemlju v sektorjih, podsektorjih in dejavnostih, navedenih v Prilogi 19-B, za katere veljajo v njej navedeni ustrezni pogoji in kvalifikacije, ter če:
- (a) fizične osebe opravljajo storitev kot osebe, zaposlene v pravni osebi, ki je pridobila pogodbo o opravljanju storitev za največ 12 mesecev;
 - (b) so fizične osebe, ki vstopajo v drugo pogodbenico, zaposlene v pravni osebi iz pododstavka (a) vsaj eno leto pred datum vložitve vloge za vstop v drugo pogodbenico in imajo na datum vložitve vloge za vstop vsaj tri leta poklicnih izkušenj, ki so jih pridobile, ko so postale polnoletne, v sektorju dejavnosti, ki je predmet pogodbe;
 - (c) fizične osebe, ki vstopajo v drugo pogodbenico, imajo:
 - (i) univerzitetno diplomo ali kvalifikacijo, ki dokazuje enakovredno stopnjo znanja¹, in
 - (ii) poklicne kvalifikacije, če je to potrebno za izvajanje dejavnosti v skladu z zakoni ali predpisi pogodbenice, v kateri se opravlja storitev;

¹ Če diploma ali kvalifikacija ni bila pridobljena v pogodbenici, v kateri se storitev opravlja, lahko navedena pogodbenica oceni, ali je ta enakovredna univerzitetni diplomu, ki se zahteva na njenem ozemlju.

- (d) fizična oseba ne prejme plačila za opravljanje storitev na ozemlju druge pogodbenice, razen plačila, ki ga plača pravna oseba, ki jo zaposluje, in
- (e) dostop, odobren v skladu s tem členom, se nanaša le na dejavnost v zvezi s storitvijo, ki je predmet pogodbe, in ne daje pravice do uporabe strokovnega naziva pogodbenice, v kateri se storitev opravlja.

2. Vsaka pogodbenica dovoli vstop in začasno bivanje neodvisnim strokovnjakom iz druge pogodbenice na svojem ozemlju v sektorjih, podsektorjih in dejavnostih, navedenih v Prilogi 19-B, za katere veljajo v njej navedeni ustrezni pogoji in kvalifikacije, ter če:

- (a) sklenjena pogodba ne presega obdobja 12 mesecev;
- (b) imajo fizične osebe na dan vložitve vloge za vstop in začasno bivanje vsaj šest let delovnih izkušenj v sektorju dejavnosti, ki je predmet pogodbe;
- (c) imajo fizične osebe, ki vstopajo na ozemlje druge pogodbenice:
 - (i) univerzitetno diplomo ali kvalifikacijo, ki dokazuje enakovredno stopnjo znanja¹, in

¹ Če diploma ali kvalifikacija ni bila pridobljena v pogodbenici, v kateri se storitev opravlja, lahko navedena pogodbenica oceni, ali je ta enakovredna univerzitetni diplomu, ki se zahteva na njenem ozemlju.

- (ii) poklicne kvalifikacije, če so potrebne za izvajanje dejavnosti v skladu z zakoni ali predpisi pogodbenice, v kateri se opravlja storitev;
- (d) dostop, odobren v skladu s tem členom, se nanaša le na dejavnost v zvezi s storitvijo, ki je predmet pogodbe, ne daje pa pravice do uporabe strokovnega naziva pogodbenice, v kateri se storitev opravlja.
3. Pogodbenica ne sprejme ali ohrani omejitev skupnega števila ponudnikov pogodbenih storitev ali neodvisnih strokovnjakov iz druge pogodbenice, ki sta jim dovoljena vstop in začasno bivanje, v obliki številčnih kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb.
4. Pogodbenica ponudnikom pogodbenih storitev in neodvisnim strokovnjakom iz druge pogodbenice v zvezi z opravljanjem njihovih storitev na njenem ozemlju zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah zagotavlja svojim ponudnikom storitev.
5. Dovoljeno trajanje bivanja je:
- (a) za pogodbenico EU kumulativno obdobje največ šestih mesecev v katerem koli dvanajstmesečnem obdobju ali obdobje veljavnosti pogodbe, pri čemer se upošteva krajše obdobje, in
- (b) za Čile največ eno leto, obdobje pa se lahko podaljša za nadaljnja obdobja, če še vedno veljajo pogoji, na katerih temelji prebivanje.

ČLEN 19.6

Neskladni ukrepi

Če ustrezní ukrep vpliva na vstop ali začasno bivanje fizičnih oseb iz poslovnih razlogov, se člen 19.3(1), pododstavka (c) in (d), ter člen 19.5(3) in (4) ne uporabljata za:

(a) noben obstoječ neskladen ukrep pogodbenice:

(i) za pogodbenico EU:

(A) na ravni Evropske unije, kot je določeno v Dodatku 17-A-1;

(B) na centralni ravni javne uprave države članice, kot je določena v Dodatku 17-A-1;

(C) na regionalni ravni javne uprave države članice, kot je določena v Dodatku 17-A-1, ali

(D) na lokalni ravni javne uprave, z izjemo lokalne ravni javne uprave iz pododstavka (C), in

(ii) za Čile:

(A) na centralni ravni javne uprave, kot je določena v Dodatku 17-A-2;

- (B) na ravni regionalne razdelitve, kot je določena v Dodatku 17-A-2, ali
- (C) na lokalni ravni javne uprave;
- (b) nadaljevanje ali takojšnje podaljšanje katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavka (a);
- (c) spremembo katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavkov (a) in (b) tega člena, če sprememba ne zmanjša skladnosti ukrepa, kakršen je bil tik pred spremembo, s členom 19.3(1), pododstavka (c) in (d), ter členom 19.5(3) in (4), ali
- (d) noben ukrep pogodbenice, ki je skladen s pogojem ali kvalifikacijo iz Priloge 17-B.

ČLEN 19.7

Preglednost

1. Pogodbenica objavi informacije, ki se nanašajo na vstop in začasno bivanje fizičnih oseb druge pogodbenice iz člena 19.1(1).

2. Informacije iz odstavka 1 tega člena po potrebi vključujejo naslednje informacije o:
- (a) kategorijah vizumov, dovoljenjih za prebivanje ali podobnih vrstah dovoljenj v zvezi z vstopom in začasnim bivanjem;
 - (b) zahtevani dokumentaciji in pogojih, ki jih je treba izpolniti;
 - (c) načinih vlaganja vlog in možnostih glede tega, kje je vloge mogoče vložiti, kot so konzularna predstavništva ali spletišča;
 - (d) pristojbinah za vlogo in okvirnih rokov za obravnavo vloge;
 - (e) najdaljšem trajanju bivanja v okviru vsake vrste dovoljenja iz pododstavka (a) tega odstavka;
 - (f) pogojih za morebitno podaljšanje ali obnovitev, ki je na voljo;
 - (g) pravilih glede spremljajočih vzdrževanih oseb;
 - (h) postopkih pregleda ali pritožbe, ki so na voljo, in
 - (i) zadevnih zakonih splošne uporabe, ki se nanašajo na vstop in začasno bivanje fizičnih oseb.

3. Pogodbenica si v zvezi z informacijami iz odstavkov 1 in 2 tega člena prizadeva, da drugo pogodbenico nemudoma obvesti o uvedbi vseh morebitnih novih zahtev ali postopkov ali o vseh morebitnih spremembah v zahtevah ali postopkih, ki vplivajo na dejansko vlogo za odobritev vstopa, začasnega bivanja in po potrebi izdajo dovoljenja za delo v prvi pogodbenici.

ČLEN 19.8

Neuporaba reševanja sporov

Poglavje 38 se ne uporablja v zvezi z zavrnitvijo odobritve vstopa ali začasnega bivanja, razen če zadeva vključuje vzorec prakse.

POGLAVJE 20

DOMAČA ZAKONODAJA

ČLEN 20.1

Področje uporabe in opredelitev pojmov

1. To poglavje se uporablja za ukrepe pogodbenic v zvezi z zahtevami in postopki za izdajo licenc, kvalifikacijskimi zahtevami in postopki ter tehničnimi standardi¹, ki vplivajo na:
 - (a) čezmejno opravljanje storitev;
 - (b) opravljanje storitve ali katere koli druge gospodarske dejavnosti z ustanovitvijo podjetja ali delovanjem zajete naložbe ali
 - (c) opravljanje storitve kategorij fizičnih oseb, kot so opredeljene v členu 19.1, iz ene pogodbenice na ozemlju druge pogodbenice.

2. To poglavje se uporablja le za sektorje, v zvezi s katerimi je pogodbenica sprejela posebne zaveze v skladu s poglavji 17, 18 in 19, ter če se uporabljajo te posebne zaveze.

¹ Pojasniti je treba, da se to poglavje, kar zadeva ukrepe v zvezi s tehničnimi standardi, uporablja le za tiste ukrepe, ki vplivajo na trgovino s storitvami.

3. Ne glede na odstavek 2 se to poglavje ne uporablja za zahteve in postopke za izdajo licenc, kvalifikacijske zahteve in postopke ter tehnične standarde v zvezi:

- (a) s proizvodnjo osnovnih kemikalij in kemičnih izdelkov;
- (b) s proizvodnjo gumijastih izdelkov;
- (c) s proizvodnjo plastičnih izdelkov;
- (d) s proizvodnjo elektromotorjev, generatorjev in transformatorjev;
- (e) s proizvodnjo akumulatorjev, primarnih celic in primarnih baterij ter
- (f) z recikliranjem kovinskih in nekovinskih odpadkov in ostankov.

4. Ne glede na odstavek 1 se to poglavje ne uporablja za ukrepe pogodbenice, če pomenijo omejitve, za katere veljajo sezname v skladu s členi 17.5, 17.6, 17.11(1), 17.11(2), 18.4, 18.6, 18.7, 18.8(1), 18.8(2), 19.3(1), 19.4(2), 19.5(1) in 19.6.

5. V tem poglavju:

- (a) „dovoljenje“ pomeni dovoljenje za opravljanje katere koli dejavnosti iz odstavka 1, pododstavki (a), (b) in (c), ki izhaja iz postopka, ki ga mora vložnik upoštevati, da dokaže skladnost z zahtevami za izdajo licence, kvalifikacijskimi zahtevami ali tehničnimi standardi;

- (b) „pristojni organ“ pomeni centralno, regionalno ali lokalno raven javne uprave ali organ oziroma nevladni organ pri izvajanju pooblastil, ki jim jih podelijo centralne, regionalne ali lokalne ravni javne uprave ali organi, ki je pooblaščen za odločanje o izdaji dovoljenja za opravljanje storitve, tudi z ustanovitvijo podjetja, ali o izdaji dovoljenja za opravljanje katere koli druge gospodarske dejavnosti;
- (c) „postopki za izdajo licenc“ pomenijo upravna ali postopkovna pravila, ki jih mora fizična ali pravna oseba, ki zahteva izdajo dovoljenja, vključno s spremembo ali podaljšanjem dovoljenja, upoštevati, da bi dokazala izpolnjevanje zahtev za izdajo licenc;
- (d) „zahteve za izdajo licenc“ pomenijo bistvene zahteve, ki niso kvalifikacijske zahteve, ki jih mora izpolnjevati fizična ali pravna oseba, da bi pridobila, spremenila ali podaljšala dovoljenje;
- (e) „kvalifikacijski postopki“ pomenijo upravna ali postopkovna pravila, ki jih mora upoštevati fizična oseba, da bi dokazala izpolnjevanje kvalifikacijskih zahtev za pridobitev dovoljenja, in
- (f) „kvalifikacijske zahteve“ pomenijo bistvene zahteve, ki se nanašajo na usposobljenost fizične osebe za opravljanje storitve in ki jih mora izpolnjevati fizična oseba, da bi pridobila, spremenila ali podaljšala dovoljenje.

6. V tem poglavju se uporabljajo tudi opredelitve iz členov 17.2 in 18.2.

ČLEN 20.2

Pogoji za izdajo licenc in kvalifikacij

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da ukrepi, ki se nanašajo na zahteve in postopke za izdajo licenc ter kvalifikacijske zahteve in postopke temeljijo na merilih, ki pristojnim organom preprečujejo samovoljno izvajanje pooblastila za presojo.

2. Merila iz odstavka 1 so:

(a) jasna;

(b) objektivna in pregledna¹ in

(c) vnaprej dostopna javnosti in zainteresiranim osebam.

3. Vsaka pogodbenica pri sprejemanju tehničnih standardov spodbuja svoje pristojne organe, naj sprejmejo tehnične standarde, ki so bili oblikovani v okviru odprtega in preglednega postopka, ter spodbuja organe, vključno z ustreznimi mednarodnimi organizacijami², imenovanimi za oblikovanje tehničnih standardov, naj uporabijo odprt in pregleden postopek.

¹ Pojasniti je treba, da lahko ta merila med drugim vključujejo pristojnost in sposobnost opravljanja storitve ali opravljanja katere koli druge gospodarske dejavnosti, vključno z zagotavljanjem tega na način, skladen z regulativnimi zahtevami pogodbenice, kot so zdravstvene in okoljske zahteve. Pristojni organi lahko ocenijo, kakšno težo je treba pripisati vsakemu merilu.

² Izraz „ustrezne mednarodne organizacije“ se nanaša na mednarodne organe, v katere se lahko včlanijo vsi ustrezni organi obeh pogodbenic.

4. Dovoljenje se v skladu z njegovo razpoložljivostjo odobri takoj, ko ustrezen preizkus pokaže, da so pogoji za pridobitev dovoljenja izpolnjeni.
5. Če je število razpoložljivih licenc za določeno dejavnost omejeno zaradi pomanjkanja razpoložljivih naravnih virov ali tehničnih zmogljivosti, vsaka pogodbenica za potencialne kandidate uporabi izbirni postopek, ki zagotavlja popolno jamstvo nepristranskosti in preglednosti, vključno zlasti z ustreznim obveščanjem o začetku, izvedbi in končanju postopka.
6. V skladu z odstavkom 5 lahko pri določitvi pravil za izbirni postopek vsaka pogodbenica upošteva legitimne cilje politike, vključno z upoštevanjem zdravstvenih, varnostnih in okoljevarstvenih vidikov ter vidikov ohranjanja kulturne dediščine.

ČLEN 20.3

Postopki za izdajo licenc in kvalifikacijski postopki

1. Postopki za izdajo licenc in kvalifikacijski postopki ter formalnosti so jasni, objavljeni vnaprej in sami po sebi ne pomenijo omejevanja opravljanja storitve ali opravljanja katere koli druge gospodarske dejavnosti. Vsaka pogodbenica si prizadeva, da take postopke in formalnosti oblikuje tako, da so čim preprostejši, opravljanja storitve ali opravljanja katere koli druge gospodarske dejavnosti pa pretirano ne zapleta in ne zavlačuje.

2. Če je potrebno dovoljenje, vsaka pogodbenica nemudoma objavi informacije, ki jih vložnik potrebuje za izpolnjevanje zahtev in postopkov za pridobitev, ohranitev, spremembo in podaljšanje takega dovoljenja, ali drugače omogoči njihovo javno dostopnost. Če take informacije obstajajo, vključujejo vsaj naslednje:

- (a) zahteve in postopke;
- (b) kontaktne podatke ustreznih pristojnih organov;
- (c) pristojbine;
- (d) tehnične standarde;
- (e) postopke za pritožbo ali pregled odločitev v zvezi z vlogami;
- (f) postopke za spremljanje ali uveljavljanje skladnosti s pogoji za izdajo licenc ali kvalifikacij;
- (g) možnosti za sodelovanje javnosti, na primer na zaslišanjih ali s predložitvijo pripomb, ter
- (h) okvirne roke za obravnavo vloge.

3. Vsaka pristojbina za izdajo dovoljenja¹, ki jo morda plačajo vložniki, je razumna, pregledna in sama po sebi ne omejuje opravljanja zadevne storitve ali opravljanja zadevne gospodarske dejavnosti.
4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so postopki, ki jih uporabljajo pristojni organi, in njihove odločitve v postopku za izdajo dovoljenja do vseh vložnikov nepristranski. Pristojni organ neodvisno sprejme svojo odločitev in ni odgovoren nobeni osebi, ki opravlja storitve ali gospodarske dejavnosti, za katere se zahteva dovoljenje.
5. Če veljajo posebni roki za vloge, se vložniku omogoči razumen rok za vložitev vloge. Če je mogoče, bi moral pristojni organ sprejeti vloge v elektronski obliki pod enakimi pogoji glede pristnosti, ki veljajo za vložitev vlog v papirni obliki.
6. Pristojni organ začne vloge obdelovati brez nepotrebnega odlašanja po njihovi vložitvi. Vsaka pogodbenica si prizadeva za določitev okvirnih rokov za obdelavo vloge ter na zahtevo vložnika in brez nepotrebnega odlašanja zagotovi, da pristojni organ zagotovi informacije v zvezi s statusom vloge. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je obdelava vloge, vključno s sprejetjem končne odločitve, končana v razumnem roku po datumu vložitve popolne vloge.

¹ Pristojbine za izdajo dovoljenja ne vključujejo pristojbin za uporabo naravnih virov, plačil za dražbo, razpis ali druga nediskriminatorna sredstva za dodelitev koncesij ali obveznih prispevkov za opravljanje univerzalnih storitev.

7. Pristojni organ v razumnem roku po prejemu vloge, ki jo šteje za nepopolno, o tem obvesti vložnika, v izvedljivem obsegu opredeli dodatne informacije, potrebne za dopolnitev vloge, in vložniku omogoči, da popravi pomanjkljivosti.
8. Pristojni organ namesto izvirnih dokumentov sprejema kopije dokumentov, ki so overjene v skladu s pravom pogodbenice, razen če pristojni organ potrebuje izvirne dokumente za zaščito celovitosti postopka izdaje dovoljenja.
9. Če pristojni organ zavrne vlogo, mora biti vložnik o tem pisno in brez nepotrebnega odlašanja obveščen bodisi na njegovo zahtevo bodisi na pobudo pristojnega organa. Načeloma je vložnik obveščen o razlogih za zavrnitev vloge in roku, v katerem je treba vložiti pritožbo zoper navedeno odločbo. Vložniku se v razumnih rokih dovoli ponovna vložitev vloge.
10. Vsaka pogodbenica zagotovi, da začne dovoljenje po odobritvi veljati brez nepotrebnega odlašanja in v skladu s pogoji, navedenimi v dovoljenju.
11. Če se za dovoljenje zahtevajo preizkusi, pristojni organ take preizkuse zagotovi v razumno pogostih časovnih presledkih, vložnikom pa določi razumen rok, v katerem lahko zaprosijo za preizkus.

ČLEN 20.4

Pregled

Če začnejo veljati rezultati pogajanj v zvezi s členom V(4) GATS, pogodbenici take rezultate skupaj pregledata. Če je v skupnem pregledu ocenjeno, da bi vključitev takih rezultatov v ta del tega sporazuma izboljšala pravila, ki jih vsebuje sporazum, se pogodbenici skupaj odločita, ali bosta take rezultate vključili v ta del tega sporazuma.

ČLEN 20.5

Izvrševanje ukrepov za splošno uporabo

Vsaka pogodbenica zagotovi, da se vsi ukrepi za splošno uporabo, ki vplivajo na trgovino s storitvami, izvajajo razumno, objektivno in nepristransko.

ČLEN 20.6

Pritožba zoper upravne odločbe

Vsaka pogodbenica ohrani ali vzpostavi splošna, arbitražna ali upravna sodišča ali postopke, ki na zahtevo zadevnega vlagatelja ali ponudnika storitev druge pogodbenice, kadar je to upravičeno, zagotavljajo takojšen pregled upravnih odločb, ki vplivajo na ustanavljanje, čezmejno opravljanje storitev ali začasno prisotnost fizičnih oseb za poslovne namene. Če taki postopki niso neodvisni od organa, ki mu je zaupana zadevna upravna odločitev, vsaka pogodbenica zagotovi, da postopki omogočijo objektivni in nepristranski pregled.

POGLAVJE 21

VZAJEMNO PRIZNAVANJE POKLICNIH KVALIFIKACIJ

ČLEN 21.1

Vzajemno priznavanje poklicnih kvalifikacij

1. Nobena določba tega poglavja pogodbenici ne preprečuje, da od fizičnih oseb zahteva, da imajo potrebne kvalifikacije in poklicne izkušnje, ki so na ozemlju, kjer se dejavnost opravlja, določene za zadevni sektor dejavnosti.

2. Vsaka pogodbenica spodbuja ustrezne strokovne organe za sektor zadevne dejavnosti na svojem ozemlju, da oblikujejo in Pododboru za storitve in naložbe iz člena 18.10 predložijo skupna priporočila o vzajemnem priznavanju poklicnih kvalifikacij. Taka skupna priporočila so podprta z oceno, ki temelji na dokazih, glede:

- (a) ekonomske vrednosti predvidenega dogovora o vzajemnem priznavanju poklicnih kvalifikacij (v nadaljnjem besedilu: dogovor o vzajemnem priznavanju) ter
- (b) združljivosti zadevnih ureditev, tj. v kolikšni meri so združljive zahteve, ki jih vsaka pogodbenica uporablja za izdajo dovoljenj, licenc in certificiranja.

3. Pododbor za storitve in naložbe po prejemu skupnega priporočila v razumnem roku pregleda njegovo skladnost s tem delom tega sporazuma. Pododbor lahko po takem pregledu razvije dogovor o vzajemnem priznavanju in Skupnemu odboru priporoči, naj v skladu s členom 8.5(1), pododstavek (a), sprejme sklep o tem dogovoru, da bi določil ali spremenil dogovore o vzajemnem priznavanju iz Priloge 21-B¹.

4. Dogovor iz odstavka 3 tega člena določa pogoje za priznavanje poklicnih kvalifikacij, pridobljenih v pogodbenici EU, in poklicnih kvalifikacij, pridobljenih v Čilu, ki se nanašajo na dejavnost, zajeto v poglavjih 17, 18, 19 in 26.

¹ Pojasniti je treba, da dogovori o vzajemnem priznavanju ne vodijo k samodejnemu priznanju kvalifikacij, temveč v obojestranskem interesu pogodbenic določajo pogoje za pristojne organe, ki podeljujejo priznanje takih kvalifikacij.

5. Pri pripravi skupnih priporočil iz odstavka 2 tega člena se upoštevajo smernice za dogovor o priznavanju poklicnih kvalifikacij iz Priloge 21-A, ki jih Skupni svet tudi upošteva pri ocenjevanju, ali naj se dogovor sprejme, kot je navedeno v odstavku 3 tega člena.

POGLAVJE 22

STORITVE DOSTAVE

ČLEN 22.1

Področje uporabe in opredelitev pojmov

1. To poglavje določa načela regulativnega okvira za vse storitve dostave.
2. V tem poglavju:
 - (a) „storitve dostave“ pomenijo poštna in kurirska ali hitra storitva, vključno z dejavnostmi sprejema, razvrščanja, prevoza in dostave poštnih pošiljk;

- (b) „storitve hitre dostave“ pomenijo sprejem, razvrščanje, prevoz in dostavo poštnih pošilk z večjo hitrostjo in zanesljivostjo ter lahko vključuje tudi elemente dodane vrednosti, kot je sprejem pošiljke na kraju izvora, osebna dostava naslovniku, sledenje, možnost spremembe namembnega kraja in naslovnika med prevozom ali potrditev prejema;
- (c) „storitve hitre pošte“ pomenijo storitve mednarodne hitre dostave, ki se opravljajo prek zadruga storitev hitre pošte (EMS), ki je prostovoljno združenje imenovanih poštnih operaterjev v okviru Svetovne poštne zveze (UPU);
- (d) „licenca“ pomeni dovoljenje, ki ga pristojni regulativni organ izda posameznemu ponudniku storitev dostave ter v katerem so določeni postopki, obveznosti in zahteve, specifični za sektor storitev dostave;
- (e) „poštna pošiljka“ pomeni pošiljko do 31,5 kg, naslovljeno v končni obliki, v kateri jo prevaža katera koli vrsta izvajalca javnih ali zasebnih storitev dostave, in lahko vključuje pošiljke, kot so pismo, paket, časopis ali katalog;
- (f) „poštni monopol“ pomeni izključno pravico do opravljanja določenih storitev dostave na ozemlju pogodbenice v skladu z zakoni navedene pogodbenice in
- (g) „univerzalna storitev“ pomeni stalno zagotavljanje storitve dostave določene kakovosti na vseh točkah na ozemlju pogodbenice po dostopnih cenah za vse uporabnike.

ČLEN 22.2

Univerzalna storitev

1. Vsaka pogodbenica ima pravico opredeliti vrsto obveznosti za univerzalno storitev, ki jo želi ohraniti. Vsaka pogodbenica, ki ohranja obveznost za univerzalno storitev, to izvaja na pregleden, nediskriminatoren in nevtralen način glede na vse ponudnike storitev dostave, za katere velja obveznost.
2. Če pogodbenica zahteva, da se dohodne storitve hitre pošte opravljajo kot univerzalna storitev, teh storitev ne obravnava bolj prednostno kot druge mednarodne storitve hitre dostave.

ČLEN 22.3

Preprečevanje praks, ki izkrivljajo trg

Vsaka pogodbenica zagotovi, da ponudnik storitev dostave, za katerega velja obveznost zagotavljanja univerzalne storitve ali poštni monopol, na trgu ne opravlja praks, ki izkrivljajo trg, kot je:

- (a) uporaba prihodkov iz opravljanja storitve, za katero velja obveznost za univerzalno storitev ali poštni monopol, za navzkrižno subvencioniranje opravljanja storitve hitre dostave ali kakršne koli neuniverzalne storitve dostave, ali

- (b) neupravičeno razlikovanje med strankami, kot so podjetja, pošiljatelji masovnih poštnih pošiljk ali združevalci pošiljk, glede tarif ali drugih pogojev za opravljanje storitve, za katero velja obveznost zagotavljanja univerzalne storitve ali poštni monopol.

ČLEN 22.4

Licence

1. Če pogodbenica zahteva licenco za opravljanje storitev dostave, javno objavi:
 - (a) vse zahteve za izdajo licence in obdobje, ki je navadno potrebno, da se sprejme odločitev glede vloge za izdajo licence, ter
 - (b) pogoje za izdajo licence.

2. Postopek za pridobitev licence ter z njo povezane obveznosti in zahteve so pregledni, nediskriminatorni in temeljijo na objektivnih merilih.

3. Če pristojni organ zavrne vlogo za izdajo licence, vložnika pisno obvesti o razlogih za njeno zavrnitev. Vsaka pogodbenica vzpostavi ali ohrani pritožbeni postopek z organom, ki je neodvisen od udeležencev postopka za izdajo licence. Ta organ je lahko sodišče.

ČLEN 22.5

Neodvisnost regulativnih organov

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da noben organ, pristojen za urejanje storitev dostave, ni odgovoren nobenemu ponudniku storitev dostave, ter da so odločitve in postopki, ki jih sprejema regulativni organ, nepristranski in nediskriminatorni do vseh udeležencev na trgu na njenem ozemlju in pregledni zanje.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da organ, pristojen za urejanje storitev dostave, svoje naloge opravlja pravočasno ter ima ustrezne finančne in človeške vire.

POGLAVJE 23

TELEKOMUNIKACIJSKE STORITVE

ČLEN 23.1

Področje uporabe

1. To poglavje določa načela regulativnega okvira za zagotavljanje telekomunikacijskih omrežij in storitev, liberaliziranih v skladu s poglavjema 17 in 18.
2. To poglavje se ne uporablja za storitve, s katerimi se zagotavljajo vsebine, ki se prenašajo z uporabo telekomunikacijskih omrežij in storitev, ali izvaja uredniški nadzor nad njimi.

ČLEN 23.2

Oprelitev pojmov

V tem poglavju:

- (a) „pripadajoče zmogljivosti“ pomenijo storitve, fizično infrastrukturo in druge naprave, povezane s telekomunikacijskim omrežjem ali storitvijo, ki omogočajo ali podpirajo zagotavljanje storitev prek tega omrežja ali storitve ali pa imajo možnost za to, vključujejo pa lahko stavbe ali vhode v stavbe, napeljave v stavbah, antene, stolpe in druge podporne konstrukcije, cevne vode, kanale, stebre, vstopne jaške ter omarice;
- (b) „osnovne zmogljivosti“ pomenijo infrastrukturo javnega telekomunikacijskega omrežja ali storitve:
 - (i) ki jih izključno ali večinoma zagotavlja en ponudnik ali omejeno število ponudnikov in
 - (ii) ki jih za zagotavljanje storitev ni mogoče nadomestiti na ekonomsko ali tehnično izvedljiv način;
- (c) „medomrežno povezovanje“ pomeni povezovanje javnih telekomunikacijskih omrežij, ki jih uporabljajo isti ali različni ponudniki telekomunikacijskih omrežij ali storitev, da se uporabnikom enega ponudnika omogoči komunikacija z uporabniki istega ali drugega ponudnika ali dostop do storitev, ki jih opravljajo drugi ponudniki ne glede na to, ali navedene storitve opravljajo vključeni ponudniki ali kateri koli drug ponudnik, ki ima dostop do omrežja;

- (d) „storitve dostopa do interneta“ pomenijo javne telekomunikacijske storitve, ki omogočajo dostop do interneta na ozemlju pogodbenice in s tem zagotavljajo povezljivost s tako rekoč vsemi končnimi točkami interneta, ne glede na uporabljeno omrežno tehnologijo in terminalsko opremo;
- (e) „zakupljeni vodi“ pomenijo telekomunikacijske storitve ali naprave med dvema ali več določenimi točkami, vključno z virtualnimi, ki imajo rezervirane zmogljivosti za namensko uporabo s strani uporabnika oziroma so uporabniku na voljo za tako uporabo;
- (f) „glavni ponudnik“ pomeni ponudnika telekomunikacijskih omrežij ali storitev, ki lahko pomembno vpliva na pogoje za udeležbo (glede cene in ponudbe) na upoštevem trgu za telekomunikacijska omrežja ali storitve zaradi svojega nadzora nad osnovnimi zmogljivostmi ali izrabe svojega položaja na tem trgu;
- (g) „omrežni elementi“ pomenijo objekte ali opremo, ki se uporabljajo za zagotavljanje javne telekomunikacijske storitve, vključno z značilnostmi, funkcijami in zmogljivostmi, zagotovljenimi z navedenimi objekti ali opremo;
- (h) „prenosljivost števil“ pomeni:
- (i) za pogodbenico EU možnost za naročnika, da če je naročnik fiksne povezave na isti lokaciji, ob prehodu med ponudniki javnih telekomunikacijskih storitev iz iste kategorije obdrži obstoječo telefonsko številko brez poslabšanja kakovosti, zanesljivosti ali ugodnosti, in

- (ii) za Čile možnost končnega uporabnika, da ob prehodu med ponudniki javnih telekomunikacijskih storitev na zahtevo obdrži obstoječo telefonsko številko brez poslabšanja kakovosti, zanesljivosti ali ugodnosti;
- (i) „javno telekomunikacijsko omrežje“ pomeni vsako telekomunikacijsko omrežje, ki se v celoti ali pretežno uporablja za opravljanje javnih telekomunikacijskih storitev med omrežnimi priključnimi točkami;
- (j) „javna telekomunikacijska storitev“ pomeni vsako telekomunikacijsko storitev, ki je splošno dostopna javnosti;
- (k) „naročnik“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki je stranka pogodbe s ponudnikom javnih telekomunikacijskih storitev za opravljanje takih storitev;
- (l) „telekomunikacije“ pomeni prenos in sprejemanje signalov s kakršnimi koli elektromagnetnimi sredstvi;
- (m) „telekomunikacijsko omrežje“ pomeni prenosne sisteme in po potrebi komutacijsko ali usmerjalno opremo ter druge vire, vključno z omrežnimi elementi, ki niso aktivni, ki omogočajo oddajanje in sprejemanje signalov po žici, radiu, optičnih sredstvih ali drugih elektromagnetnih sredstvih;
- (n) „regulativni organ za telekomunikacije“ pomeni organ ali organe, ki jih pogodbenica zadolži za pravno urejanje telekomunikacijskih omrežij in storitev iz tega poglavja¹;

¹ Pojasniti je treba, da regulativni organ za telekomunikacije vključuje vsak organ, ki ga pogodbenica zadolži za izvrševanje obveznosti iz tega oddelka.

- (o) „telekomunikacijska storitev“ pomeni storitev, ki v celoti ali pretežno sestoji iz oddajanja in sprejemanja signalov, tudi radiodifuzijskih signalov, po telekomunikacijskih omrežjih, vključno z omrežji, ki se uporabljajo za radiodifuzijo;
- (p) „univerzalna storitev“ pomeni najmanjši nabor storitev določene kakovosti, ki mora biti zagotovljen vsem uporabnikom na ozemlju pogodbenice, ne glede na njihovo geografsko lokacijo in po dostopni ceni, ter
- (q) „uporabnik“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki uporablja javno telekomunikacijsko omrežje ali storitev.

ČLEN 23.3

Regulativni organ za telekomunikacije

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je njen regulativni organ za telekomunikacije pravno ločen in funkcionalno neodvisen od vseh ponudnikov telekomunikacijskih omrežij, storitev ali opreme, ter da so odločitve, ki jih sprejema njen regulativni organ za telekomunikacije, in postopki, ki jih ta uporablja, nepristranski do vseh udeležencev na trgu.
2. Pogodbenica, ki ima v lasti oziroma še naprej obvladuje ponudnike telekomunikacijska omrežja, storitve ali opremo, zagotovi dejansko strukturno ločitev regulativnih nalog na področju telekomunikacij od dejavnosti, povezanih s tem lastništvom ali nadzorom.

3. Za zagotovitev neodvisnosti in nepristranskosti regulativnih organov za telekomunikacije vsaka pogodbenica zagotovi, da njen regulativni organ za telekomunikacije nima finančnega interesa ali operativne ali upravljavske vloge pri nobenem ponudniku telekomunikacijskih omrežij, storitev ali opreme.
4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da ponudniki telekomunikacijskih omrežij, storitev ali opreme ne vplivajo na odločitve in postopke regulativnega organa za telekomunikacije.
5. Vsaka pogodbenica svojemu regulativnemu organu za telekomunikacije zagotovi regulativna in nadzorna pooblastila ter ustrezne finančne in človeške vire za opravljanje nalog, ki so mu dodeljene za izvrševanje obveznosti iz tega poglavja. Taka pooblastila se izvajajo pregledno in pravočasno. Navedene naloge se objavijo v lahko dostopni in jasni obliki, zlasti kadar so dodeljene več kot enemu organu.
6. Vsaka pogodbenica svojemu regulativnemu organu za telekomunikacije podeli pooblastila, na podlagi katerih ta zagotovi, da mu ponudniki telekomunikacijskih omrežij ali storitev na zahtevo takoj predložijo vse potrebne informacije, vključno s finančnimi, da lahko opravlja svoje naloge v skladu s tem poglavjem. Vse predložene informacije se obravnavajo v skladu z zahtevami glede zaupnosti.

7. Vsaka pogodbenica zagotovi, da ima uporabnik ali ponudnik telekomunikacijskih omrežij ali storitev, na katere vpliva odločitev, ki jo je izdal njen regulativni organ za telekomunikacije, pravico do pritožbe zoper to odločitev pri pritožbenem organu, ki je neodvisen od regulativnega organa za telekomunikacije in drugih strank, na katere vpliva odločitev. Odločitev, ki jo izda regulativni organ za telekomunikacije, velja, dokler ni znan rezultat pritožbenega postopka, razen če so v skladu s pravom pogodbenice sprejeti začasni ukrepi.

ČLEN 23.4

Dovoljenje za zagotavljanje telekomunikacijskih omrežij ali storitev

1. Če pogodbenica zahteva dovoljenje za zagotavljanje telekomunikacijskih omrežij ali storitev, določi razumen rok, ki je po navadi potreben, da regulativni organ za telekomunikacije odloči o zahtevi za izdajo dovoljenja, navedeni rok sporoči vložniku na pregleden način in si prizadeva, da je o zahtevi odločeno v sporočenem roku¹.

2. Vsa merila za izdajo dovoljenja in postopki, ki se uporabljajo, so čim bolj preprosti, objektivni, pregledni, nediskriminatorni in sorazmerni. Vse obveznosti in pogoji, uvedeni v zvezi z dovoljenjem ali povezani z njim, so nediskriminatorni, pregledni, sorazmerni in se nanašajo na storitve, ki se zagotavljajo.

¹ Pojasniti je treba, da ta člen pogodbenici ne preprečuje izdaje dovoljenja za zagotavljanje telekomunikacijskih omrežij ali storitev na podlagi preproste priglasitve, ne da bi bilo treba čakati na odločitev regulativnega organa za telekomunikacije.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da vložnik prejme pisno obrazložitev zavrnitve ali preklica dovoljenja oziroma uvedbe posebnih pogojev za ponudnika. V primeru take zavrnitve, preklica ali uvedbe se lahko vložnik pritoži pri pritožbenem organu.

4. Morebitne upravne pristojbine, naložene dobaviteljem, so objektivne, pregledne, nediskriminatorne in sorazmerne z upravnimi stroški, ki razumno nastanejo pri upravljanju, nadzoru in izvrševanju obveznosti iz tega poglavja¹.

ČLEN 23.5

Medomrežno povezovanje

Brez poseganja v člen 23.9 vsaka pogodbenica zagotovi, da ima ponudnik javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev pravico in na zahtevo drugega ponudnika javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev na njenem ozemlju obveznost, da se pogaja o medomrežnem povezovanju za namene zagotavljanja javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev na svojem ozemlju.

¹ Upravne pristojbine ne vključujejo plačil za pravice do uporabe redkih virov in obveznih prispevkov za opravljanje univerzalne storitve.

ČLEN 23.6

Dostop in uporaba

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da ima vsak ponudnik storitev druge pogodbenice dostop do vseh javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev ter do njihove uporabe pod razumnimi in nediskriminatornimi¹ pogoji. Ta obveznost se med drugim izvaja v skladu z odstavki 2 do 5.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da ima vsak ponudnik storitev druge pogodbenice dostop do vseh javnih telekomunikacijskih storitev, ki se zagotavljajo v okviru meja ali čez meje navedene pogodbenice, ter do njihove uporabe, vključno z zasebnimi zakupljenimi vodi, in v ta namen zagotovi, da se takim ponudnikom ob upoštevanju odstavka 5 dovolijo:
 - (a) nakup ali zakup ter priključitev terminala ali druge opreme, ki se povezuje z omrežjem in ki je potrebna za zagotavljanje njihovih storitev;
 - (b) medomrežno povezovanje zasebnih zakupljenih ali lastniških vodov z javnimi telekomunikacijskimi omrežji ali z vodi, ki jih zakupi ali so v lasti drugega ponudnika telekomunikacijskih storitev, ter
 - (c) uporabo delovnih protokolov pri opravljanju storitev po lastni izbiri, razen kolikor je potrebno za zagotovitev splošne razpoložljivosti telekomunikacijskih storitev javnosti.

¹ V tem členu „nediskriminatoren“ pomeni obravnavo po načelu države z največjimi ugodnostmi in nacionalno obravnavo, kot je opredeljena v členih 17.9, 17.11, 18.4 in 18.5, ter pod pogoji, ki niso manj ugodni od pogojev, zagotovljenih kateremu koli drugemu uporabniku podobnih javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev v podobnih okoliščinah.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko ponudnik storitev iz druge pogodbenice uporablja javna telekomunikacijska omrežja ali storitve za pretok informacij v okviru meja ali čez meje navedene pogodbenice, vključno s podjetniškimi komunikacijami takega ponudnika storitev, in za dostop do informacij v podatkovnih zbirkah ali drugače shranjenih v strojno berljivi obliki na ozemlju katere koli pogodbenice.
4. Ne glede na odstavek 3 lahko pogodbenica sprejme take ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev varnosti in zaupnosti komunikacij, če se taki ukrepi ne uporabljajo kot sredstvo samovoljne ali neupravičene diskriminacije ali prikritega omejevanja trgovine s storitvami.
5. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se za dostop do javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev in njihovo uporabo na njenem ozemlju ne postavljajo pogoji, razen tistih, ki so potrebni za:
- (a) zaščito odgovornosti za javne storitve ponudnikov javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev, zlasti njihove zmožnosti, da dajejo svoje storitve na voljo splošni javnosti, ali
 - (b) zaščito tehnične celovitosti javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev.

ČLEN 23.7

Reševanje sporov na področju telekomunikacij

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da v primeru spora med ponudniki telekomunikacijskih omrežij ali storitev v zvezi s pravicami ali obveznostmi, ki izhajajo iz tega poglavja, in na zahtevo katere koli stranke v sporu, njen regulativni organ za telekomunikacije v razumnem roku izda zavezujočo odločitev za rešitev spora.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je odločitev, ki jo izda regulativni organ za telekomunikacije, dostopna javnosti, pri čemer se upoštevajo zahteve glede poslovne zaupnosti v skladu z njenimi zakoni in predpisi. Regulativni organ za telekomunikacije zagotovi strankam v sporu natančno obrazložitev razlogov, na katerih temelji odločitev. Stranke v sporu imajo pravico do pritožbe zoper navedeno odločitev v skladu s členom 23.3(7).
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da postopek iz odstavkov 1 in 2 nobeni stranki v sporu ne preprečuje, da vloži tožbo pri sodnem organu v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice.

ČLEN 23.8

Ukrepi za varstvo konkurence, ki se uporabljajo za glavne ponudnike

Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani ustrezne ukrepe, da ponudnikom telekomunikacijskih omrežij ali storitev, ki so posamično ali skupaj glavni ponudniki, prepreči izvajanje ali nadaljevanje protikonkurenčnih praks, ki med drugim vključujejo:

- (a) izvajanje protikonkurenčnega navzkrižnega subvencioniranja;
- (b) uporabo informacij, pridobljenih od konkurentov, s protikonkurenčnimi posledicami, ter
- (c) nepravočasno zagotavljanje tehničnih informacij o osnovnih zmogljivostih in poslovno pomembnih informacij, potrebnih za opravljanje storitev, drugim ponudnikom storitev.

ČLEN 23.9

Medomrežno povezovanje z glavnimi ponudniki

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da glavni ponudniki javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev zagotavljajo medomrežno povezovanje vsaki točki v omrežju, kjer je to tehnično izvedljivo. Glavni ponudniki zagotavljajo tako medomrežno povezovanje:

- (a) pod nediskriminatornimi pogoji, tudi v zvezi s cenami, tehničnimi standardi, specifikacijami, kakovostjo in vzdrževanjem, ter s kakovostjo, ki ni slabša od tiste, ki se zagotavlja za lastne podobne storitve ali za podobne storitve njihovih podružnic ali drugih povezanih enot;
- (b) pravočasno pod pogoji, tudi v zvezi s cenami, tehničnimi standardi, specifikacijami, kakovostjo in vzdrževanjem, ki so pregledni, razumni, upoštevajo ekonomsko smotrnost in so dovolj nepovezani, da ponudniku ni treba plačati za omrežne komponente ali infrastrukture, ki niso potrebne za zagotavljanje storitve, ter
- (c) na zahtevo na drugih točkah poleg omrežnih priključnih točk, ponujenih večini uporabnikov, in po cenah, v katerih se upoštevajo stroški gradnje potrebne dodatne infrastrukture.

2. Vsaka pogodbenica javno objavi postopke, ki se uporabljajo za medomrežno povezovanje z glavnim ponudnikom.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da glavni ponudniki javno objavijo svoje dogovore o medomrežnem povezovanju ali svoje referenčne ponudbe za medomrežno povezovanje, kot je ustrezno.

ČLEN 23.10

Dostop do osnovnih zmogljivosti glavnih ponudnikov

Vsaka pogodbenica svojemu regulativnemu organu za telekomunikacije zagotovi pooblastila za zahtevo, da glavni ponudnik na njenem ozemlju ponudnikom telekomunikacijskih omrežij ali storitev da na voljo svoje osnovne zmogljivosti pod razumnimi in nediskriminatornimi pogoji za zagotavljanje telekomunikacijskih omrežij ali storitev, razen če to ni potrebno za doseganje učinkovite konkurence, kar se ugotovi na podlagi zbranih dejstev in ocene trga, ki jo opravi regulativni organ za telekomunikacije. Osnovne zmogljivosti glavnega ponudnika lahko vključujejo omrežne elemente, storitve zakupljenih vodov in pripadajoče zmogljivosti.

ČLEN 23.11

Redki viri

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se pravice do uporabe redkih virov, vključno z radiofrekvenčnim spektrom, številkami in koridorji nadzemnega električnega voda, dodelijo in podelijo odprto, objektivno, pravočasno, pregledno, nediskriminatorno in sorazmerno ter v skladu s cilji splošnega interesa. Postopki, pogoji in obveznosti, povezani s pravico do uporabe, temeljijo na objektivnih, preglednih, nediskriminatornih in sorazmernih merilih.
2. Vsaka pogodbenica javno objavi trenutno uporabo dodeljenih frekvenčnih pasov, podrobna opredelitev radiofrekvenčnega spektra, dodeljenega za posebno državno uporabo, pa se ne zahteva.
3. Ukrepi pogodbenice, s katerimi se razporeja in dodeljuje spekter ter upravljajo frekvence, niso ukrepi, ki sami po sebi niso v skladu s členoma 17.8 in 18.7. V skladu s tem vsaka pogodbenica obdrži pravico, da določi in uporablja ukrepe o upravljanju spektra in frekvenc, ki lahko omejujejo število ponudnikov komunikacijskih storitev, če to stori v skladu s tem delom. Ta pravica vključuje možnost, da dodeli frekvenčne pasove, pri čemer upošteva sedanje in prihodnje potrebe ter razpoložljivost spektra.

ČLEN 23.12

Prenosljivost števil

Vsaka pogodbenica zagotovi, da ponudniki javnih telekomunikacijskih storitev na njenem ozemlju zagotavljajo prenosljivost števil pravočasno in pod razumnimi pogoji.

ČLEN 23.13

Univerzalna storitev

1. Vsaka pogodbenica ima pravico opredeliti vrsto obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve, ki jo želi ohraniti, ter določiti njen obseg in izvajanje.
2. Obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve same po sebi ne veljajo za protikonkurenčne, če se izvajajo sorazmerno, pregledno, objektivno in nediskriminatorno. Izvajanje takih obveznosti je glede na konkurenco nevtravno in ne pomeni večjega bremena, kot je potrebno za vrsto univerzalne storitve, ki jo opredeli pogodbenica.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so postopki za imenovanje ponudnikov univerzalne storitve odprti za vse ponudnike javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev, izvajalce univerzalne storitve pa imenuje z učinkovitim, preglednim in nediskriminatornim mehanizmom.

4. Če se pogodbenica odloči, da bo financirala zagotavljanje univerzalne storitve, ki jo ponuja izvajalec, zagotovi, da tako financiranje ne presega neto stroškov, ki jih povzroči obveznost zagotavljanja univerzalne storitve.

ČLEN 23.14

Zaupnost informacij

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da ponudniki telekomunikacijskih omrežij ali storitev, ki pridobijo zaupne informacije od drugega ponudnika telekomunikacijskih omrežij ali storitev, pri pogajanjih o ureditvah iz členov 23.5, 23.6, 23.9 in 23.10 te informacije uporabljajo izključno za namene, za katere so jih pridobili, in vedno spoštujejo zaupnost takih informacij.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi zaupnost telekomunikacij in povezanih podatkov o prometu, ki se prenašajo pri uporabi javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev, če se ukrepi, ki jih sprejme v ta namen, ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo samovoljne ali neupravičene diskriminacije ali prikritega omejevanja trgovine s storitvami.

ČLEN 23.15

Tuji delež

V zvezi z zagotavljanjem telekomunikacijskih omrežij ali storitev s komercialno prisotnostjo, ki niso javno radijsko oddajanje, pogodbenica ne uvede zahtev glede skupnega podjetja ali omeji udeležbe tujega kapitala v smislu omejitve največjega odstotka tujega deleža ali skupne vrednosti posamezne ali skupne tuje naložbe.

ČLEN 23.16

Odprt in nediskriminatoren dostop do interneta

1. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani ukrepe za zagotovitev, da ponudniki storitev dostopa do interneta uporabnikom navedenih storitev omogočijo dostop do informacij, vsebin in storitev po lastni izbiri ter njihovega razširjanja.
2. Odstavek 1 je brez poseganja v zakone in predpise pogodbenice povezan z zakonitostjo informacij, vsebin ali storitev iz navedenega odstavka.
3. Ne glede na odstavek 1 lahko ponudniki storitev dostopa do interneta izvajajo nediskriminatorne¹, razumne, pregledne in sorazmerne ukrepe za upravljanje omrežja, ki so skladni z zakoni in predpisi pogodbenice.

¹ V skladu z izjemami, ki jih določajo zakoni in predpisi pogodbenice.

4. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani ukrepe za zagotovitev, da ponudniki storitev dostopa do interneta uporabnikom navedenih storitev omogočijo uporabo naprav po lastni izbiri, če take naprave ne škodujejo varnosti drugih naprav, omrežju ali storitvam, ki se zagotavljajo po omrežju.

ČLEN 23.17

Mednarodno mobilno gostovanje

1. Pogodbenici si prizadevata sodelovati pri spodbujanju preglednih in razumnih cen za storitve mednarodnega gostovanja tako, da lahko pomagata spodbujati rast trgovine med seboj in povečati blaginjo potrošnikov.
2. Vsaka pogodbenica lahko sprejme ukrepe za povečanje preglednosti in konkurence v zvezi s cenami mednarodnega gostovanja in tehnološkimi alternativami storitvam gostovanja, kot sta:
 - (a) zagotovitev, da so informacije o maloprodajnih cenah zlahka dostopne javnosti, ter
 - (b) čim večje zmanjšanje ovir za uporabo tehnoloških alternativ gostovanju, pri čemer lahko uporabniki, ki obišejo ozemlje pogodbenice, z ozemlja druge pogodbenice dostopajo do telekomunikacijskih storitev z uporabo naprave po lastni izbiri.

POGLAVJE 24

STORITVE MEDNARODNEGA POMORSKEGA PREVOZA

ČLEN 24.1

Področje uporabe, opredelitev pojmov in načela

1. To poglavje določa načela, ki se nanašajo na liberalizacijo storitev mednarodnega pomorskega prevoza v skladu s poglavji 17, 18 in 19.
2. V tem poglavju in poglavjih 17, 18 in 19 ter prilogah 17-A, 17-B in 17-C:
 - (a) „storitve začasnih skladišč in depojev za zabojnike“ pomenijo dejavnosti, ki zajemajo skladiščenje zabojnikov na območju pristanišča ali celinskih plovnih poti, z namenom, da se napolnijo ali izpraznijo, popravijo in pripravijo za odpremo;
 - (b) „storitve carinjenja“ ali „storitve carinskih posrednikov“ pomenijo dejavnosti, ki zajemajo opravljanje formalnosti carinjenja pri uvozu, izvozu ali prevozu tovora čez državo v imenu druge strani, če so te storitve glavna dejavnost ponudnika storitev ali običajna dopolnilna dejavnost njegove glavne dejavnosti;

- (c) „prevoz od vrat do vrat ali multimodalni prevoz“ pomeni prevoz tovora z več kot eno vrsto prevoza, ki vključuje mednarodni pomorski del prevozne verige, in sicer na podlagi enotne prevozne listine;
- (d) „oskrbovalne storitve“ pomenijo prevoz mednarodnega tovora po morju do pristanišč in naprej med pristanišči na ozemlju pogodbenice, zlasti kontejnerskega, ki je na poti v namembni kraj zunaj ozemlja navedene pogodbenice;
- (e) „storitve odpreme tovora“ pomenijo dejavnosti, ki zajemajo organiziranje in spremljanje odpremnih postopkov v imenu pošiljateljev s prevzemanjem prevoznih in sorodnih storitev, pripravo dokumentacije in zagotavljanjem poslovnih informacij;
- (f) „mednarodni tovor“ pomeni tovor, ki se prevaža med pristaniščem ene pogodbenice in pristaniščem druge pogodbenice ali tretje države ali med pristaniščem ene države članice in pristaniščem druge države članice;
- (g) „storitve mednarodnega pomorskega prevoza“ pomenijo prevoz potnikov ali tovora z morskimi plovili med pristaniščem ene pogodbenice in pristaniščem druge pogodbenice ali tretje države, vključno z neposrednim sklepanjem pogodb s ponudniki drugih storitev prevoza, z namenom, da se zajamejo operacije prevoza od vrat do vrat ali multimodalnega prevoza v okviru enotne prevozne listine, vendar brez pravice do opravljanja takih drugih prevoznih storitev;

- (h) „storitve pomorskih agencij“ pomenijo dejavnosti agenta, ki na danem geografskem območju zastopa poslovne interese ene ali več linijskih ali ladjarskih družb, in sicer za naslednje namene:
- (i) trženje in prodajo storitev pomorskega prevoza in sorodnih storitev, od ponudbe cene do izdajanja računov, ter izdajanje ladijskih nakladnic v imenu družb, nakup in preprodajo potrebnih sorodnih storitev, pripravo dokumentacije in zagotavljanje poslovnih informacij; ali
 - (ii) organizacijske dejavnosti v imenu družb v zvezi s pristankom ladij ali po potrebi prevzemom tovora;
- (i) „pomožne pomorske storitve“ pomenijo storitve pretovarjanja tovora v pomorstvu, storitve carinjenja, storitve začasnih skladišč in depojev za zabojnike, storitve pomorskih agencij in pomorske storitve odpreme tovora ter
- (j) „storitve pretovarjanja tovora v pomorstvu“ pomenijo dejavnosti, ki jih izvajajo družbe za natovarjanje in raztovarjanje ladij, vključno z upravljavci terminalov, vendar brez neposrednih dejavnosti pristaniških delavcev, če so ti delavci organizirani neodvisno od družb za natovarjanje in raztovarjanje ladij ali za upravljanje terminalov; zajete dejavnosti vključujejo organizacijo in nadzor:
- (i) natovarjanja tovora na ladjo ali raztovarjanja tovora z ladje;

(ii) priveza ali razveza tovora ter

(iii) sprejema ali dostave in hrambe tovora pred odpremo ali po raztovoru.

3. Glede na obstoječe ravni liberalizacije med pogodbenicama v mednarodnem pomorskem prevozu se uporabljajo naslednja načela:

- (a) pogodbenici učinkovito uporabljata načelo neomejenega dostopa do mednarodnih pomorskih trgov in trgovine na komercialni in nediskriminatorni osnovi, ter
- (b) vsaka pogodbenica ladjam, ki plujejo pod zastavo druge pogodbenice ali jih upravljajo ponudniki storitev iz druge pogodbenice, zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od tiste, ki jo zagotavlja svojim ladjam, med drugim tudi glede dostopa do pristanišč, uporabe infrastrukture in storitev pristanišč ter uporabe pomožnih pomorskih storitev, pa tudi glede s tem povezanih pristojbin in taks, carinskih objektov ter določitve privezov in naprav za natovarjanje in raztovarjanje.

4. Pogodbenici pri uporabi načel iz odstavka 3:

- (a) ne uvajata dogovorov o delitvi tovora v prihodnje sporazume s tretjimi državami o storitvah v pomorskem prevozu, vključno s prevozom suhega in tekočega razsutega tovora ter linijskim prevozom, če pa taki dogovori o delitvi tovora obstajajo v predhodnih sporazumih, jih v razumnem roku odpovesta, in

(b) vsaka pogodbenica od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma odpravi vse enostranske ukrepe ali upravne, tehnične ali druge ovire, ki bi lahko predstavljale prikrito omejitev ali imele diskriminatorne učinke na prosto opravljanje storitev v mednarodnem pomorskem prevozu, in se vzdrži njihove uvedbe.

5. Vsaka pogodbenica ponudnikom storitev mednarodnega pomorskega prevoza druge pogodbenice dovoli ustanovitev in delovanje podjetja na svojem ozemlju v skladu s pogoji iz njenega seznama posebnih zavez v prilogah 17-A, 17-B oziroma 17-C.

6. Vsaka pogodbenica ponudnikom storitev mednarodnega pomorskega prevoza iz druge pogodbenice pod razumnimi in nediskriminatornimi pogoji v pristanišču zagotovi naslednje storitve: pilotiranje, vleko in pomoč z vlačilcem, oskrbo z živili in gorivom, obnovitev zaloge vode, pobiranje odpadkov in odstranjevanje balastnih odpadkov, storitve pristaniškega kapitana, plovne pripomočke, operativne storitve na kopnem, ki so bistvenega pomena za delovanje ladje, vključno s komunikacijami, oskrbo z vodo in elektriko, opremo za nujna popravila, storitve sidranja in priveza.

7. Vsaka pogodbenica ponudnikom storitev mednarodnega pomorskega prevoza druge pogodbenice dovoli, da med pristanišči Čila ali med pristanišči države članice premestijo svoje ali zakupljene prazne zabojnike, ki se ne prevažajo kot tovor za plačilo.

POGLAVJE 25

FINANČNE STORITVE

ČLEN 25.1

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za ukrep, ki ga pogodbenica sprejme ali ohrani v zvezi s:
 - (a) finančnimi institucijami druge pogodbenice;
 - (b) vlagatelji iz druge pogodbenice in naložbami teh vlagateljev v finančne institucije na ozemlju pogodbenice ali
 - (c) čezmejno trgovino s finančnimi storitvami.

2. Pojasniti je treba, da se člen 17 uporablja za ukrep:
 - (a) v zvezi z vlagateljem pogodbenice in naložbo tega vlagatelja v ponudnika finančnih storitev, ki ni finančna institucija, in

- (b) ki ni ukrep, ki se nanaša na opravljanje finančnih storitev, ki se nanašajo na vlagatelja pogodbenice ali naložbo tega vlagatelja na ozemlju druge pogodbenice v finančno institucijo.
3. Določbe poglavij 17 in 18 se uporabljajo za ukrepe s področja uporabe tega poglavja le, če so vključene v to poglavje in so njegov sestavni del.
4. Členi 17.5, 17.16 do 17.23 in 18.10 so vključeni v ta sporazum in so sestavni del tega poglavja.
5. Oddelek D poglavja 17 je vključen v to poglavje in je njegov sestavni del izključno za trditve, da je pogodbenica kršila člen 17.5, 17.16, 17.17, 17.18, 17.19, 17.20, 17.21, 25.3(2) ali člen 25.5(2).
6. To poglavje se ne uporablja za ukrep, ki ga pogodbenica sprejme ali ohrani v zvezi z:
- (a) dejavnostmi, ki jih opravlja centralna banka ali monetarni organ ali kateri koli drugi javni subjekt pri uresničevanju monetarne ali tečajne politike;
 - (b) dejavnostmi ali storitvami, ki so del javne pokojninske sheme ali zakonsko določenega sistema socialne varnosti, ali
 - (c) dejavnostmi ali storitvami, ki se opravljajo za račun pogodbenice, z jamstvom oziroma uporabo finančnih sredstev pogodbenice, vključno z njenimi javnimi subjekti.

7. Ne glede na odstavek 6 se to poglavje uporablja, če pogodbenica dovoli, da njene finančne institucije opravljajo katere koli dejavnosti ali storitve iz odstavka 6, pododstavek (b) ali (c), v konkurenci z javnim subjektom ali finančno institucijo.

8. Členi 25.3 in 25.5 do 25.9 se ne uporabljajo v zvezi z javnim naročanjem.

9. Členi 25.3 in 25.5 do 25.8 se ne uporabljajo v zvezi s subvencijami, ki jih dodeli pogodbenica, vključno z vladnimi posojili, jamstvi in zavarovanji.

ČLEN 25.2

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in Prilogi 25:

- (a) „ponudnik čezmejnih finančnih storitev pogodbenice“ pomeni osebo iz pogodbenice, ki se ukvarja z opravljanjem finančnih storitev na ozemlju pogodbenice, pri čemer si jih prizadeva zagotavljati ali jih zagotavlja čezmejno;

- (b) „čezmejno opravljanje finančnih storitev“ ali „čezmejna trgovina s finančnimi storitvami“ pomeni opravljanje finančne storitve:
- (i) z ozemlja ene pogodbenice na ozemlje druge pogodbenice ali
 - (ii) na ozemlju pogodbenice s strani osebe navedene pogodbenice za uporabnika storitev iz druge pogodbenice;
- (c) „finančna institucija“ pomeni ponudnika ene ali več finančnih storitev, ki je reguliran ali nadzorovan v zvezi z opravljanjem navedenih storitev kot finančna institucija v skladu s pravom pogodbenice, na ozemlju katere ima sedež, vključno s podružnico navedenega ponudnika finančnih storitev na ozemlju pogodbenice, katerega sedež je na ozemlju druge pogodbenice;
- (d) „finančna storitev“ pomeni storitev finančne narave, vključno z zavarovalnimi ter z zavarovanjem povezanimi storitvami, bančnimi in drugimi finančnimi storitvami (razen zavarovanja). Finančne storitve vključujejo naslednje dejavnosti:
- (i) zavarovalniške in z zavarovanjem povezane storitve:
 - (A) neposredno zavarovanje (vključno s sozavarovanjem):
 - (1) življenjsko in
 - (2) neživljenjsko;

- (B) pozavarovanje in retrocesijo;
 - (C) posredovanje v zavarovalništvu, kot sta posredništvo in zastopanje, ter
 - (D) pomožne zavarovalniške storitve, kot so svetovanje, aktuarske storitve, ocena tveganja in obravnavanje odškodninskih zahtevkov, ter
- (ii) bančne in druge finančne storitve (razen zavarovanja):
- (A) sprejemanje depozitov in drugih povratnih sredstev od občanov;
 - (B) vse vrste posojil, vključno s potrošniškimi in hipotekarnimi posojili, odkupi terjatev in financiranjem komercialnih poslov;
 - (C) finančni zakup;
 - (D) opravljanje vseh storitev plačilnega prometa in prenosa denarja, vključno s kreditnimi, plačilnimi in debetnimi karticami, potovalnimi čeki in bančnimi menicami;
 - (E) garancije in obveznosti;

- (F) trgovanje za lastni račun ali za račun strank na borzi, zunaj organiziranega trga ali drugače, in sicer z:
- (1) instrumenti denarnega trga (vključno s čeki, menicami, depozitnimi certifikati);
 - (2) tujo valuto;
 - (3) izvedenimi finančnimi instrumenti, vključno s terminskimi pogodbami in opcijami;
 - (4) instrumenti menjalnih tečajev in obrestnih mer, vključno z zamenjavami in dogovori o terminski obrestni meri;
 - (5) prenosljivimi vrednostnimi papirji ali
 - (6) drugimi prenosljivimi instrumenti in finančnimi sredstvi, vključno s plemenitimi kovinami;
- (G) sodelovanje pri izdaji vseh vrst vrednostnih papirjev, vključno z vpisom primarne izdaje vrednostnih papirjev in vlaganjem, javnim ali zasebnim, prek agenta, ter opravljanjem storitev, povezanih s takimi izdajami;
- (H) denarnoposredniške posle;

- (I) upravljanje premoženja, na primer upravljanje gotovine ali portfelja, vse oblike upravljanja skupnih investicij, upravljanje pokojninskih skladov ter depotne in skrbniške storitve;
- (J) storitve poravnave in kliringa v zvezi s finančnimi sredstvi, vključno z vrednostnimi papirji, izvedenimi finančnimi instrumenti in drugimi prenosljivimi instrumenti;
- (K) zagotavljanje in prenos finančnih informacij, obdelavo finančnih podatkov in z njimi povezano programsko opremo ter
- (L) svetovanje, posredovanje in druge pomožne finančne storitve za vse dejavnosti iz pododstavkov (A) do (K), vključno z bonitetnimi podatki in analizo, raziskavami in svetovanjem glede naložb in portfelja, ter svetovanjem pri nakupih ter prestrukturiranju in strategiji podjetij;
- (e) „ponudnik finančnih storitev pogodbenice“ pomeni fizično ali pravno osebo pogodbenice, ki želi opravljati ali opravlja finančne storitve, vendar ne vključuje javnega subjekta;
- (f) „naložba“ pomeni naložbo, kakor je opredeljena v členu 17.2, razen za namene tega poglavja in Priloge 25 v zvezi s „posojili“ in „dolžniškimi instrumenti“:
- (i) posojilo finančni instituciji ali dolžniški instrument, ki ga izda finančna institucija, je naložba le, če jo pogodbenica, na ozemlju katere se nahaja finančna institucija, obravnava kot regulativni kapital, in

- (ii) posojilo, ki ga odobri finančna institucija, ali dolžniški instrument v lasti finančne institucije z izjemo posojila finančni instituciji ali dolžniškega instrumenta, ki ga izda finančna institucija, iz pododstavka (i), ni naložba;
- pojasniti je treba, da je posojilo, ki ga odobri ponudnik čezmejnih finančnih storitev, ali dolžniški instrument v njegovi lasti, razen posojila finančni instituciji ali dolžniškega instrumenta, ki ga izda finančna institucija, naložba za namene poglavja 17, če tako posojilo ali dolžniški instrument izpolnjuje merila opredelitve pojma „naložba“ iz pododstavka (k) člena 17.2;
- (g) „vlagatelj pogodbenice“ pomeni fizično ali pravno osebo pogodbenice, ki želi izvesti, izvaja ali je izvedla naložbo v finančne institucije na ozemlju druge pogodbenice;
- (h) „pravna oseba pogodbenice“ pomeni:
- (i) za pogodbenico EU: pravno osebo, ki je ustanovljena ali organizirana v skladu s pravom Evropske unije ali vsaj ene od njenih držav članic in ki na ozemlju Evropske unije opravlja bistvene poslovne dejavnosti¹, in
- (ii) za Čile: pravno osebo, ki je ustanovljena ali organizirana v skladu s pravom Čila in ki na ozemlju Čila opravlja bistvene poslovne dejavnosti,

¹ V skladu s svojim uradnim obvestilom glede Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Svetovni trgovinski organizaciji (WT/REG39/1) se Evropska unija zaveda, da je koncept „dejanske in trajne povezave“ z gospodarstvom države članice iz člena 54 PDEU enak konceptu „bistvenih poslovnih dejavnosti“.

- (i) „nova finančna storitev“ pomeni storitev finančne narave, vključno s storitvami, povezanimi z obstoječimi in novimi izdelki ali načinom dobave izdelka, ki je ne opravlja noben ponudnik finančnih storitev na ozemlju pogodbenice, opravlja pa se na ozemlju druge pogodbenice,
- (j) „javni subjekt“ pomeni:
- (i) vlado, centralno banko ali monetarni organ pogodbenice ali kateri koli subjekt, ki je v lasti ali pod nadzorom pogodbenice, ki izvaja predvsem javne funkcije ali opravlja dejavnosti v javne namene, kar pa ne vključuje subjektov, ki opravljajo predvsem finančne storitve pod komercialnimi pogoji, ali
 - (ii) zasebni subjekt, ki opravlja naloge, kakršne navadno opravlja centralna banka ali monetarni organ, kadar opravlja navedene naloge, ter
- (k) „samoregulativna organizacija“ pomeni nevladni organ, med drugim terminsko borzo ali trg, borzo ali trg za vrednostne papirje, klirinško agencijo ali drugo organizacijo ali združenje, ki v skladu z zakoni ali pooblastilom centralne, regionalne ali lokalne ravni javne uprave ali organov izvaja zakone in predpise ali nadzor nad ponudniki finančnih storitev ali finančnimi institucijami, če je ustrezno.

ČLEN 25.3

Nacionalna obravnava

1. Vsaka pogodbenica vlagateljem v finančne institucije druge pogodbenice in podjetjem, ki predstavljajo naložbe v finančne institucije, v zvezi z ustanavljanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah¹ zagotavlja svojim vlagateljem v finančne institucije in njihovim podjetjem, ki so finančne institucije.
2. Vsaka pogodbenica vlagateljem v finančne institucije druge pogodbenice in njihovim naložbam v finančne institucije v zvezi s poslovanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah² zagotavlja svojim vlagateljem v finančne institucije in njihovim naložbam v finančne institucije.
3. Obravnava, ki jo pogodbenica zagotovi v skladu z odstavkoma 1 in 2:
 - (a) v zvezi z regionalno ali lokalno ravno javne uprave v Čilu, pomeni obravnavo, ki ni manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah ta raven javne uprave zagotavlja vlagateljem v finančne institucije iz Čila in njihovim naložbam v finančne institucije na svojem ozemlju;

¹ Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

² Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

- (b) v zvezi z vlado države članice ali v njej, pomeni obravnavo, ki ni manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki jo navedena vlada v podobnih okoliščinah zagotavlja vlagateljem v finančne institucije navedene države članice in njihovim naložbam v finančne institucije na svojem ozemlju¹.

ČLEN 25.4

Javno naročanje

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je finančnim institucijam druge pogodbenice, ustanovljenim na njenem ozemlju, zagotovljena obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah zagotavlja svojim finančnim institucijam v zvezi s katerim koli ukrepom, povezanim z nakupom blaga ali storitev naročnika za vladne namene.
2. Za uporabo obveznosti nacionalne obravnave, določene v tem členu, še naprej veljajo varnostne in splošne izjeme, kot so določene v členu 28.3.

¹ Pojasniti je treba, da obravnavo, ki jo zagotavlja vlada države članice ali v njej, po potrebi vključuje regionalno in lokalno raven javne uprave.

ČLEN 25.5

Obravnava po načelu države z največjimi ugodnostmi

1. Vsaka pogodbenica vlagateljem v finančne institucije druge pogodbenice in njihovim podjetjem, ki predstavljajo naložbe v finančne institucije, v zvezi z ustanavljanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah¹ zagotavlja vlagateljem v finančne institucije tretje države in njihovim podjetjem, ki so finančne institucije.
2. Vsaka pogodbenica vlagateljem v finančne institucije druge pogodbenice in njihovim naložbam v finančne institucije, v zvezi s poslovanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah² zagotavlja vlagateljem v finančne institucije tretje države in njihovim naložbam v finančne institucije.
3. Odstavka 1 in 2 se ne razlagata tako, da pogodbenico zavezujeta, da na vlagatelje v finančne institucije druge pogodbenice ali njihove naložbe v finančne institucije razširi kakršno koli obravnavo, ki izhaja iz ukrepov za priznavanje standardov, vključno s standardi ali merili za izdajo dovoljenja, izdajo licence ali certificiranje fizične osebe ali podjetja za opravljanje gospodarske dejavnosti ali z bonitetnimi ukrepi.

¹ Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

² Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

4. Pojasniti je treba, da obravnava iz odstavka 1 ne vključuje postopkov za reševanje naložbenih sporov ali mehanizmov, določenih v drugih mednarodnih pogodbah o naložbah in drugih trgovinskih sporazumih. Vsebinske določbe v drugih mednarodnih pogodbah o naložbah ali trgovinskih sporazumih same po sebi ne pomenijo „obravnave“ iz odstavkov 1 in 2, zato ne morejo povzročiti kršitve tega člena brez ukrepov, ki jih pogodbenica sprejme ali ohrani. Ukrepi pogodbenice, ki se uporabljajo v skladu s takimi vsebinskimi določbami, lahko pomenijo „obravnavo“ v skladu s tem členom in tako povzročijo kršitev tega člena.

ČLEN 25.6

Dostop do trga

1. V sektorjih ali podsektorjih, navedenih v dodatkih 25-1 in 25-2, oddelek B, v katerih se sprejmejo zaveze glede dostopa do trga, pogodbenica v zvezi z dostopom do trga prek ustanavljanja ali poslovanja finančnih institucij s strani vlagateljev druge pogodbenice, bodisi na podlagi svojega celotnega ozemlja bodisi na podlagi regionalne razdelitve, ne sprejme ali ohrani ukrepa, ki:

- (a) omejuje število finančnih institucij v obliki številčnih kvot, monopolov, izključnih ponudnikov storitev ali zahteve po oceni gospodarskih potreb;
- (b) omejuje skupno vrednost transakcij s finančnimi storitvami ali premoženje v obliki številčnih kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb;

- (c) omejuje skupno število opravljenih finančnih storitev ali skupno količino opravljenih finančnih storitev, izraženih v določenih številčnih enotah v obliki kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb,
- (d) omejuje skupno število fizičnih oseb, ki se lahko zaposlijo v določenem finančnem storitvenem sektorju ali jih finančna institucija lahko zaposli ter so potrebne za zagotavljanje določene finančne storitve in neposredno povezane s tem, v obliki številčnih kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb, ali
- (e) omejuje ali zahteva posebne vrste pravnih subjektov ali skupnih podjetij, prek katerih lahko finančna institucija opravlja storitev.

2. Pojasniti je treba, da ta člen pogodbenici ne preprečuje, da od finančne institucije zahteva, naj določene finančne storitve opravlja prek ločenih pravnih subjektov, če se nabor finančnih storitev, ki jih opravlja finančna institucija, v skladu z zakonodajo te pogodbenice ne more zagotavljati prek enega samega subjekta.

ČLEN 25.7

Čezmejno opravljanje finančnih storitev

1. Členi 18.4, 18.5, 18.6 in 18.7 so vključeni v to poglavje in so njegov sestavni del ter se uporabljajo za ukrepe, ki vplivajo na ponudnike čezmejnih finančnih storitev, ki opravljajo finančne storitve, navedene v dodatkih 25-1 in 25-2, oddelek A.

2. Pogodbenica osebam, ki se nahajajo na njenem ozemlju, in svojim fizičnim osebam, ne glede na to, kje se nahajajo, dovoli nakup finančnih storitev od ponudnikov čezmejnih finančnih storitev iz druge pogodbenice, ki se nahajajo na ozemlju druge pogodbenice. S to obveznostjo se od pogodbenice ne zahteva, da navedenim ponudnikom dovoli poslovanje ali ponujanje storitev na svojem ozemlju. Pogodbenica lahko opredeli „poslovanje“ in „ponujanje“ za namene te obveznosti, če navedeni opredelitvi nista neskladni z odstavkom 1 tega člena.

3. Brez poseganja v druga sredstva preudarnega urejanja čezmejne trgovine s finančnimi storitvami lahko pogodbenica zahteva registracijo ali odobritev ponudnikov čezmejnih finančnih storitev druge pogodbenice in finančnih instrumentov.

ČLEN 25.8

Višji vodstveni položaji in upravni odbori

Pogodbenica ne zahteva, da finančna institucija druge pogodbenice, ustanovljena na njenem ozemlju, za člane upravnih odborov ali na višje vodstvene položaje, kot so menedžerji ali vodje, imenuje fizične osebe z določenim državljanstvom.

ČLEN 25.9

Operativne zahteve

1. Pogodbenica v zvezi z ustanovitvijo ali poslovanjem katere koli finančne institucije pogodbenice ali tretje države na svojem ozemlju ne uvede ali izvršuje nobene zahteve ali izvršuje zaveze ali obveze glede:
- (a) izvoza določene stopnje ali deleža blaga ali storitev;
 - (b) doseganja določene stopnje ali deleža domače vsebine;
 - (c) nakupa, uporabe ali dajanja prednosti blagu, ki se proizvaja na njenem ozemlju, ali storitvam, ki se tam opravljajo, ali glede nakupa blaga ali storitev pri fizičnih osebah ali podjetjih na njenem ozemlju;
 - (d) vzpostavitve kakršne koli povezave med obsegom ali vrednostjo uvoza in obsegom ali vrednostjo izvoza ali zneskom prilivov deviznih tečajev, povezanih s takimi finančnimi institucijami;
 - (e) omejitve prodaje blaga ali storitev na svojem ozemlju, ki jih take finančne institucije proizvajajo ali opravljajo, tako da se taka prodaja kakor koli poveže z obsegom ali vrednostjo njenega izvoza ali deviznih prihodkov;
 - (f) prenosa tehnologije, proizvodnega postopka ali drugega lastniškega znanja na fizično osebo ali podjetje na njenem ozemlju;

- (g) dobave blaga, ki ga proizvaja, ali storitev, ki jih opravlja, izključno z ozemlja pogodbenice, na določen regionalni ali svetovni trg;
- (h) določitve sedeža navedene finančne institucije za določeno regijo sveta, ki je širša od ozemlja pogodbenice, ali svetovni trg na njenem ozemlju;
- (i) zaposlitve določenega števila ali deleža njenih državljanov ali
- (j) omejitve izvoza ali prodaje za izvoz.

2. Pogodbenica prejetja ali nadaljnjega prejemanja ugodnosti v zvezi z ustanovitvijo ali poslovanjem katere koli finančne institucije pogodbenice ali tretje države na svojem ozemlju ne pogojuje z izpolnjevanjem katere koli od naslednjih zahtev glede:

- (a) doseganja določene stopnje ali deleža domače vsebine;
- (b) nakupa, uporabe ali dajanja prednosti blagu, ki se proizvaja na njenem ozemlju, ali storitvam, ki se tam opravljajo, ali glede nakupa blaga ali storitev pri fizičnih osebah ali podjetjih na njenem ozemlju;
- (c) vzpostavitve kakršne koli povezave med obsegom ali vrednostjo uvoza in obsegom ali vrednostjo izvoza ali zneskom prilivov deviznih tečajev, povezanih s takimi finančnimi institucijami;

(d) omejitve prodaje blaga ali storitev na njenem ozemlju, ki jih take finančne institucije proizvajajo ali opravljajo, tako da se taka prodaja kakor koli poveže z obsegom ali vrednostjo njenega izvoza ali deviznih prihodkov, ali

(e) omejitve izvoza ali prodaje za izvoz.

3. Odstavek 2 se ne razlaga tako, da pogodbenici preprečuje, da bi uveljavljanje ali nepretrgano uveljavljanje prednosti v zvezi z ustanavljanjem finančnih institucij na njenem ozemlju s strani vlagatelja pogodbenice ali tretje države ali njihovim poslovanjem pogojevala z izpolnjevanjem zahteve glede sedeža proizvodnje, opravljanja storitve, usposabljanja ali zaposlovanja delavcev, gradnje ali razširitve določenih objektov ali izvajanja raziskav in razvoja na njenem ozemlju.

4. Odstavek 1, pododstavek (f), se ne uporablja, če:

(a) pogodbenica odobri uporabo pravice intelektualne lastnine v skladu s členom 31 ali členom 31a Sporazuma TRIPS oziroma sprejme ali ohrani ukrepe, ki nalagajo razkritje podatkov ali zaščitene informacij, ki spadajo na področje uporabe člena 39, odstavek 3, Sporazuma TRIPS in so skladni z njim, ali

(b) zahtevo uvede ali uveljavlja oziroma zavezo ali obvezo izvršuje sodišče, upravno sodišče ali organ, pristojen za konkurenco, da se odpravi praksa, za katero je bilo po sodnem ali upravnem postopku ugotovljeno, da krši konkurenčno pravo pogodbenice.

5. Odstavek 1, pododstavki (a), (b) in (c), ter odstavek 2, pododstavka (a) in (b), se ne uporabljata za kvalifikacijske zahteve za blago ali storitve v zvezi s sodelovanjem v programih spodbujanja izvoza in tujih pomoči.
6. Odstavek 2, pododstavka (a) in (b), se ne uporablja za zahteve, ki jih je uvedla pogodbenica uvoznica, v zvezi z vsebino blaga, potrebno za upravičenost do preferencialnih tarif ali preferencialnih kvot.
7. Pojasniti je treba, da se ta člen ne razlaga tako, da se od pogodbenice zahteva, da dovoli čezmejno opravljanje določene storitve, če navedena pogodbenica sprejme ali ohrani omejitve ali prepovedi za tako opravljanje storitev, ki so skladne s pridržki, pogoji ali kvalifikacijami, določenimi v zvezi s sektorjem, podsektorjem ali dejavnostjo, navedenimi v Prilogi 25.
8. Ta člen ne posega v zaveze pogodbenice, sprejete na podlagi Sporazuma o STO.

ČLEN 25.10

Neskladni ukrepi

1. Členi 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 in 25.9 se ne uporabljajo za:

(a) noben obstoječ neskladen ukrep:

(i) za pogodbenico EU:

(A) ki ga ohranja Evropska unija, kot je določeno v Dodatku 25-1, oddelek C;

(B) ki se ohranja na centralni ravni javne uprave države članice, kot je določena v Dodatku 25-1, oddelek C;

(C) ki se ohranja na regionalni ravni javne uprave države članice, kot je določena v Dodatku 25-1, oddelek C, ali

(D) ki se ohranja na lokalni ravni javne uprave, in

(ii) za Čile:

(A) ki se ohranja na centralni ravni javne uprave, kot je določena v Dodatku 25-2, oddelek C;

(B) ki se ohranja na regionalni ravni javne uprave, kot je določena v Dodatku 25-2, oddelek C, ali

(C) ki se ohranja na lokalni ravni javne uprave,

- (b) nadaljevanje ali takojšnje podaljšanje katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavka (a) ali
- (c) spremembo katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavka (a), če sprememba ne zmanjša skladnosti ukrepa, kakršen je bil tik pred spremembo, s členi 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 ali 25.9.

2. Členi 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 in 25.9 se ne uporabljajo za noben ukrep pogodbenice v zvezi s sektorji, podsektorji ali dejavnostmi, kot jih je določila navedena pogodbenica v Dodatku 25-1 oziroma 25-2, oddelek D.

3. Pogodbenica od vlagatelja druge pogodbenice na podlagi nobenega ukrepa, sprejetega po začetku veljavnosti tega sporazuma in zajetega v Dodatku 25-1 oziroma 25-2, oddelek D, ne sme zahtevati, da zaradi svojega državljanstva proda ali drugače odsvoji naložbo, ki obstaja ob začetku veljavnosti ukrepa.

4. Člen 25.6 se ne uporablja za noben ukrep pogodbenice v zvezi s sektorji, podsektorji ali dejavnostmi, kot jih je določila navedena pogodbenica v Dodatku 25-1 oziroma 25-2, oddelek B.

5. Če je pogodbenica v Prilogi 17-A ali 17-B določila pridržek glede členov 17.9, 17.11, 17.12, 17.13, 18.4 ali 18.5, pomeni pridržek tudi pridržek glede členov 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 ali 25.9, odvisno od primera, če so ukrep, sektor, podsektor ali dejavnost, določeni v pridržku, zajeti v tem poglavju.

ČLEN 25.11

Previdnostna izjema

1. Nobena določba tega sporazuma pogodbenici ne preprečuje, da bi sprejela ali ohranila ukrepe iz bonitetnih razlogov, kot sta:

- (a) zaščita vlagateljev, depozitarjev, imetnikov police ali oseb, ki so v fiduciarnem razmerju s ponudnikom finančnih storitev, ali
- (b) zagotavljanje celovitosti in stabilnosti finančnega sistema pogodbenice.

2. Če taki ukrepi niso v skladu z določbami tega dela, se ne uporabljajo kot sredstvo za izogibanje zavezam ali obveznostim pogodbenice iz tega dela.

ČLEN 25.12

Obravnavna informacij

Nobena določba tega dela se ne razlaga tako, da od pogodbenice zahteva, da razkrije informacije, ki se nanašajo na posle in račune posameznih strank, ali katere koli zaupne ali zaščitene informacije, s katerimi razpolagajo javni subjekti.

ČLEN 25.13

Domača zakonodaja in preglednost

1. Poglavje 20, razen člena 20.1(5), pododstavki (c) do (f), in poglavje 36 se ne uporabljata za ukrepe pogodbenice na področju uporabe tega poglavja.
2. Vsaka pogodbenica, kolikor je to izvedljivo, in na način, skladen z njenim pravnim sistemom za sprejemanje ukrepov:
 - (a) vnaprej objavi:
 - (i) zakone in predpise s splošno veljavnostjo, katerih sprejetje predlaga v zvezi z zadevami, ki spadajo na področje uporabe tega poglavja, ali

- (ii) dokumente, ki vsebujejo zadostne podrobnosti o takih morebitnih novih zakonih in predpisih, da lahko zainteresirane osebe in druga pogodbenica ocenijo, ali bi lahko znatno vplivali na njihove interese in kako;
- (b) zainteresiranim osebam in drugi pogodbenici zagotovi razumno možnost, da predložijo pripombe o predlaganih zakonih in predpisih ali dokumentih iz pododstavka (a);
- (c) upošteva vse pripombe, predložene v skladu s pododstavkom (b), ter
- (d) omogoči razumen rok med objavo vseh zakonov in predpisov v skladu s pododstavkom (a), točka (i), ter datumom, ko morajo ponudniki finančnih storitev ravnati v skladu z njimi.
3. Ta člen se uporablja za ukrepe pogodbenice, ki se nanašajo na zahteve in postopke za izdajo licenc ter kvalifikacijske zahteve in postopke, in se uporablja le v sektorjih, v zvezi s katerimi je pogodbenica sprejela posebne zaveze v skladu s tem poglavjem, in če se navedene posebne zaveze uporabljajo.
4. Če pogodbenica sprejme ali ohrani ukrep v zvezi z dovoljenjem za opravljanje finančne storitve, zagotovi, da:
- (a) navedeni ukrepi temeljijo na objektivnih in preglednih merilih¹;
- (b) so postopki izdaje dovoljenja nepristranski in primerni, da lahko vložniki dokažejo, ali izpolnjujejo zahteve, če te obstajajo, ter

¹ Taka merila lahko med drugim vključujejo pristojnost in sposobnost opravljanja storitve, vključno s sposobnostjo zagotavljanja tega na način, skladen z regulativnimi zahtevami pogodbenice. Pristojni organi lahko ocenijo, kakšno težo je treba pripisati vsakemu merilu.

(c) postopki izdaje dovoljenja sami po sebi ne preprečujejo neupravičenega izpolnjevanja zahtev.

5. Če pogodbenica zahteva dovoljenje¹ za opravljanje finančne storitve, nemudoma objavi informacije, ki jih vložnik potrebuje za izpolnjevanje zahtev in postopkov za pridobitev, ohranitev, spremembo in podaljšanje takega dovoljenja, ali drugače omogoči njihovo javno dostopnost. Kadar so take informacije na voljo, med drugim vključujejo:

- (a) zahteve in postopke za pridobitev, ohranitev, spremembo in podaljšanje takega dovoljenja;
- (b) kontaktne podatke ustreznih pristojnih organov;
- (c) postopke za pritožbo ali pregled odločitev v zvezi z vlogami;
- (d) postopke za spremljanje ali uveljavljanje skladnosti s pogoji za izdajo licenc ali kvalifikacij in
- (e) možnosti za sodelovanje javnosti, na primer na zaslišanjih ali s predložitvijo pripomb.

¹ V tem poglavju „dovoljenje“ pomeni dovoljenje za opravljanje finančne storitve, ki izhaja iz postopka, ki ga mora vložnik upoštevati, da dokaže skladnost z zahtevami za izdajo licence ali kvalifikacijskimi zahtevami.

6. Če pogodbenica zahteva dovoljenje za opravljanje finančne storitve, pristojni organi navedene pogodbenice:

- (a) kolikor je to izvedljivo, dovolijo vložniku, da vloži vlogo kadar koli med letom¹;
- (b) v primeru specifičnih rokov za vložitev vloge določijo razumen rok;
- (c) začnejo obdelovati vlogo brez nepotrebnega odlašanja;
- (d) si prizadevajo za sprejetje vlog v elektronski obliki pod enakimi pogoji glede pristnosti, ki veljajo za vložitev vlog v papirni obliki, ter
- (e) namesto izvirnih dokumentov sprejemajo kopije dokumentov, overjene v skladu s pravom pogodbenice, razen če potrebujejo izvirne dokumente za zaščito celovitosti postopka izdaje dovoljenja.

7. Vsaka pogodbenica si prizadeva, da postopke izdaje dovoljenja in formalnosti v zvezi z njimi oblikuje tako, da so čim preprostejši, opravljanja finančne storitve pa pretirano ne zapleta in ne zavlačuje.

8. Vsaka pogodbenica si prizadeva za določitev okvirnih rokov za obdelavo vloge ter na zahtevo vložnika in brez nepotrebnega odlašanja zagotovi informacije v zvezi s statusom vloge.

¹ Pojasniti je treba, da pristojnim organom ni treba začeti obravnavati vlog zunaj svojega uradnega delovnega časa in delovnih dni.

9. Če pristojni organ šteje, da je vloga nepopolna za obravnavo v skladu s pravom in predpisi pogodbenice, v razumnem roku in v izvedljivem obsegu:

- (a) obvesti vložnika, da je vloga nepopolna;
- (b) na zahtevo vložnika navede dodatne informacije, potrebne za dopolnitev vloge, ali drugače sporoči, zakaj se vloga šteje za nepopolno, ter
- (c) da vložniku možnost¹, da predloži dodatne informacije, potrebne za dopolnitev vloge.

10. Če noben ukrep iz odstavka 9, pododstavki (a), (b) ali (c), ni izvedljiv, pristojni organi kljub temu, če je vloga zavrnjena kot nepopolna, zagotovijo, da o tem v razumnem roku obvestijo vložnika.

11. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni pristojni organi v zvezi s pristojbinami za dovoljenja², ki jih zaračunavajo, vložnikom predložijo seznam pristojbin oziroma informacije o tem, kako se določajo zneski pristojbin, in pristojbin ne uporabljajo kot sredstvo za izogibanje zavezam ali obveznostim pogodbenice.

¹ Taka „možnost“ ne pomeni, da mora pristojni organ zagotoviti podaljšanje rokov.

² Pristojbine za izdajo dovoljenja ne vključujejo pristojbin za uporabo naravnih virov, plačil za dražbo, razpis ali druga nediskriminatorna sredstva za dodelitev koncesij ali obveznih prispevkov za opravljanje univerzalnih storitev.

12. Pristojni organ neodvisno sprejme svojo odločitev in ni odgovoren nobeni osebi, ki opravlja storitve, za katere se zahteva licenca ali dovoljenje.
13. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je obdelava vloge, vključno s sprejetjem končne odločitve, končana v razumnem roku po datumu vložitve popolne vloge in da je vložnik obveščen o odločitvi v zvezi z vlogo, po možnosti pisno.
12. Če pristojni organ zavrne vlogo, mora biti vložnik o tem pisno in brez nepotrebnega odlašanja obveščen bodisi na njegovo zahtevo bodisi na pobudo pristojnega organa. Kolikor je to izvedljivo, je vložnik obveščen o razlogih za odločitev, da se vloga zavrne, in roku, v katerem je treba vložiti pritožbo zoper to odločitev. Vložniku bi bilo treba v razumnih rokih dovoliti ponovno vložitev vloge.
15. Če se za dovoljenje zahtevajo preizkusi, pristojni organ zagotovi, da so taki preizkusi organizirani v razumno pogostih časovnih presledkih, vložnikom pa določi razumen rok, v katerem lahko zaprosijo za preizkus.
16. Vsaka pogodbenica zagotovi, da začne dovoljenje po odobritvi veljati brez nepotrebne odlašanja v skladu s pogoji, navedenimi v dovoljenju.

ČLEN 25.14

Nove finančne storitve na ozemlju pogodbenice

1. Pogodbenica finančni instituciji druge pogodbenice, ki ni podružnica, dovoli opravljanje kakršne koli nove finančne storitve, ki bi jih prva pogodbenica dovolila tudi lastnim finančnim institucijam v podobnih okoliščinah v skladu s svojim pravom, če uvedba novih finančnih storitev ne zahteva sprejetja novih zakonov ali spremembe obstoječih zakonov ali predpisov.
2. Pogodbenica lahko določi institucionalno in pravno obliko, prek katere se nova finančna storitev lahko opravlja, ter lahko za opravljanje te storitve zahteva dovoljenje. Če se zahteva tako dovoljenje, se odločitev sprejme v razumnem roku, dovoljenje pa se lahko zavrne le iz bonitetnih razlogov.
3. Ta člen finančni instituciji pogodbenice ne preprečuje, da drugo pogodbenico zaprosi, naj razmisli o izdaji dovoljenja za opravljanje finančne storitve, ki se ne opravlja na ozemlju nobene od pogodbenic. Za tako vlogo velja pravo pogodbenice, ki prejme vlogo, ne veljajo pa obveznosti iz tega člena.

ČLEN 25.15

Samoregulativne organizacije

Če pogodbenica od finančne institucije ali ponudnika čezmejnih finančnih storitev iz druge pogodbenice zahteva, da je za opravljanje finančne storitve na ozemlju prve pogodbenice ali nanj član samoregulativne organizacije, sodeluje v njej ali ima dostop do nje, zagotovi, da samoregulativna organizacija izpolnjuje obveznosti iz členov 17.9, 17.11, 18.4 in 18.5.

ČLEN 25.16

Plačilni in klirinški sistemi

Vsaka pogodbenica pod pogoji, ki priznavajo nacionalno obravnavo, finančnim institucijam druge pogodbenice s sedežem na njenem ozemlju odobri dostop do plačilnih in klirinških sistemov, ki jih upravljajo javni subjekti, ter do uradnih sistemov financiranja in refinanciranja, ki so na voljo pri običajnem izvajanju rednega poslovanja. Ta člen ni namenjen dodeljevanju dostopa do mehanizmov centralnih bank, ki refinancirajo posojila poslovnim bankam v pogodbenici.

ČLEN 25.17

Pododbor za finančne storitve

1. Pododbor za finančne storitve (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), sestavljajo predstavniki pogodbenic, odgovorni za finančne storitve.
2. Pododbor:
 - (a) nadzira izvajanje tega poglavja;
 - (b) obravnava vprašanja v zvezi s finančnimi storitvami, ki mu jih predloži pogodbenica,
 - (c) izvaja dialog o ureditvi sektorja finančnih storitev z namenom izboljšanja medsebojnega poznavanja zadevnih regulativnih sistemov pogodbenic in sodelovanja pri razvoju mednarodnih standardov. in
 - (d) sodeluje v postopkih reševanja sporov v skladu s členom 25.20.

ČLEN 25.18

Tehnične razprave in posvetovanja

1. Pogodbenica lahko zahteva tehnične razprave in posvetovanja z drugo pogodbenico o kateri koli zadevi, ki izhaja iz tega dela in vpliva na finančne storitve. Druga pogodbenica razumevajoče obravnava navedeno zahtevo. Pogodbenici o rezultatih svojih razprav in posvetovanj poročata pododboru.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njena delegacija v navedenih tehničnih razpravah in na posvetovanjih vključuje uradnike z ustreznim strokovnim znanjem na področju finančnih storitev.
3. Pojasniti je treba, da se nobena določba tega člena ne razlaga tako, da od pogodbenice zahteva, naj:
 - (a) odstopa od svojih ustreznih zakonov in predpisov glede izmenjave informacij med finančnimi regulatorji ali zahtev sporazuma ali dogovora med finančnimi organi pogodbenic, ali
 - (b) da od finančnih organov zahteva, naj sprejmejo kakršne koli ukrepe, ki bi posegali v posebne regulativne, nadzorne, upravne ali izvršilne zadeve.

4. Nobena določba tega člena se ne razlaga tako, da pogodbenico, ki zahteva informacije za namene nadzora v zvezi s finančno institucijo s sedežem na ozemlju druge pogodbenice ali ponudnikom čezmejnih finančnih storitev druge pogodbenice, ovira, da se za pridobitev informacij obrne na pristojni regulativni organ druge pogodbenice.

5. Pojasniti je treba, da ta člen ne posega v pravice in obveznosti nobene od pogodbenic v okviru poglavja 38.

ČLEN 25.19

Reševanje sporov

1. Poglavje 38, vključno s prilogama 38-A in 38-B, kakor je bilo spremenjeno s tem členom, se uporablja za reševanje sporov v zvezi z uporabo ali razlago tega poglavja.

2. Poleg zahtev iz člena 38.9 imajo člani senata strokovno znanje ali izkušnje na področju prava ali prakse v zvezi s finančnimi storitvami, kar lahko vključuje regulacijo finančnih institucij, razen če se pogodbenici dogovorita drugače.

3. Pododbor Skupnemu odboru priporoči, naj sestavi seznam vsaj 15 posameznikov, ki izpolnjujejo zahteve iz odstavka 2 ter so pripravljene in sposobne delovati kot člani senata. Skupni odbor tak seznam sestavi najpozneje eno leto po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma. Seznam je sestavljen iz treh podseznamov:

- (a) enega podseznama posameznikov, sestavljenega na podlagi predlogov pogodbenice EU;
- (b) enega podseznama posameznikov, sestavljenega na podlagi predlogov Čila, in
- (c) enega podseznama posameznikov, ki niso državljani nobene od pogodbenic in ki opravljajo funkcijo predsednika senata.

4. Na vsakem podseznamu je najmanj pet posameznikov. Skupni odbor zagotavlja, da je na seznamu ves čas vsaj minimalno število posameznikov.

5. Za namene tega poglavja seznam iz odstavka 3 tega člena po njegovi sestavitvi nadomesti seznam, sestavljen v skladu s členom 38.8(1).

ČLEN 25.20

Reševanje naložbenih sporov v zvezi s finančnimi storitvami

1. Oddelek D poglavja 17, kakor je spremenjen s tem členom, se uporablja za:
 - (a) naložbene spore v zvezi z ukrepi, ki jih sprejme ali ohranja pogodbenica v zvezi z vlagatelji in njihovimi naložbami v finančne institucije, za katere se uporablja ta del tega sporazuma in v katerih vlagatelj trdi, da je pogodbenica kršila člen 25.3(2), 25.5(2), 17.17, 17.18, 17.19 ali 17.20, ali
 - (b) naložbene spore, začete v skladu s poglavjem 17, v katerih se uveljavlja člen 25.11.

2. V primeru naložbenega spora v skladu z odstavkom 1, pododstavek (a), tega člena ali, če se tožena stranka sklicuje na člen 25.11, v skladu z odstavkom 1, pododstavek (b), tega člena lahko v 60 dneh od predložitve zahtevka sodišču v skladu s členom 17.30 senat sodišča, ki obravnava zadevo, po posvetovanju s strankama v sporu in v skladu s členom 17.50 imenuje enega ali več izvedencev s seznama, sprejetega v skladu s členom 25.19, da mu poročajo o vseh dejanskih vprašanjih o zadevah v zvezi s finančnimi storitvami, ki jih je v postopku izpostavila stranka v sporu.

3. Glede na pomen pravice pogodbenice, da sprejme ali ohrani ukrepe iz bonitetnih razlogov, se, kadar taki ukrepi spadajo na področje uporabe člena 25.11, navedeni člen uporablja kot veljaven ugovor za zahtevek, ki temelji na kateri koli drugi določbi tega dela tega sporazuma, vključno s členom 17.17. Po zahtevku za posvetovanja v skladu s členom 17.27 lahko tožena stranka pododbor pisno zaprosi, naj ugotovi, ali in, če je to tako, v kolikšnem obsegu je ukrep, ki je predmet tega zahtevka za posvetovanja, upravičen v skladu s členom 25.11. Tako zaprosilo se predloži čim prej po prejemu zahtevka za posvetovanja. Ob takem zaprosilu se roki iz členov 17.27, 17.28 in 17.30 začasno prekinejo.
4. Pododbor po zaprosilu v skladu z odstavkom 3 poskuša v dobri veri sprejeti odločitev. Vsaka taka odločitev se nemudoma posreduje strankam v sporu.
5. Če pododbor ugotovi, da je ukrep upravičen v skladu s členom 25.11, sodišču ni mogoče predložiti nobenega zahtevka v skladu s členom 17.30.
6. Če pododbor v treh mesecih od zaprosila v skladu z odstavkom 3 tega člena ni odločil o zadevi, začasna prekinitve rokov iz navedenega odstavka preneha veljati.
7. Če tožena stranka ne predloži zaprosila v skladu z odstavkom 3 tega člena, to ne vpliva na pravico tožene stranke, da se v poznejši fazi postopka sklicuje na člen 25.11 kot obrambo. Sodišče ne sprejme negativnega sklepa na podlagi dejstva, da pododbor ni sprejel odločitve.

POGLAVJE 26

DIGITALNA TRGOVINA

ODDELEK A

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 26.1

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za trgovino, ki jo omogočajo elektronska sredstva.
2. To poglavje se ne uporablja za avdiovizualne storitve.

ČLEN 26.2

Opredelitev pojmov

1. Za to poglavje se uporablja opredelitev pojmov v členih 17.2 in 18.2.

2. V tem poglavju:

- (a) „potrošnik“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, če tako določajo zakoni in predpisi pogodbenice, ki uporablja ali zahteva javno telekomunikacijsko storitev za namene zunaj svoje trgovske, poslovne ali poklicne dejavnosti;
- (b) „sporočilo za neposredno trženje“ pomeni vsako obliko komercialnega oglaševanja, s katero fizična ali pravna oseba prek javne telekomunikacijske storitve končnim uporabnikom neposredno posreduje tržna sporočila, in zajema vsaj elektronsko pošto ter besedilna in multimedijška sporočila;
- (c) „elektronska avtentikacija“ pomeni postopek, ki omogoča potrditev:
 - (i) elektronske identifikacije fizične ali pravne osebe ali
 - (ii) izvora in celovitosti podatkov v elektronski obliki;
- (d) „elektronski žig“ pomeni podatke v elektronski obliki, ki jih uporablja pravna oseba in so dodani drugim podatkom v elektronski obliki ali so z njimi logično povezani, da se zagotovita izvor in celovitost navedenih drugih podatkov;

- (e) „elektronski podpis“ pomeni podatke v elektronski obliki, ki so dodani drugim podatkom v elektronski obliki ali so z njimi logično povezani, in izpolnjuje naslednje zahteve:
- (i) fizična oseba ga uporablja za izražanje strinjanja s podatki v elektronski obliki, na katere se nanaša, ter
 - (ii) povezan je s podatki v elektronski obliki, na katere se nanaša, in sicer na način, ki omogoča odkrivanje kakršnih koli poznejših sprememb podatkov v elektronski obliki;
- (f) „elektronske storitve zaupanja“ pomenijo elektronsko storitev, ki zajema ustvarjanje, preverjanje in potrjevanje elektronskih podpisov, elektronskih žigov, elektronskih časovnih žigov, elektronske priporočene dostave, avtentikacije spletišč in potrdil, povezanih z navedeno storitvijo;
- (g) „končni uporabnik“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki uporablja ali zahteva javno telekomunikacijsko storitev bodisi kot potrošnik bodisi za namene trgovske, poslovne ali poklicne dejavnosti, če tako določajo zakoni in predpisi pogodbenice;
- (h) „osebni podatki“ pomenijo podatke, kot so opredeljeni v členu 8.3, pododstavek (r), in
- (i) „javna telekomunikacijska storitev“ pomeni javno telekomunikacijsko storitev, kot je opredeljena v členu 23.2, pododstavek (j).

ČLEN 26.3

Pravica do urejanja

Pogodbenici ponovno potrjujeta svojo pravico do zakonskega urejanja na svojem ozemlju za doseganje zakonitih ciljev politike, kot so varovanje javnega zdravja, socialne storitve, izobraževanje, varnost, okolje, vključno s podnebnimi spremembami, javna morala, socialno varstvo ali varstvo potrošnikov, varstvo zasebnosti in podatkov ter spodbujanje in varovanje kulturne raznolikosti.

ČLEN 26.4

Izjeme

Nobena določba tega poglavja pogodbenicama ne preprečuje sprejetja ali ohranitve ukrepov v skladu s členi 25.11, 39.1 in 39.2 iz razlogov v javnem interesu, določenih v njih.

ODDELEK B

PRETOK PODATKOV IN VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

ČLEN 26.5

Čezmejni pretok podatkov

Pogodbenici sta zavezani zagotavljanju čezmejnega pretoka podatkov za olajšanje digitalne trgovine. V ta namen pogodbenica čezmejnega pretoka blaga med pogodbenicama ne omejuje z:

- (a) zahtevanjem uporabe računalniških zmogljivosti ali omrežnih elementov na ozemlju navedene pogodbenice za obdelavo podatkov, vključno z uvedbo uporabe računalniških zmogljivosti ali omrežnih elementov, certificiranih ali odobrenih na ozemlju navedene pogodbenice;
- (b) zahtevanjem lokalizacije podatkov na ozemlju navedene pogodbenice za shranjevanje in obdelavo;
- (c) prepovedjo shranjevanja ali obdelave na ozemlju druge pogodbenice ali
- (d) pogojevanjem čezmejnega prenosa podatkov z uporabo računalniških zmogljivosti ali omrežnih elementov na ozemlju navedene pogodbenice ali z zahtevami glede lokalizacije na ozemlju navedene pogodbenice.

ČLEN 26.6

Varstvo osebnih podatkov in zasebnosti

1. Vsaka pogodbenica priznava, da je varstvo osebnih podatkov in zasebnosti temeljna pravica ter da visoki standardi v zvezi s tem prispevajo k zaupanju v digitalno gospodarstvo in k razvoju trgovine.
2. Vsaka pogodbenica lahko sprejme in ohrani ukrepe, ki jih šteje za primerne za zagotovitev varstva osebnih podatkov in zasebnosti, tudi s sprejetjem in uporabo pravil za čezmejni prenos osebnih podatkov. Nobena določba tega dela tega sporazuma ne vpliva na varstvo osebnih podatkov in zasebnosti, ki ga zagotavljajo ukrepi pogodbenice.

ODDELEK C

POSEBNE DOLOČBE

ČLEN 26.7

Carine za elektronske prenose

Pogodbenica ne uvede carin za elektronske prenose med osebo iz navedene pogodbenice in osebo iz druge pogodbenice.

ČLEN 26.8

Odsotnost predhodnega dovoljenja

1. Pogodbenica ne zahteva predhodnega dovoljenja le zato, ker se storitev zagotavlja na spletu¹, ali sprejme ali ohrani katere koli druge zahteve z enakim učinkom.
2. Odstavek 1 se ne uporablja za telekomunikacijske storitve, radiodifuzne storitve, storitve iger na srečo, storitve pravnega zastopanja ali storitve notarjev ali enakovrednih poklicev, če so te neposredno in posebno povezane z izvajanjem javnih pooblastil.

ČLEN 26.9

Sklepanje pogodb z elektronskimi sredstvi

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni zakoni in predpisi omogočajo sklepanje pogodb z elektronskimi sredstvi ter da pravne zahteve za pogodbene postopke ne ustvarjajo ovir za uporabo pogodb, sklenjenih z elektronskimi sredstvi, ali povzročajo, da bi bila takim pogodbam odvzeta pravni učinek in veljavnost, ker so bile sklenjene z elektronskimi sredstvi.

¹ Storitev se zagotavlja na spletu, če se zagotavlja z elektronskimi sredstvi in brez sočasno navzočih oseb.

2. Odstavek 1 se ne uporablja za:
- (a) radiodifuzne storitve, storitve iger na srečo in storitve pravnega zastopanja;
 - (b) storitve notarjev ali enakovrednih poklicev, ki so neposredno in posebno povezane z izvajanjem javnih pooblastil, ter
 - (c) pogodbe, s katerimi se ustvarjajo ali prenašajo pravice na področju nepremičnin, pogodbe, za katere zakon zahteva vključitev sodišč, javnih organov ali poklicev, ki izvajajo javna pooblastila, pogodbe o kavcijah in poroštvi, ki jih sklepajo osebe zunaj svoje trgovske, poslovne ali poklicne dejavnosti, in pogodbe, ki jih ureja družinsko pravo ali dedno pravo.

ČLEN 26.10

Elektronske storitve zaupanja in elektronska avtentikacija

1. Pogodbenica ne odreka pravnega učinka elektronske storitve zaupanja in elektronske avtentikacije ter njune dopustnosti kot dokazov v sodnih in upravnih postopkih, ker sta v elektronski obliki.

2. Pogodbenica ne sprejme ali ohrani ukrepov, ki bi:
- (a) strankam v elektronski transakciji prepovedovali vzajemno določitev ustrezne metode elektronske avtentikacije za transakcije ali
 - (b) strankam v elektronski transakciji preprečevali, da pred pravosodnimi ali upravnimi organi dokažejo, da njihova elektronska transakcija izpolnjuje vse pravne zahteve v zvezi z elektronskimi storitvami zaupanja in elektronske avtentikacije.
3. Ne glede na odstavek 2 lahko pogodbenica zahteva, da za določeno kategorijo elektronskih transakcij metodo elektronske avtentikacije ali elektronske storitve zaupanja:
- (a) potrdi organ, akreditiran v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice, ali
 - (b) da ta metoda izpolnjuje določene standarde delovanja, ki so objektivni, pregledni in nediskriminatorni ter se nanašajo samo na posebne značilnosti zadevne kategorije elektronskih transakcij.

ČLEN 26.11

Zaupanje potrošnikov na spletu

1. Pogodbenici priznavata pomen krepitve zaupanja potrošnikov v digitalno trgovino. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani ukrepe za zagotavljanje učinkovitega varstva potrošnikov, ki so udeleženi v transakcijah elektronskega poslovanja, kar med drugim vključuje ukrepe, ki:
- (a) prepovedujejo goljufive in zavajajoče poslovne prakse;
 - (b) od dobaviteljev blaga in storitev zahtevajo, da ravnajo v dobri veri in spoštujejo poštene poslovne prakse, vključno s prepovedjo zaračunavanja nenaročenega blaga in storitev potrošnikom;
 - (c) od dobaviteljev blaga ali storitev zahtevajo, da potrošnikom zagotovijo jasne in podrobne informacije v zvezi z njihovo identiteto in kontaktnimi podatki¹ ter tudi v zvezi z blagom ali storitvami, transakcijo in veljavnimi pravicami potrošnikov, in
 - (d) potrošnikom omogočajo dostop do pravnih sredstev za uveljavljanje njihovih pravic, vključno s pravico do povračila škode, če so bili blago ali storitve plačani in niso bili dostavljeni ali zagotovljeni v skladu z dogovorom.

¹ V primeru posrednih ponudnikov storitev to vključuje identiteto in kontaktne podatke dejanskega ponudnika blaga in storitve.

2. Pogodbenici priznavata pomen sodelovanja med svojimi nacionalnimi agencijami za varstvo potrošnikov in drugimi ustreznimi organi pri dejavnostih, povezanih z elektronskim trgovanjem, da bi okrepili zaupanje potrošnikov.

ČLEN 26.12

Neželena sporočila za neposredno trženje

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so končni uporabniki učinkovito varovani pred neželenimi sporočili za neposredno trženje.
2. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani učinkovite ukrepe, ki se nanašajo na neželena sporočila za neposredno trženje, ki:
 - (a) od pošiljateljev neželenih sporočil za neposredno trženje zahtevajo zagotovitev, da lahko prejemniki preprečijo nadaljnje prejemanje navedenih sporočil, ali
 - (b) zahtevajo soglasje prejemnikov, kot je določeno v njihovih zakonih in predpisih, za prejemanje sporočil za neposredno trženje.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so sporočila za neposredno trženje jasno prepoznavna kot taka, da je jasno razvidno, v čigavem imenu so poslana, ter da vsebujejo potrebne informacije, na podlagi katerih lahko končni uporabniki brezplačno in kadar koli zahtevajo prenehanje njihovega pošiljanja.

ČLEN 26.13

Prepoved obveznega prenosa izvorne kode ali dostopa do nje

1. Pogodbenica ne zahteva prenosa izvorne kode programske opreme, ki je v lasti fizične ali pravne osebe iz druge pogodbenice, ali dostopa do nje. Ta odstavek se ne uporablja, če oseba iz druge pogodbenice prostovoljno prenese izvorno kodo ali odobri dostop do nje na komercialni podlagi, na primer v okviru javnega naročila ali prosto izpogajane pogodbe. Nobena določba tega poglavja osebi pogodbenice ne preprečuje izdaje licence za njeno prosto in odprtokodno programsko opremo.
2. Pojasniti je treba, da se lahko členi 25.11, 39.1 in 39.2 uporabljajo za ukrepe pogodbenice, sprejete ali ohranjene v okviru postopka certificiranja.
3. Nobena določba tega člena ne vpliva na:
 - (a) zahteve sodišča, upravnega sodišča ali organa, pristojnega za konkurenco, za odpravo kršitve konkurenčnega prava;
 - (b) varstvo in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine ali
 - (c) pravico pogodbenice, da sprejme ukrepe v skladu s členom 28.3.

ČLEN 26.14

Sodelovanje pri regulativnih vprašanjih v zvezi z digitalno trgovino

1. Pogodbenici sodelujeta z izmenjavo informacij o njunem zadevnem pravu ter tudi o izvajanju navedenega prava v zvezi z regulativnimi vprašanji, ki izhajajo iz digitalne trgovine in med drugim vključujejo:
 - (a) priznavanje in omogočanje interoperabilnih čezmejnih elektronskih storitev zaupanja in elektronske avtentikacije;
 - (b) ravnanje s sporočili za neposredno trženje;
 - (c) varstvo potrošnikov na spletu in
 - (d) vse druge zadeve, pomembne za razvoj digitalne trgovine.
2. Pogodbenici vzdržujeta dialog, ki temelji na izmenjavi informacij iz odstavka 1.
3. Ta člen se ne uporablja za pravila in ukrepe pogodbenice za varstvo osebnih podatkov in zasebnosti, vključno s čezmejnimi prenosi osebnih podatkov.

ČLEN 26.15

Pregled

Pododbor za storitve in naložbe iz člena 18.10 na zahtevo katere koli pogodbenice pregleda izvajanje tega poglavja, zlasti glede na ustrezne spremembe, ki vplivajo na digitalno trgovino in bi lahko izhajale iz novih poslovnih modelov ali tehnologij. Pododbor za storitve in naložbe o svojih ugotovitvah poroča Skupnemu odboru in lahko zanj pripravi vsa potrebna priporočila.

POGLAVJE 27

PRETOK KAPITALA, PLAČILA IN NAKAZILA

TER ZAČASNI ZAŠČITNI UKREPI

ČLEN 27.1

Cilj in področje uporabe

Cilj tega poglavja je omogočiti prost pretok kapitala in plačil v zvezi s transakcijami, liberaliziranimi na podlagi tega dela¹.

¹ Pojasniti je treba, da za to poglavje velja Priloga 17-E.

ČLEN 27.2

Tekoči račun

Brez poseganja v druge določbe tega dela tega sporazuma vsaka pogodbenica dovoli, v prosto zamenljivi valuti in v skladu s statutom Mednarodnega denarnega sklada, sprejetim 22. julija 1944 v Bretton Woodsu v New Hampshiru, kakršna koli plačila in nakazila v zvezi s transakcijami na tekočem računu plačilne bilance, ki spadajo na področje uporabe tega dela tega sporazuma.

ČLEN 27.3

Pretok kapitala

Brez poseganja v druge določbe tega dela vsaka pogodbenica glede transakcij na kapitalnem in finančnem računu plačilne bilance dovoli prosti pretok kapitala z namenom liberalizacije naložb in drugih transakcij, kot je določeno v poglavjih 17, 18 in 25.

ČLEN 27.4

Uporaba zakonov in drugih predpisov v zvezi s pretokom kapitala, plačili ali nakazili

1. Členi 17.20, 27.2 in 27.3 se ne razlagajo tako, da pogodbenici preprečujejo uporabo njenih zakonov in predpisov, ki se nanašajo na:

- (a) stečaj, nesolventnost ali zaščito pravic upnikov;
- (b) izdajanje finančnih instrumentov, kot so vrednostni papirji, terminske pogodbe ali izvedeni finančni instrumenti, ali trgovanje z njimi;
- (c) računovodsko poročanje ali vodenje evidenc o pretoku kapitala, plačilih ali nakazilih, če je treba pomagati organom kazenskega pregona ali finančno regulativnim organom;
- (d) kriminalna ali kazniva dejanja, zavajajoča ali goljufiva ravnanja;
- (e) zagotavljanje skladnosti z odredbami ali sodbami v sodnih ali upravnih postopkih ali
- (f) sheme socialne varnosti, javne pokojninske sheme ali obvezne varčevalne sheme.

2. Zakoni in predpisi iz odstavka 1 tega člena se uporabljajo pravično in nediskriminatorno in ne na način, ki bi pomenil prikrito omejevanje pretoka kapitala, plačil ali nakazil.

ČLEN 27.5

Začasni zaščitni ukrepi

V izjemnih primerih resnih težav pri delovanju ekonomske in monetarne unije pogodbenice EU ali grožnje zanjo lahko pogodbenica EU sprejme ali ohrani zaščitne ukrepe v zvezi s pretokom kapitala, plačili ali nakazili za obdobje, ki ne presega šest mesecev. Navedeni ukrepi so omejeni na obseg, ki je nujno potreben.

ČLEN 27.6

Omejitve v primeru plačilnobilančnih in zunanje finančnih težav

1. Če je pogodbenica v resnih plačilnobilančnih in zunanje finančnih težavah ali obstaja tveganje zanje, lahko sprejme ali ohrani omejevalne ukrepe v zvezi s pretokom kapitala, plačili ali nakazili¹.
2. Za ukrepe iz odstavka 1 tega člena velja naslednje:
 - (a) so v skladu s členi Sporazuma o Mednarodnem denarnem skladu, če je primerno;

¹ Pojasniti je treba, da so eden od dejavnikov, ki lahko povzročijo resne plačilnobilančne ali zunanje finančne težave oziroma tveganje zanje, resne težave v zvezi z monetarno politiko ali politiko deviznega tečaja ali tveganje zanje.

- (b) ne presegajo ukrepov, potrebnih za razreševanje okoliščin, navedenih v odstavku 1 tega člena;
- (c) so začasni in se postopoma odpravijo glede na izboljšanje položaja, določenega v odstavku 1 tega člena;
- (d) se izogibajo nepotrebnemu oškodovanju poslovnih, gospodarskih in finančnih interesov druge pogodbenice in
- (e) so nediskriminatorni v primerjavi s tretjimi državami v podobnih okoliščinah.

3. V primeru blagovne menjave lahko vsaka pogodbenica sprejme omejevalne ukrepe, da zaščiti svoj zunanje finančni položaj ali plačilno bilanco. Ti ukrepi so skladni z GATT iz leta 1994 in Dogovorom o plačilnobilančnih določbah Splošnega sporazuma o carinah in trgovini 1994.

4. V primeru trgovine s storitvami lahko vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani omejevalne ukrepe za zaščito svojega zunanje finančnega položaja ali svoje plačilne bilance. Ti ukrepi so v skladu s členom XII GATS.

5. Pogodbenica, ki sprejme ali ohrani ukrepe iz odstavkov 1 in 2 tega člena, o njih nemudoma uradno obvesti drugo pogodbenico.

6. Če se v skladu s tem členom sprejmejo ali ohranijo omejitve, se pogodbenici nemudoma posvetujeta v pododboru za storitve in naložbe, razen če taka posvetovanja potekajo na drugih forumih, katerih članici sta obe pogodbenici. Na posvetovanjih se ocenijo plačilnobilančne in zunanje finančne težave, ki so privedle do zadevnih ukrepov, pri čemer se med drugim upoštevajo dejavniki, kot so:

- (a) vrsta in obseg težav;
- (b) zunanje gospodarsko in trgovinsko okolje in
- (c) alternativni popravni ukrepi, ki so morda na voljo.

7. Na posvetovanjih v skladu z odstavkom 6 se obravnava skladnost omejevalnih ukrepov z odstavkoma 1 in 2 tega člena. Navedena posvetovanja temeljijo na vseh relevantnih ugotovitvah statistične ali dejanske narave, ki jih predstavi Mednarodni denarni sklad (MDS), če so na voljo, pri sklepih pa se upošteva ocena plačilnobilančnega in zunanje finančnega položaja zadevne pogodbenice s strani MDS.

POGLAVJE 28

JAVNA NAROČILA

ČLEN 28.1

Opredelitev pojmov

V tem poglavju ter prilogah 28-A in 28-B:

- (a) „komercialno blago ali storitve“ pomenijo blago ali storitve take vrste, ki se običajno prodaja ali ponuja za prodajo na komercialnih trgih nevladnim kupcem, ki jih običajno tudi kupijo, za nevladne namene;
- (b) „gradbena storitev“ pomeni storitev, katere cilj je na kakršen koli način izvesti nizke ali visoke gradnje na podlagi oddelka 51 CPC;
- (c) „elektronska dražba“ pomeni ponavljajoč se proces, pri katerem ponudniki z uporabo elektronskih sredstev predstavijo nove cene ali nove vrednosti za količinsko opredeljive necenovne elemente ponudbe, povezane z merili vrednotenja, ali oboje, na podlagi katerega se določi ali ponovno določi razvrstitev ponudb;

- (d) „v pisni obliki“ ali „pisno“ pomeni kakršne koli informacije, izražene z besedami ali številkami, ki jih je mogoče prebrati, reproducirati in pozneje sporočiti, ter lahko vključuje elektronsko posredovane in shranjene informacije;
- (e) „razpisni postopek s pogajanjem“ pomeni način javnega naročanja, pri katerem naročnik k sodelovanju povabi enega ali več ponudnikov po lastni izbiri;
- (f) „ukrep“ pomeni kateri koli zakon, predpis, postopek, upravno smernico ali prakso ali katero koli dejanje naročnika v zvezi z zajetim javnim naročilom;
- (g) „večnamenski seznam“ pomeni seznam ponudnikov, za katere je naročnik ugotovil, da izpolnjujejo pogoje za uvrstitev na ta seznam, ki ga naročnik namerava uporabiti več kot enkrat;
- (h) „obvestilo o nameravem javnem naročilu“ pomeni obvestilo, ki ga objavi naročnik, da povabi zainteresirane ponudnike, naj oddajo prijavo za sodelovanje, predložijo ponudbo ali oboje;
- (i) „kompenzacija“ pomeni kateri koli pogoj ali zavezo, ki spodbuja lokalni razvoj ali izboljšuje plačilno bilanco pogodbenice, kot so uporaba domače vsebine, licenciranje tehnologije, naložbe, protidobave in podobna dejanja ali zahteve;
- (j) „odprti razpisni postopek“ pomeni način naročanja, pri katerem lahko vsi zainteresirani ponudniki predložijo svojo ponudbo;

- (k) „naročnik“ pomeni subjekt, zajet v oddelku A, B ali C Priloge 28-A ali 28-B;
- (l) „kvalificirani ponudnik“ pomeni ponudnika, za katerega naročnik priznava, da je izpolnil pogoje za udeležbo;
- (m) „omejeni razpisni postopek“ pomeni način javnega naročanja, pri katerem naročnik k oddaji ponudb povabi le kvalificirane ponudnike;
- (n) „storitve“ vključujejo gradbene storitve, razen če je določeno drugače;
- (o) „standard“ pomeni dokument, ki ga je odobril priznani organ, ki za splošno in večkratno uporabo določa pravila, smernice ali značilnosti za proizvode ali storitve ali z njimi povezane postopke in načine proizvodnje, ki jih ni treba obvezno upoštevati; vključuje ali izključno obravnava lahko tudi zahteve glede izrazja, simbolov, pakiranja, označevanja ali etiketiranja, ki se uporabljajo za blago, storitve, postopke ali načine proizvodnje;
- (p) „ponudnik“ pomeni subjekt ali skupino subjektov, ki ponuja ali bi lahko ponujala blago ali storitve, ter

- (q) „tehnična specifikacija“ pomeni razpisno zahtevo, ki:
- (i) določa značilnosti:
 - (A) blaga, ki se naroča, vključno s kakovostjo, učinkovitostjo, varnostjo in merami, ali postopkov in načinov njegove proizvodnje, ali
 - (B) storitev, ki se naročajo, vključno s kakovostjo, učinkovitostjo, varnostjo ali postopkov in načinov njihovega zagotavljanja, ali
 - (ii) obravnava zahteve glede terminologije, simbolov, pakiranja, označevanja ali etiketiranja, ki se uporabljajo za blago ali storitve.

ČLEN 28.2

Področje in obseg uporabe

1. To poglavje se uporablja za vse ukrepe v zvezi z zajetimi javnimi naročili ne glede na to, ali se z elektronskimi sredstvi izvajajo izključno ali le delno.

2. V tem poglavju „zajeta javna naročila“ pomenijo javna naročila za vladne namene:
- (a) blaga, storitev ali kombinacije obeh:
 - (i) kot je navedeno v Prilogi 28-A ali 28-B, in
 - (ii) ki niso naročeni za komercialno prodajo ali nadaljnjo prodajo ali za uporabo v proizvodnji ali pri dobavi blaga ali storitve za komercialno prodajo ali nadaljnjo prodajo;
 - (b) na podlagi vseh vrst pogodb, vključno z nakupom, zakupom in najemnim nakupom z nakupno pravico ali brez nje;
 - (c) katerih vrednost, ocenjena v skladu z odstavki 6 do 8, je enaka ali presega ustrezen prag, določen v Prilogi 28-A ali 28-B, v času objave obvestila v skladu s členom 28.6;
 - (d) ki jih izvede naročnik, in
 - (e) ki niso drugače izključena iz obsega uporabe v skladu z odstavkom 3 tega člena ali iz Priloge 28-A ali 28-B.

3. Razen če je v Prilogi 28-A ali 28-B določeno drugače, se to poglavje ne uporablja za:
- (a) pridobitev ali najem zemljišča, obstoječih zgradb ali drugih nepremičnin ali z njimi povezanih pravic;
 - (b) nepogodbene sporazume ali katero koli obliko pomoči, ki jo zagotovi pogodbenica, vključno s sporazumi o sodelovanju, nepovratnimi sredstvi, posojili, subvencijami, infuzijami lastniškega kapitala, garancijami in fiskalnimi spodbudami;
 - (c) naročilo ali nakup storitev fiskalnega urada ali storitev depozitarjev, likvidacijskih in upravljaljskih storitev za regulirane finančne ustanove ali storitev, povezanih s prodajo, odkupom in razporeditvijo javnega dolga, vključno s posojili in državnimi obveznicami ter dolžniškimi in drugimi vrednostnimi papirji;
 - (d) pogodbe o zaposlitvi v javnem sektorju;
 - (e) javna naročila, opravljena:
 - (i) za posebni namen zagotavljanja mednarodne pomoči, vključno z razvojno pomočjo;

- (ii) po posebnem postopku ali pogojih mednarodnega sporazuma v zvezi z nameščanjem vojaških enot ali skupnim izvajanjem s strani držav pogodbenic projekta ali
- (iii) po posebnem postopku ali pogojih mednarodne organizacije ali financirana z mednarodnimi nepovratnimi sredstvi, posojili ali drugo podporo, če ustrezni postopek ali pogoji ne bi bili v skladu s tem poglavjem, ali

(f) finančne storitve.

4. Javna naročila v skladu s tem poglavjem so vsa javna naročila, zajeta v Prilogi 28-A ali 28-B, v katerih so zaveze vsake pogodbenice določene:

- (a) v oddelku A prilog 28-A in 28-B: subjekti na centralni ravni javne uprave, katerih javna naročila so zajeta v tem poglavju;
- (b) v oddelku B prilog 28-A in 28-B: subjekti na podcentralni ravni javne uprave, katerih javna naročila so zajeta v tem poglavju;
- (c) v oddelku C prilog 28-A in 28-B: vsi drugi subjekti, katerih javna naročila so zajeta v tem poglavju;
- (d) v oddelku D prilog 28-A in 28-B: blago, ki je zajeto v tem poglavju;

- (e) v oddelku E prilog 28-A in 28-B: storitve, razen gradbenih storitev, ki so zajete v tem poglavju;
- (f) v oddelku F prilog 28-A in 28-B: gradbene storitve, ki so zajete v tem poglavju;
- (g) v oddelku G prilog 28-A in 28-B: koncesije za gradnje, ki so zajete v tem poglavju;
- (h) v oddelku H prilog 28-A in 28-B: vse splošne opombe;
- (i) v oddelku I prilog 28-A in 28-B: mediji, v katerih pogodbenica objavi svoja obvestila o javnih naročilih, obvestila o oddaji naročila in druge informacije v zvezi s svojim sistemom javnih naročil, kot je določen v tem poglavju;
- (j) v oddelku J Priloge 28-B: količnik za pretvorbo, ki se uporablja za vrednosti pragov.

5. Če naročnik v okviru zajetih javnih naročil od oseb, ki niso zajete v Prilogi 28-A ali 28-B, zahteva, da naročajo v skladu s posebnimi zahtevami, se za take zahteve smiselno uporablja člen 28.4.

6. Da bi naročnik ugotovil, ali je naročilo zajeto, pri ocenjevanju vrednosti naročila:

- (a) naročila ne razdeli na ločena naročila niti ne izbere ali uporabi določene metode vrednotenja za oceno vrednosti naročila, da bi ga tako v celoti ali delno izključil iz uporabe tega poglavja, in

(b) vključi ocenjeno največjo skupno vrednost naročila, dodeljenega enemu ali več ponudnikom, za celotno obdobje njegovega trajanja, pri čemer upošteva vse oblike plačila, vključno s:

(i) premijami, pristojbinami, provizijami in obrestmi, ter

(ii) če javno naročilo omogoča več možnosti, skupno vrednostjo teh možnosti.

7. Če je posledica posamezne zahteve za naročilo oddaja več kot enega naročila ali oddaja naročil v ločenih delih (v nadaljnjem besedilu: ponavljajoča se naročila), izračun ocenjene največje skupne vrednosti temelji na:

(a) vrednosti ponavljajočih se naročil iste vrste blaga ali storitev, oddanih v predhodnih 12 mesecih ali v predhodnem poslovnem letu naročnika, prilagojeni, če je to mogoče, da se upoštevajo pričakovane spremembe količine ali vrednosti blaga ali storitev, ki se bodo naročale v naslednjih 12 mesecih, ali

(b) ocenjeni vrednosti ponavljajočih se naročil iste vrste blaga ali storitev, ki bodo oddana v 12 mesecih po oddaji prvotnega naročila ali v poslovnem letu naročnika.

8. V primeru naročila v obliki zakupa, najema ali najemnega nakupa blaga ali storitev ali naročila, za katerega skupna cena ni določena, se kot osnova za vrednotenje uporablja:

(a) pri naročilih za določen čas:

(i) če je čas trajanja naročila 12 mesecev ali manj, skupna ocenjena najvišja vrednost za obdobje njegove veljavnosti,

(ii) če je čas trajanja naročila daljši od 12 mesecev, skupna ocenjena najvišja vrednost, vključno z morebitno ocenjeno preostalo vrednostjo;

(b) pri naročilih za nedoločen čas: ocena mesečnega obroka, pomnožena z 48,

(c) kadar ni jasno, ali se naročilo sklene za določen čas, se uporabi pododstavek (b).

ČLEN 28.3

Varnostne in splošne izjeme

1. Nobena določba tega poglavja se ne razlaga tako, da bi kateri koli pogodbenici preprečila sprejetje kakršnih koli ukrepov ali nerazkritje informacij, za katere meni, da so potrebne za zaščito njenih bistvenih varnostnih interesov v zvezi z javnim naročanjem orožja, streliva ali vojaškega materiala ali v zvezi z javnimi naročili, ki so nepogrešljiva za nacionalno varnost ali nacionalno obrambo.

2. Če se taki ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo samovoljne ali neupravičene diskriminacije med pogodbenicama, kadar prevladujejo enaki pogoji, ali ki bi pomenil prikrito omejevanje mednarodne trgovine, se nobena določba tega poglavja ne razlaga tako, da bi kateri koli pogodbenici preprečevala uvajanje ali izvrševanje ukrepov, ki so:

- (a) potrebni za varovanje javne morale, reda in miru ali varnosti;
- (b) potrebni za varovanje življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin;
- (c) potrebni za zaščito intelektualne lastnine ali
- (d) povezani z blagom ali storitvami invalidov, človekoljubnih ustanov ali zapornikov.

3. Pogodbenici razumeta, da odstavek 2, pododstavek (b), vključuje okoljske ukrepe, potrebne za varovanje življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin.

ČLEN 28.4

Splošna načela

Nediskriminacija

1. V zvezi z vsakim ukrepom, povezanim z zajetim javnim naročilom, vsaka pogodbenica, vključno z naročniki, blago in storitve druge pogodbenice ter ponudnike iz druge pogodbenice, ki ponujajo tako blago ali storitve katere koli pogodbenice, takoj in brezpogojno obravnava na način, ki ni manj ugoden od načina, na katerega, vključno s svojimi naročniki, obravnava svoje blago, storitve in ponudnika.
2. Pogodbenica, vključno s svojimi naročniki, v zvezi s katerim koli ukrepom o zajetih javnih naročilih ne:
 - (a) obravnava lokalno ustanovljenega ponudnika manj ugodno kot drugega lokalno ustanovljenega ponudnika na podlagi stopnje povezave s tujino ali obsega tujega lastništva ali
 - (b) diskriminira lokalnega ponudnika na podlagi dejstva, da so blago ali storitve, ki jih navedeni ponudnik ponuja za določeno javno naročilo, blago ali storitve druge pogodbenice.

Uporaba elektronskih sredstev

3. Pogodbenici zagotovita, da vsa komunikacija in izmenjava informacij za zajeta javna naročila, potekata z uporabo elektronskih sredstev, vključno z objavo informacij o javnih naročilih, obvestili in razpisno dokumentacijo ter prejemom ponudb. Naročnik pri izvajanju zajetih javnih naročil s pomočjo elektronskih sredstev:
- (a) zagotovi, da se javno naročilo izvede z uporabo sistemov informacijske tehnologije in programske opreme, vključno s tistimi, ki so povezani z avtentikacijo in šifriranjem podatkov, ki so splošno dostopni in interoperabilni z drugimi splošno dostopnimi sistemi informacijske tehnologije in programsko opremo;
 - (b) določi in vzdržuje mehanizme, ki zagotavljajo celovitost prijav za sodelovanje in ponudb, vključno z določitvijo časa prejema in preprečevanjem neustreznega dostopa, ter
 - (c) uporablja elektronska informacijska in komunikacijska sredstva za objavo obvestil in razpisne dokumentacije v postopkih za oddajo javnega naročila ter v najširšem možnem obsegu za predložitev ponudb.

Izvajanje javnih naročil

4. Naročnik zajeto javno naročilo izvede na pregleden in nepristranski način, ki:
 - (a) je v skladu s tem poglavjem, pri čemer uporablja metode, kot so odprti in omejeni razpisni postopki ter razpisni postopki s pogajanji, ter
 - (b) preprečuje nasprotja interesov in koruptivne prakse v skladu z ustreznimi zakoni.

Pravila o poreklu

5. Za namene javnih naročil iz tega poglavja pogodbenica ne uporablja pravil o poreklu za uvoženo blago iz druge pogodbenice, ki se razlikujejo od pravil o poreklu, ki jih navedena pogodbenica uporablja v običajnem poteku trgovine za uvoz enakega blaga.

Kompenzacije

6. Pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, v zvezi z zajetimi javnimi naročili v nobeni fazi javnega naročila ne zahteva, upošteva, nalaga ali izvršuje nobene kompenzacije.

Ukrepi, ki niso specifični za javna naročila

7. Odstavka 1 in 2 se ne uporabljata za nikakršne carine in takse, ki se naložijo za uvoz ali v zvezi z njim; način zaračunavanja takih carin in taks; druge uvozne predpise ali formalnosti in ukrepe, ki vplivajo na trgovino s storitvami, razen ukrepov, ki urejajo zajeta javna naročila.

Protikorupcijski ukrepi

8. Vsaka pogodbenica zagotovi, da ima vzpostavljene ustrezne ukrepe za obravnavanje in preprečevanje korupcije v svojih javnih naročilih. Taki ukrepi lahko vključujejo postopke, s katerimi se določi, da do sodelovanja v javnih naročilih pogodbenice za nedoločen čas ali za navedeno obdobje niso upravičeni tisti ponudniki, za katere so pravosodni organi pogodbenice pravnomočno ugotovili, da so na ozemlju navedene pogodbenice sodelovali pri podkupovanju, goljufijah ali drugih nezakonitih dejanjih, povezanih z javnim naročilom. Vsaka pogodbenica tudi zagotovi, da ima vzpostavljene politike in postopke za čim večjo odpravo ali obvladovanje morebitnega nasprotja interesov tistih, ki so vključeni v javno naročilo ali vplivajo nanj.

ČLEN 28.5

Informacije o sistemu javnega naročanja

1. Vsaka pogodbenica:
 - (a) nemudoma objavi vse zakone, predpise, sodne odločbe, upravne odločbe v splošni uporabi, standardne pogodbene klavzule, ki so določene z zakonom ali predpisom ter s sklicevanjem vključene v uradna obvestila ali razpisno dokumentacijo, in postopek v zvezi z zajetimi javnimi naročili, ter vse njihove spremembe v ustreznem elektronskem ali tiskanem mediju, uradno določenem na nacionalni ravni, ki se splošno razširja in ostaja zlahka dostopen javnosti, ter
 - (b) na zahtevo zagotovi utemeljitev navedenega drugi pogodbenici.
2. Vsaka pogodbenica v Prilogi 28-A ali 28-B, oddelek I, navede:
 - (a) elektronske ali tiskane medije, v katerih objavi informacije iz odstavka 1;
 - (b) elektronske ali tiskane medije, v katerih objavi uradna obvestila, zahtevana v členih 28.6, 28.8(9) in 28.17(2), in

- (c) spletni naslov ali naslove, na katerih objavi:
- (i) statistične podatke o svojih javnih naročilih v skladu s členom 28.17(4) ali
 - (ii) svoja uradna obvestila o oddanih javnih naročilih v skladu s členom 28.17(5).
3. Vsaka pogodbenica nemudoma uradno obvesti pododbor iz člena 28.21 o vseh spremembah svojih informacij, navedenih v Prilogi 28-A oziroma 28-B, oddelek I.

ČLEN 28.6

Obvestila

Obvestilo o nameravanem javnem naročilu

1. Naročnik za vsako zajeto javno naročilo objavi obvestilo o nameravanem javnem naročilu, razen v okoliščinah, opisanih v členu 28.14.
2. Razen če je v tem poglavju določeno drugače, vsako obvestilo o nameravanem javnem naročilu vključuje:
 - (a) ime in naslov naročnika ter druge informacije, potrebne za vzpostavitev stika z naročnikom in pridobitev vseh ustreznih dokumentov, povezanih z javnim naročilom, ter morebitne stroške in plačilne pogoje;

- (b) opis naročila, vključno z vrsto in količino blaga ali storitev, ki se naročajo, oziroma z oceno količine, če ta ni znana;
- (c) za ponavljajoča se naročila po možnosti oceno, kdaj naj bi bila nadaljnja obvestila o nameravanih javnih naročilih predvidoma objavljena;
- (d) opis kakršnih koli možnosti;
- (e) časovni razpored dobave blaga ali izvajanja storitev ali trajanja naročila;
- (f) način javnega naročanja, ki bo uporabljen, in ali bo ta vključeval pogajanja ali elektronsko dražbo;
- (g) če je primerno, naslov in končni rok za oddajo prijav za sodelovanje pri javnem naročilu;
- (h) naslov in rok za predložitev ponudb;
- (i) jezik ali jezike, v katerih se lahko oddajo ponudbe ali prijave za sodelovanje, če se lahko oddajo v jeziku, ki ni uradni jezik pogodbenice naročnika;

- (j) seznam in kratek opis vseh pogojev za sodelovanje ponudnikov, vključno z vsemi zahtevami glede posebnih dokumentov ali potrdil, ki jih morajo predložiti ponudniki v zvezi s tem, razen če so take zahteve vključene v razpisno dokumentacijo, ki je vsem zainteresiranim ponudnikom na voljo hkrati z obvestilom o nameravanem javnem naročilu;
- (k) če namerava naročnik v skladu s členom 28.8 k oddaji ponudb povabiti omejeno število kvalificiranih ponudnikov, merila, ki se bodo uporabila za njihov izbor, in po potrebi omejitev števila ponudnikov, ki bodo lahko predložili ponudbo, in
- (l) navedbo, da je javno naročilo zajeto v tem poglavju.

Povzetek obvestila

3. Naročnik za vsako nameravano javno naročilo hkrati s svojo objavo objavi tudi dostopen povzetek obvestila v enem od uradnih jezikov STO¹. Povzetek obvestila vključuje vsaj naslednje informacije:

- (a) predmet javnega naročila;

¹ Pojasniti je treba, da so uradni jeziki STO angleščina, španščina in francoščina.

- (b) rok za predložitev ponudb ali po potrebi rok za oddajo prijav za sodelovanje pri javnih naročilih ali za uvrstitev na večnamenski seznam in
- (c) naslov, na katerem se lahko zaprosi za dokumente v zvezi z javnim naročilom.

Obvestilo o načrtovanem javnem naročilu

4. Naročniki naj po možnosti vsako poslovno leto čim prej objavijo obvestilo v zvezi s svojimi prihodnjimi načrti glede javnih naročil (v nadaljnjem besedilu: obvestilo o načrtovanem javnem naročilu). Obvestilo o načrtovanem javnem naročilu vsebuje predmet javnega naročila in načrtovani dan objave obvestila o nameravanem javnem naročilu.

5. Naročnik, zajet v oddelku B ali C prilog 28-A ali 28-B, lahko obvestilo o načrtovanem javnem naročilu uporabi kot obvestilo o nameravanem javnem naročilu, če to obvestilo vsebuje toliko informacij iz odstavka 2 tega člena, kot jih ima naročnik na voljo, in izjavo, da morajo zainteresirani ponudniki svoje zanimanje za javno naročilo sporočiti naročniku.

Skupna pravila za obvestila

6. Obvestilo o nameravanem javnem naročilu, povzetek obvestila in obvestilo o načrtovanem javnem naročilu so neposredno in brezplačno dostopni z elektronskimi sredstvi prek enotne točke dostopa na internetu. Poleg tega se obvestila lahko objavijo tudi v ustreznem tiskanem mediju, ki se splošno razširja, in so dostopna javnosti najmanj do izteka roka, navedenega v obvestilu.

Ustrezen tiskan in elektronski medij vsaka pogodbenica navede v Prilogi 28-A oziroma 28-B, oddelek I.

7. Ne glede na zahteve iz odstavka 6 v zvezi z neposredno in brezplačno dostopnostjo obvestila o nameravanem javnem naročilu, povzetka obvestila in obvestila o načrtovanem naročilu z elektronskimi sredstvi prek enotne točke dostopa Čile od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma in v prehodnem obdobju treh let, dokler enotna točka dostopa ne bo v celoti delujoča, kot začasno alternativo enotni točki dostopa vzpostavi spletišče vstopne točke, ki bi morala biti brezplačna in zagotavljati povezave do platform ali spletišč, na katerih so objavljena obvestila. Vstopna točka vključuje povezave do največ štirih spletišč, ki so:

(a) *Mercado público*;

(b) *Ministerio de Obras Públicas*;

(c) *Dirección General de Concesiones* in

(d) *Diario Oficial*.

8. Pogodbenici določita redn pregled odstavka 7 tega člena, vključno z razpravo v pododboru iz člena 28.21, zlasti o statusu izvajanja enotne točke dostopa.

ČLEN 28.7

Pogoji za sodelovanje

1. Naročnik omeji pogoje za sodelovanje v javnem naročilu na tiste, ki so nujni za zagotovitev, da ima ponudnik pravne in finančne zmogljivosti ter poslovne in tehnične sposobnosti za izvedbo ustreznega javnega naročila.
2. Naročnik pri določitvi pogojev za sodelovanje:
 - (a) ne določi pogoja, da je moral naročnik iz pogodbenice ponudniku, da bi ta lahko sodeloval v javnem naročilu, že v preteklosti oddati eno ali več naročil;
 - (b) lahko zahteva ustrezne predhodne izkušnje, če so bistvene za izpolnitev zahtev javnega naročila, in

(c) kot pogoj za javno naročilo ne zahteva predhodnih izkušenj na ozemlju pogodbenice.

3. Naročnik pri oceni, ali ponudnik izpolnjuje pogoje za sodelovanje:

(a) ovrednoti finančno zmogljivost ter poslovne in tehnične zmogljivosti ponudnika na podlagi poslovnih dejavnosti ponudnika tako znotraj kot zunaj ozemlja pogodbenice naročnika ter

(b) svojo oceno opravi na podlagi pogojev, ki jih je naročnik vnaprej določil v obvestilih ali razpisni dokumentaciji.

4. Pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, lahko na podlagi dokazov in če se ti ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo samovoljne ali neupravičene diskriminacije med pogodbenicama, ponudnika izključi iz razlogov, kot so:

(a) stečaj;

(b) lažne izjave;

(c) znatne ali stalne pomanjkljivosti pri izvajanju kakršnih koli bistvenih zahtev ali obveznosti iz predhodnega naročila oziroma predhodnih naročil;

- (d) pravnomočne sodbe v zvezi s hudimi kaznivimi dejanji ali drugimi hujšimi prekrški;
- (e) hude poklicne kršitve ali ravnanja ali opustitve, ki škodljivo vplivajo na poslovno integriteto ponudnika, ali
- (f) neplačevanje davkov.

ČLEN 28.8

Kvalificiranost ponudnikov

Sistemi registracije in kvalifikacijski postopki

1. Pogodbenica, vključno s svojimi naročniki, lahko vodi sistem registracije ponudnikov, v okviru katerega se morajo zainteresirani ponudniki registrirati in predložiti določene informacije. V tem primeru pogodbenica zagotovi zainteresiranim ponudnikom dostop do sistema registracije z elektronskimi sredstvi in možnost, da lahko kadar koli zahtevajo registracijo. Pristojni organ jih v razumnem roku obvesti o odločitvi o odobritvi ali zavrnitvi te zahteve. Če je zahteva zavrnjena, mora biti odločitev ustrezno utemeljena.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da:

- (a) si njeni naročniki prizadevajo čim bolj zmanjšati razlike med svojimi kvalifikacijskimi postopki in
- (b) si njeni naročniki, če vodijo sisteme registracije, prizadevajo čim bolj zmanjšati razlike med svojimi sistemi registracije.

3. Pogodbenica, vključno s svojimi naročniki, ne sprejme ali uporablja nobenega sistema registracije ali kvalifikacijskega postopka z namenom ali učinkom ustvarjanja nepotrebnih ovir za sodelovanje ponudnikov druge pogodbenice pri njenih javnih naročilih.

Omejeni razpisni postopek

4. Naročnik, ki namerava uporabiti omejeni razpisni postopek:

- (a) v obvestilo o nameravanem javnem naročilu vključi vsaj informacije iz člena 28.6(2), pododstavki (a), (b), (f), (g), (j), (k) in (l), ter povabi ponudnike, da oddajo prijavo za sodelovanje, in
- (b) do začetka razpisnega obdobja zagotovi vsaj informacije iz člena 28.6(2), pododstavki (c), (d), (e), (h) in (i) kvalificiranim ponudnikom, ki jih uradno obvesti v skladu s členom 28.12(3), pododstavek (b).

5. Naročnik vsem kvalificiranim ponudnikom omogoči sodelovanje v zadevnem javnem naročilu, razen če je v obvestilu o nameravanem javnem naročilu navedena kakršna koli omejitev števila ponudnikov, ki bodo lahko predložili ponudbo, in meril ali utemeljitve za izbiro omejenega števila ponudnikov. Povabilo k predložitvi ponudb se pošlje toliko ponudnikom, kolikor jih je potrebnih za zagotovitev konkurence.

6. Če razpisna dokumentacija ni javno objavljena na dan objave obvestila iz odstavka 4, naročnik zagotovi, da se dajo dokumenti istočasno na voljo vsem kvalificiranim ponudnikom, izbranim v skladu z odstavkom 5.

Večnamenski seznam

7. Naročnik lahko vodi večnamenski seznam ponudnikov, če se uradno obvestilo, ki zainteresirane ponudnike vabi, da oddajo prošnjo za uvrstitev na seznam:

- (a) objavi vsako leto in
- (b) če je, kadar se objavi s pomočjo elektronskih sredstev, stalno na voljo v ustreznem mediju iz prilog 28-A in 28-B, oddelek I.

8. Uradno obvestilo iz odstavka 7 vključuje:

- (a) opis izdelkov ali storitev ali njihovih kategorij, za katere se lahko uporablja seznam;
- (b) pogoje za sodelovanje, ki jih izpolnijo ponudniki za uvrstitev na seznam, in načine, s pomočjo katerih bo naročnik preveril, da ponudnik izpolnjuje pogoje;
- (c) ime in naslov naročnika ter druge podatke, potrebne za vzpostavitev stika z naročnikom in pridobitev vseh ustreznih dokumentov, povezanih s seznamom;
- (d) obdobje veljavnosti seznama in načine za njegovo obnovitev ali prenehanje ali, če obdobje veljavnosti ni na voljo, navedbo načina izdaje obvestila o prenehanju uporabe seznama, in
- (e) navedbo, da se lahko seznam uporablja za javna naročila, ki so zajeta v tem poglavju.

9. Ne glede na odstavek 7 lahko naročnik, če je večnamenski seznam veljaven tri leta ali manj, objavi uradno obvestilo iz odstavka 7 samo enkrat, in sicer na začetku obdobja veljavnosti seznama, če:

- (a) je v njem navedeno obdobje veljavnosti in da nadaljnja uradna obvestila ne bodo objavljena
ter

(b) se objavi z elektronskimi sredstvi in je v obdobju veljavnosti stalno na voljo.

10. Naročnik ponudnikom omogoči, da kadar koli zaprosijo za uvrstitev na večnamenski seznam, in na seznam primerno hitro vključi vse kvalificirane ponudnike.

11. Če ponudnik, ki ni vključen na večnamenski seznam, odda prijavo za sodelovanje pri javnem naročilu na podlagi večnamenskega seznama in vse zahtevane dokumente v roku iz člena 28.10(2), naročnik prijavo prouči. Naročnik ne izključi ponudnika iz obravnave v zvezi z naročilom, ker naročnik nima dovolj časa za proučitev vloge, razen če v izjemnih primerih zaradi kompleksnosti naročila ne more zaključiti proučitve vloge v časovnem obdobju, določenem za oddajo ponudb.

Naročniki iz Priloge 28-A ali 28-B, oddelka B in C

12. Naročnik iz Priloge 28-A ali 28-B, oddelka B in C, lahko obvestilo, ki ponudnike vabi, da oddajo prošnjo za uvrstitev na večnamenski seznam, uporabi kot obvestilo o nameravanem javnem naročilu, če:

- (a) je uradno obvestilo objavljeno v skladu z odstavkom 7 tega člena in vključuje informacije, zahtevane v skladu z odstavkom 8 tega člena, vse razpoložljive informacije, zahtevane v skladu s členom 28.6.2(2), ter izjavo, da pomeni obvestilo o nameravanem javnem naročilu ali da bodo samo ponudniki na večnamenskem seznamu prejeli nadaljnja obvestila o naročilih, ki jih zajema večnamenski seznam, in
- (b) naročnik ponudnikom, ki so naročniku izrazili interes za določeno javno naročilo, nemudoma zagotovi zadostne informacije, da lahko ocenijo svoj interes za javno naročilo, vključno z vsemi preostalimi informacijami, zahtevanimi v skladu s členom 28.6.2(2), če so na voljo.

13. Naročnik iz Priloge 28-A ali 28-B, oddelka B in C, lahko ponudniku, ki je zaprosil za vključitev na večnamenski seznam v skladu z odstavkom 10 tega člena, dovoli predložitev ponudbe za določeno javno naročilo, če ima naročnik dovolj časa za proučitev, ali ponudnik izpolnjuje pogoje za sodelovanje.

Informacije o odločitvah naročnika

14. Naročnik vsakega ponudnika, ki odda prijavo za sodelovanje pri javnem naročilu ali za uvrstitev na večnamenski seznam, nemudoma obvesti o svoji odločitvi glede prijave.

15. Če naročnik zavrne ponudnikovo prijavo za sodelovanje pri javnem naročilu ali za uvrstitev na večnamenski seznam, preneha priznavati ponudnika kot kvalificiranega ali ga črta z večnamenskega seznama, o tem nemudoma obvesti ponudnika in mu na njegovo zahtevo nemudoma pisno pojasni razloge za svojo odločitev.

ČLEN 28.9

Tehnične specifikacije

1. Naročnik ne pripravi, sprejme ali uporablja nobene tehnične specifikacije in ne predpiše nobenega postopka ugotavljanja skladnosti z namenom ali učinkom nepotrebne oviranja mednarodne trgovine.

2. Pri določanju tehničnih specifikacij za blago ali storitve, ki se naročajo, naročnik po potrebi:
- (a) določi tehnične specifikacije z vidika zahtev glede zmogljivosti in funkcionalnosti in ne z vidika oblikovnih ali opisnih lastnosti, in
 - (b) utemelji tehnične specifikacije na mednarodnih standardih, če ti obstajajo, sicer pa na nacionalnih tehničnih predpisih, priznanih nacionalnih standardih ali gradbenih predpisih.
3. Če se v tehničnih specifikacijah uporabljajo oblikovne ali opisne lastnosti, naročnik po potrebi navede, da bo upošteval ponudbe za enakovredno blago ali storitve, ki dokazano izpolnjujejo zahteve javnega naročila, in sicer z vključitvijo besedila, kot je na primer „ali enakovredno“, v razpisno dokumentacijo.
4. Naročnik ne določi tehničnih specifikacij, ki bi zahtevale ali se nanašale na določeno blagovno znamko ali trgovsko ime, patent, avtorsko pravico, model, tip, posebno poreklo, proizvajalca ali ponudnika, razen če ni nobenega drugega dovolj natančnega ali razumljivega načina za opis zahtev javnega naročila in pod pogojem, da naročnik v takih primerih v razpisno dokumentacijo vključi besedilo, kot je na primer „ali enakovredno“.

5. Naročnik ne zaprosi za nasvete in ne sprejema nasvetov, ki se lahko uporabijo pri pripravi ali sprejetju katere koli tehnične specifikacije za konkretno javno naročilo, od osebe, ki bi lahko imela poslovne interese v javnem naročilu, na način, ki bi izključeval konkurenco.

6. Pojasniti je treba, da lahko pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, v skladu s tem členom pripravi, sprejme ali uporablja tehnične specifikacije za spodbujanje ohranjanja naravnih virov ali varstva okolja.

ČLEN 28.10

Razpisna dokumentacija

1. Naročnik da ponudnikom na voljo razpisno dokumentacijo, ki vključuje vse potrebne informacije, da lahko ponudniki pripravijo in oddajo ustrezne ponudbe. Če to ni navedeno že v obvestilu o nameravanem javnem naročilu, taka dokumentacija vključuje popoln opis:

- (a) javnega naročila, vključno z vrsto in količino blaga ali storitev, ki se naročajo, ali z oceno količine, če ta ni znana, ter vsemi zahtevami, ki jih je treba izpolniti, vključno s tehničnimi specifikacijami, potrdilom o ugotavljanju skladnosti, načrti, risbami ali gradivom z navodili;

- (b) vseh pogojev za sodelovanje ponudnikov, vključno s seznamom informacij in dokumentov, ki jih morajo ponudniki oddati v povezavi s pogoji za sodelovanje;
- (c) vseh meril ocenjevanja, ki jih bo naročnik uporabil pri oddaji naročila, in relativni pomen navedenih meril, razen kadar je edino merilo cena;
- (d) če bo naročnik izvedel javno naročilo z elektronskimi sredstvi, vseh zahtev v zvezi z overjanjem in šifriranjem ali drugih zahtev, povezanih z oddajo informacij z elektronskimi sredstvi;
- (e) če bo naročnik izvedel elektronsko dražbo, pravil, po katerih bo potekala dražba, vključno z opredelitvijo elementov ponudbe, povezanih z merili ocenjevanja;
- (f) če bo odpiranje ponudb javno, datuma, časa in kraja odpiranja ponudb in po potrebi subjektov, ki so lahko prisotni;
- (g) vseh drugih določb ali pogojev, vključno s pogoji plačila in vsemi omejitvami načinov predložitve ponudb, npr. v papirni obliki ali z elektronskimi sredstvi, in
- (h) vseh datumov za dobavo blaga ali izvedbo storitev.

2. Naročnik pri določitvi datuma za dobavo naročenega blaga ali izvedbo naročenih storitev upošteva dejavnike, kot so kompleksnost javnega naročila, pričakovani obseg oddaje naročila podizvajalcem in dejanski čas, potreben za proizvodnjo blaga, njegovo odpremo iz skladišča in prevoz z nabavnega mesta ali za izvedbo storitev.

3. Merila ocenjevanja, določena v obvestilu o nameravanem javnem naročilu ali razpisni dokumentaciji, lahko med drugim vključujejo ceno in druge dejavnike stroškov, kakovost, tehnično ustreznost, okoljske značilnosti in pogoje dobave.

4. Naročnik nemudoma:

- (a) da na voljo razpisno dokumentacijo, da se zagotovi, da imajo zainteresirani ponudniki dovolj časa za oddajo ustreznih ponudb;
- (b) vsem zainteresiranim ponudnikom na zahtevo zagotovi razpisno dokumentacijo in
- (c) odgovori na vse razumne zahteve zainteresiranega ali sodelujočega ponudnika po ustreznih informacijah v roku, ki ga določa zakonodaja vsake pogodbenice, če te informacije zadevnemu ponudniku ne dajejo prednosti pred drugimi ponudniki.

Spremembe

5. Če naročnik spremeni merila ali zahteve iz obvestila o nameravanem javnem naročilu ali razpisne dokumentacije, ki je bila posredovana sodelujočim ponudnikom, ali pa spremeni ali ponovno izda obvestilo ali razpisno dokumentacijo, vse take spremembe oziroma spremenjeno ali ponovno izdano obvestilo ali razpisno dokumentacijo pošlje v pisni obliki:

- (a) vsem ponudnikom, ki sodelujejo v času spremembe ali ponovne izdaje, če so taki ponudniki naročniku znani, v vseh drugih primerih pa na enak način, kot je bil uporabljen za objavo prvotnih informacij, in
- (b) v ustreznem času, ob upoštevanju narave in kompleksnosti javnega naročila, da takim ponudnikom omogoči, da po potrebi spremenijo in ponovno predložijo svoje spremenjene ponudbe.

ČLEN 28.11

Okoljski in socialni vidiki

1. Pogodbenica svojim naročnikom omogoči, da v celotnem postopku za oddajo javnega naročila uporabijo okoljske in socialne vidike, če ti niso diskriminatorni, če so skladni s prepovedjo kompenzacij iz člena 28.4(6) in povezani s predmetom naročila.

2. Pojasniti je treba, da okoljski in socialni vidiki niso pripravljeni, sprejeti ali se uporabljajo na način, ki pomeni sredstvo samovoljne ali neupravičene diskriminacije med pogodbenicama ali prikrito omejevanje trgovine med pogodbenicama.

ČLEN 28.12

Roki

1. Naročnik ponudnikom v skladu s svojimi razumnimi potrebami zagotovi dovolj časa za pripravo in oddajo prijav za sodelovanje in ustreznih ponudb, pri čemer upošteva dejavnike, kot so:

- (a) narava in kompleksnost javnega naročila;
- (b) pričakovani obseg oddaje naročil podizvajalcem in
- (c) čas, potreben za pošiljanje ponudb z neelektronskimi sredstvi s tujih in domačih lokacij, če se ne uporabljajo elektronska sredstva.

Taki roki, vključno z vsakim podaljšanjem, so enaki za vse zainteresirane ali sodelujoče ponudnike.

2. Naročnik, ki uporablja omejeni razpisni postopek, določi rok za oddajo prijav za sodelovanje, ki načeloma ne sme biti krajši od 25 dni od datuma objave obvestila o nameravanem javnem naročilu. Če se v nujnih primerih, ki jih naročnik ustrezno utemelji, ni mogoče držati takega roka, se ta lahko skrajša na najmanj deset dni.

3. Razen v primerih iz odstavkov 4, 5, 7 in 8 naročnik določi, da končni rok za predložitev ponudb ni krajši od 40 dni od datuma, ko:

- (a) se v primeru odprtih razpisnih postopkov objavi obvestilo o nameravanem javnem naročilu ali
- (b) v primeru omejenih razpisnih postopkov naročnik uradno obvesti ponudnike, da bodo povabljeni k predložitvi ponudb, ne glede na to, ali bo uporabil večnamenski seznam ali ne.

4. Naročnik lahko skrajša rok za predložitev ponudb, določen v skladu z odstavkom 3, na najmanj deset dni, če:

- (a) je obvestilo o načrtovanem naročilu iz člena 28.6(4) objavil vsaj 40 dni in ne več kot 12 mesecev pred objavo obvestila o nameravanem javnem naročilu ter če obvestilo o načrtovanem javnem naročilu vsebuje:

- (i) opis javnega naročila;

- (ii) predvidene roke za oddajo ponudb ali prijav za sodelovanje;
 - (iii) izjavo, da morajo zainteresirani ponudniki naročniku izraziti svoj interes za javno naročilo;
 - (iv) naslov, na katerem so na voljo dokumenti v zvezi z javnim naročilom, in
 - (v) vse razpoložljive informacije, ki se zahtevajo za obvestilo o nameravanem javnem naročilu v skladu s členom 28.6(2);
- (b) za ponavljajoča se javna naročila v prvotnem obvestilu o nameravanem javnem naročilu navede, da bodo roki za predložitev ponudb v nadaljnjih obvestilih določeni na podlagi tega odstavka, ali
- (c) v nujnih primerih, ki jih naročnik ustrezno utemelji, rok za predložitev ponudb, določen v skladu z odstavkom 3, ni izvedljiv.

5. Naročnik lahko skrajša rok za predložitev ponudb, določen v skladu z odstavkom 3, za pet dni v vsakem od naslednjih primerov:

- (a) obvestilo o nameravanem javnem naročilu je objavljeno z elektronskimi sredstvi;

(b) vsa razpisna dokumentacija je na voljo prek elektronskih sredstev od dne objave obvestila o nameravanem javnem naročilu in

(c) naročnik sprejema ponudbe prek elektronskih sredstev.

6. Zaradi uporabe odstavka 5 v povezavi z odstavkom 4 se rok za predložitev ponudb, ki je določen v skladu z odstavkom 3, nikakor ne skrajša na manj kot deset dni od datuma objave obvestila o nameravanem javnem naročilu.

7. Ne glede na druge določbe tega člena lahko naročnik pri naročanju komercialnega blaga ali storitev ali njihove kombinacije skrajša rok za predložitev ponudb, določen v skladu z odstavkom 3, na najmanj 13 dni, če z elektronskimi sredstvi istočasno objavi obvestilo o nameravanem javnem naročilu in razpisno dokumentacijo. Poleg tega lahko naročnik, če ponudbe za komercialno blago ali storitve sprejema prek elektronskih sredstev, skrajša rok, določen v skladu z odstavkom 3, na najmanj deset dni.

8. Če je naročnik iz Priloge 28-A ali 28-B, oddelek B ali C, izbral vse kvalificirane ponudnike ali njihovo omejeno število, se lahko rok za predložitev ponudb določi na podlagi medsebojnega dogovora med naročnikom in izbranimi ponudniki. Če dogovora ni, je rok najmanj deset dni.

ČLEN 28.13

Pogajanja

1. Pogodbenica lahko določi, da se njeni naročniki v okviru zajetega javnega naročila pogajajo s ponudniki, če:

- (a) je naročnik v obvestilu o nameravanem javnem naročilu, ki se zahteva v skladu s členom 28.6(2), navedel, da se namerava pogajati, ali
- (b) ocenjevanje pokaže, da nobena ponudba ni očitno najugodnejša v smislu posebnih meril ocenjevanja, določenih v obvestilu o nameravanem javnem naročilu ali razpisni dokumentaciji.

2. Naročnik:

- (a) zagotovi, da se vsaka izločitev ponudnikov, ki sodelujejo v pogajanjih, opravi v skladu z merili ocenjevanja, določenimi v obvestilu o nameravanem javnem naročilu ali razpisni dokumentaciji, in
- (b) če se pogajanja končajo, določi skupni rok, v katerem lahko preostali sodelujoči ponudniki predložijo nove ali spremenjene ponudbe.

ČLEN 28.14

Razpisni postopek s pogajanja

1. Naročnik lahko, če te določbe ne uporablja za izogibanje konkurenci med ponudniki ali tako, da diskriminira ponudnike druge pogodbenice ali štiti domače ponudnike, uporabi razpisni postopek s pogajanja in se lahko odloči, da ne bo uporabil členov 28.6, 28.7, 28.8, 28.10 ter členov 28.12, 28.13, 28.15 in 28.16 v kateri koli od naslednjih okoliščin:

- (a) če:
- (i) ni bila predložena nobena ponudba ali noben ponudnik ni oddal prijave za sodelovanje;
 - (ii) nobena od oddanih ponudb ne izpolnjuje bistvenih zahtev razpisne dokumentacije;
 - (iii) noben ponudnik ne izpolnjuje pogojev za sodelovanje ali
 - (iv) če je pristojni organ ugotovil, da so oddane ponudbe prikrojene, pod pogojem, da zahteve iz razpisne dokumentacije niso bistveno spremenjene;

- (b) če lahko blago ali storitve zagotovi le določen ponudnik in ni razumnega alternativnega ali nadomestnega blaga ali storitev iz katerega koli od naslednjih razlogov:
- (i) razpis se nanaša na umetniško delo;
 - (ii) varstvo, podeljeno s patenti, avtorskimi pravicami ali drugimi izključnimi pravicami, ali
 - (iii) odsotnost konkurence iz tehničnih razlogov;
- (c) za dodatne dobave prvotnega ponudnika blaga ali storitev, ki niso bile vključene v prvotno javno naročilo, če sprememba ponudnika takega dodatnega blaga ali storitev:
- (i) ni mogoča iz ekonomskih ali tehničnih razlogov, kot so zahteve po zamenljivosti ali interoperabilnosti z obstoječo opremo, programsko opremo, storitvami ali objekti, zagotovljenimi v okviru prvotnega javnega naročila, in
 - (ii) povzroči velike nevšečnosti ali znatno podvajanje stroškov za naročnika;
- (d) kolikor je nujno potrebno, če zaradi izjemne nujnosti, nastale zaradi dogodkov, ki jih naročnik ni mogel predvideti, blaga ali storitev ni bilo mogoče pravočasno pridobiti z odprtim ali omejenim razpisnim postopkom;

- (e) za blago, kupljeno na trgu primarnih proizvodov;
- (f) če naročnik naroča prototipe ali prvo blago ali storitve, ki se razvijajo na njegovo zahtevo v okviru določene pogodbe za raziskave, poskuse, študijo ali izvirni razvoj ali za tako pogodbo; izvirni razvoj prvega blaga ali storitve lahko vključuje omejeno proizvodnjo ali dobavo, da se dodajo rezultati preskusov na terenu in se dokaže, da je blago ali storitev primerna za proizvodnjo ali dobavo v večjem obsegu v skladu s sprejemljivimi standardi kakovosti, ne vključuje pa masovne proizvodnje ali dobav zaradi ugotavljanja komercialne primernosti ali povračila stroškov raziskav in razvoja;
- (g) za nakupe pod izjemno ugodnimi pogoji, ki nastopijo zgolj v zelo kratkem času v primeru neobičajnih odprodaj, ki na primer nastanejo z likvidacijo, prisilno upravo ali stečajem, ne pa za redne nakupe od stalnih ponudnikov, ali
- (h) če se javno naročilo odda zmagovalcu oblikovalskega natečaja, pod pogojem, da:
 - (i) je bil natečaj organiziran v skladu z načeli tega poglavja, zlasti v zvezi z objavo obvestila o nameravanem javnem naročilu, in
 - (ii) sodelujoče ocenjuje neodvisna žirija z namenom, da se zmagovalcu odda oblikovalsko naročilo.

2. Naročnik pripravi pisno poročilo za vsako naročilo, oddano v skladu z odstavkom 1. Poročilo vsebuje ime naročnika, vrednost in vrsto naročenega blaga ali storitev ter izjavo o okoliščinah in pogojih, določenih v odstavku 1, zaradi katerih je bila uporaba razpisnega postopka s pogajanji upravičena.

ČLEN 28.15

Elektronske dražbe

Če namerava naročnik izvesti zajeto javno naročilo z uporabo elektronske dražbe, naročnik pred njenim začetkom vsakemu udeležencu zagotovi:

- (a) metodo samodejnega ocenjevanja, vključno z matematično formulo, ki temelji na merilih ocenjevanja iz razpisne dokumentacije in ki se bo med dražbo uporabljala pri samodejni ali ponovni razvrstitvi;
- (b) rezultate vseh prvotnih ocen elementov ponudbe, če se bo naročilo oddalo na podlagi najugodnejše ponudbe, in
- (c) vse druge zadevne informacije v zvezi z izvajanjem dražbe.

ČLEN 28.16

Obravnava ponudb in oddaja naročil

Obravnava ponudb

1. Naročnik prejme, odpre in obravnava vse ponudbe po postopkih, ki zagotavljajo poštenost in nepristranskost postopka za oddajo javnega naročila ter zaupnost ponudb.
2. Naročnik ne kaznuje nobenega ponudnika, čigar ponudbo prejme po roku, določenem za prejemanje ponudb, če je vzrok za zamudo izključno nepravilno ravnanje naročnika.
3. Če naročnik enemu ponudniku omogoči, da v obdobju od odpiranja ponudb do oddaje javnega naročila popravi nenamerne oblikovne napake, zagotovi enako možnost vsem sodelujočim ponudnikom.

Oddaja naročil

4. Ponudba se obravnava, če je predložena v pisni obliki ter ob odpiranju izpolnjuje bistvene zahteve iz obvestil in razpisne dokumentacije in jo je predložil ponudnik, ki izpolnjuje pogoje za sodelovanje.

5. Razen če naročnik ugotovi, da oddaja naročila ni v javnem interesu, odda naročilo ponudniku, za katerega je ugotovil, da je sposoben izpolnjevati pogoje naročila in da je, izključno na podlagi meril ocenjevanja, določenih v obvestilih in razpisni dokumentaciji, predložil:

(a) najugodnejšo ponudbo ali

(b) najnižjo ceno, če je cena edino merilo.

6. Če naročnik prejme ponudbo s ceno, ki je neobičajno nižja od cen drugih predloženih ponudb, lahko pri ponudniku preveri, ali ta izpolnjuje pogoje za sodelovanje in je sposoben izpolniti pogoje naročila.

7. Naročnik ne uporabi možnosti, ne odpove javnega naročila in ne spreminja oddanih naročil tako, da bi se izognil obveznostim iz tega poglavja.

8. Vsaka pogodbenica si praviloma po najboljših močeh prizadeva zagotoviti obdobje mirovanja med oddajo naročila in sklenitvijo pogodbe, da se neuspešnim ponudnikom omogoči dovolj časa za pregled odločitve o oddaji naročila in pritožbo zoper to odločitev.

ČLEN 28.17

Preglednost informacij o javnih naročilih

Informacije, ki se zagotovijo ponudnikom

1. Naročnik sodelujoče ponudnike nemudoma obvesti o svojih odločitvah o oddaji naročila in na zahtevo ponudnika to stori v pisni obliki. Naročnik v skladu s členom 28.18(2) in (3) neuspešnim ponudnikom na zahtevo pojasni razloge, zaradi katerih ni izbral njihove ponudbe, in relativne prednosti ponudbe uspešnega ponudnika.

Objava informacij o oddaji naročila

2. Naročnik najpozneje 72 dni po oddaji vsakega naročila, zajetega v tem poglavju, objavi obvestilo v ustreznem tiskanem ali elektronskem mediju iz prilog 28-A in 28-B, oddelek I. Če naročnik objavi obvestilo samo v elektronskem mediju, ostane informacija preprosto dostopna v razumnem časovnem obdobju. Obvestilo vključuje vsaj naslednje informacije:

- (a) opis naročenega blaga ali storitev;
- (b) ime in naslov naročnika;

- (c) ime uspešnega ponudnika;
- (d) vrednost izbrane ponudbe ali najvišjo in najnižjo ponudbo, ki se upošteva pri oddaji naročila;
- (e) datum oddaje naročila in
- (f) vrsto uporabljene metode javnega naročanja in, kadar je bil uporabljen razpisni postopek s pogajANJI v skladu s členom 28.14, opis okoliščin, ki upravičujejo uporabo tega postopka.

Shranjevanje dokumentacije in poročil ter vzdrževanje elektronske sledljivosti

3. Vsak naročnik za obdobje vsaj treh let od datuma oddaje naročila shrani:
 - (a) dokumentacijo in poročila o razpisnih postopkih in oddaji naročil v zvezi z zajetimi naročili, vključno s poročili, zahtevanimi v skladu s členom 28.14, in
 - (b) podatke, ki zagotavljajo ustrezno sledljivost izvedbe zajetega javnega naročila z elektronskimi sredstvi.

Izmenjava statističnih podatkov

4. Vsaka pogodbenica da na zahtevo druge pogodbenice in z namenom razprav v pododboru iz člena 28.21 drugi pogodbenici na voljo statistične podatke o zajetih javnih naročilih blaga, storitev in gradbenih storitev, v čim večji meri pa tudi statistične podatke o koncesijah za gradnje. V skladu s členom 28.23 pogodbenici sodelujeta, da bi bolje razumeli statistične podatke druga druge o javnih naročilih.

5. Če pogodbenica zahteva, da se obvestila o oddanih naročilih v skladu z odstavkom 2 objavijo v elektronski obliki, in če so taka obvestila dostopna javnosti prek enotne zbirke podatkov v elektronski obliki, ki omogoča analizo zajetih naročil, lahko pogodbenica namesto poročanja pododboru iz člena 28.21 zagotovi povezavo do spletnega mesta skupaj z vsemi navodili, ki so potrebna za dostop do takih podatkov in njihovo uporabo.

ČLEN 28.18

Razkrivanje informacij

Zagotavljanje informacij pogodbenicama

1. Pogodbenica na zahtevo druge pogodbenice nemudoma zagotovi vse potrebne informacije, da ugotovi, ali je bilo javno naročilo izvedeno pošteno, nepristransko in v skladu s tem poglavjem, vključno z informacijami o značilnostih in relativnih prednostih uspešnega ponudnika. V primerih, v katerih bi objava teh informacij posegala v konkurenco pri prihodnjih razpisih, pogodbenica, ki te informacije prejme, teh ne razkrije nobenemu ponudniku, razen če pred tem v posvetovanju s pogodbenico, ki je te informacije zagotovila, pridobi njeno soglasje.

Nerazkritje informacij

2. Ne glede na vse druge določbe tega poglavja pogodbenica, vključno z naročniki, ne razkrije informacij, ki bi posegale v legitimne poslovne interese določenega ponudnika ali bi lahko posegale v pošteno konkurenco med ponudniki, razen če to zahteva zakon in s pisnim dovoljenjem ponudnika, ki je zagotovil informacije.

3. Nobena določba iz tega poglavja se ne razlaga tako, da se od pogodbenice, vključno z njenimi naročniki, organi in revizijskimi organi, zahteva razkritje zaupnih informacij, če bi razkritje:

- (a) oviralo kazenski pregon;
- (b) lahko ogrožalo pošteno konkurenco med ponudniki;
- (c) posegalo v legitimne poslovne interese določenih oseb, vključno z zaščito intelektualne lastnine, ali
- (d) bilo kako drugače v nasprotju z javnim interesom.

ČLEN 28.19

Domači postopki pregleda

1. Vsaka pogodbenica zagotovi pravočasen, učinkovit, pregleden in nediskriminatoren upravni ali sodni postopek pregleda, v katerem se lahko ponudnik v okviru zajetih javnih naročil, v katerih ponudnik ima ali je imel interes, pritoži zaradi:

- (a) kršitve določb tega poglavja ali

- (b) neizpolnjevanja ukrepov pogodbenice o izvajanju tega poglavja, če ponudnik nima pravice, da bi se neposredno pritožil zoper kršitve določb tega poglavja na podlagi zakonov pogodbenice.

Postopkovna pravila za vse pritožbe so v pisni obliki in splošno dostopna.

2. V primeru pritožbe ponudnika, nastale v okviru zajetega javnega naročila, v katerem ima ponudnik interes ali ga je imel v preteklosti, zaradi kršenja ali neizpolnjevanja obveznosti iz odstavka 1, pogodbenica naročnika, ki izvaja javno naročilo, spodbuja svojega naročnika in ponudnika, da poskušata najti rešitev za pritožbo s posvetovanjem. Naročnik vsako tako pritožbo obravnava nepristransko in pravočasno ter brez poseganja v sodelovanje ponudnika pri tekočih ali prihodnjih javnih naročilih ali v njegovo pravico do popravnih ukrepov po upravnem ali sodnem postopku pregleda.
3. Vsak ponudnik ima na voljo dovolj časa, da pripravi in vloži pritožbo, tj. v vsakem primeru vsaj deset dni od takrat, ko se seznanj z osnovo za pritožbo oziroma se upravičeno pričakuje, da bi moral biti seznanjen z njo.
4. Vsaka pogodbenica ustanovi ali imenuje vsaj en nepristranski upravni ali pravosodni organ, ki je neodvisen od njenih naročnikov, da sprejme in pregleda ponudnikovo pritožbo v okviru zajetega javnega naročila.

5. Če pritožbo prvotno pregleda organ, ki ni organ iz odstavka 4, pogodbenica zagotovi, da ima ponudnik pravico do pritožbe zoper prvotno odločitev pri nepristranskem upravnem ali pravosodnem organu, ki je neodvisen od naročnika, katerega javno naročilo je predmet pritožbe.
6. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je odločitev organa za pregled, ki ni sodišče, predmet sodnega pregleda ali da ima organ postopke, ki zagotavljajo, da:
- (a) naročnik na pritožbo pisno odgovori in organu za pregled razkrije vse zadevne dokumente;
 - (b) imajo udeleženci v postopku (v nadaljnjem besedilu: udeleženci) pravico, da so zaslišani, preden organ za pregled sprejme odločitev v zvezi s pritožbo;
 - (c) imajo udeleženci pravico do zastopanja in spremljanja;
 - (d) imajo udeleženci dostop do vseh postopkov;
 - (e) imajo udeleženci pravico zahtevati, da postopek poteka v javnosti in da so prisotne priče, ter
 - (f) organ za pregled svoje odločitve ali priporočila sprejme pravočasno in v pisni obliki, pri čemer vključi pojasnilo razlogov za vsako odločitev ali priporočilo.

7. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani postopke, ki zagotavljajo:
- (a) hitre začasne ukrepe, na podlagi katerih lahko ponudniki še naprej sodelujejo v javnih naročilih. Taki začasni ukrepi lahko povzročijo prekinitev postopka za oddajo javnega naročila. Postopki lahko določajo, da se pri odločanju, ali naj se taki ukrepi uporabijo, upoštevajo prevladujoče škodljive posledice za zadevne interese, vključno z javnim interesom; utemeljen razlog za neuporabo ukrepov se poda pisno, in
 - (b) če je organ za pregled ugotovil, da je prišlo do kršitve ali neizpolnjevanja obveznosti iz odstavka 1, popravne ukrepe ali nadomestilo za nastalo izgubo ali škodo, ki se lahko omejijo na stroške priprave ponudbe ali pritožbe ali obojega.

ČLEN 28.20

Spremembe in popravki v zvezi z obsegom uporabe

1. Pogodbenica EU lahko spremeni ali popravi Prilogo 28-A, Čile pa lahko spremeni ali popravi Prilogo 28-B.

Spremembe

2. Če namerava pogodbenica spremeniti svojo prilogo iz odstavka 1:
 - (a) o tem uradno pisno obvesti drugo pogodbenico in
 - (b) v uradno obvestilo vključi predlog ustreznih kompenzacijskih prilagoditev za drugo pogodbenico, da se ohrani raven obsega uporabe, ki je primerljiva z ravniyo pred spremembo.
3. Ne glede na odstavek 2, pododstavek (b), tega člena pogodbenici ni treba zagotoviti kompenzacijskih prilagoditev, če sprememba zajema naročnika, nad katerim je pogodbenica dejansko odpravila svoj nadzor ali vpliv. Šteje se, da sta, kolikor zadevata javno naročilo naročnika, vladni nadzor nad zajetimi naročili naročnikov, navedenih v prilogah 28-A ali 28-B, oddelki A, B ali C, ali njen vpliv nanje, učinkovito odpravljena, če je naročnik izpostavljen konkurenci na trgih, do katerih dostop ni omejen.
4. Če pogodbenica v skladu z odstavkom 2 uradno obvesti drugo pogodbenico o nameravani spremembi svoje priloge, druga pogodbenica vloži pisni ugovor, če se ne strinja, da:
 - (a) predlagana prilagoditev v skladu z odstavkom 2, pododstavek (b), ohranja primerljivo raven obsega uporabe, o kateri sta se dogovorili pogodbenici, ali
 - (b) sprememba zajema naročnika, nad katerim je pogodbenica dejansko odpravila svoj nadzor ali vpliv nanj v skladu z odstavkom 3.

Druga pogodbenica vloži morebiten pisni ugovor v skladu s tem odstavkom v 45 dneh od prejema uradnega obvestila iz odstavka 2, pododstavek (a), tega člena, sicer se šteje, da je sprejela prilagoditev ali spremembo, tudi za namene poglavja 38.

Popravki

5. Pogodbenici štejeta naslednje spremembe Priloge 28-A oziroma 28-B za povsem formalni popravek, če ne vplivajo na medsebojno dogovorjen obseg uporabe, določen v tem poglavju:

- (a) sprememba imena naročnika;
- (b) združitev dveh ali več naročnikov s seznama v Prilogi 28-A ali 28-B, oddelki A, B in C;
- (c) ločitev naročnika s seznama v Prilogi 28-A ali 28-B, oddelki A, B in C, na dva ali več naročnikov, ki se vsi dodajo naročnikom v istem oddelku Priloge 28-A ali 28-B.

6. Če pogodbenica predlaga popravek Priloge 28-A oziroma 28-B, navedena pogodbenica drugo pogodbenico uradno obvešča vsaki dve leti po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma.

7. Pogodbenica lahko drugo pogodbenico uradno obvesti o ugovoru k predlaganemu popravku v 45 dneh po prejemu uradnega obvestila. Če pogodbenica vloži ugovor, navede razloge, zakaj po njenem mnenju predlagani popravek ni sprememba iz odstavka 5, in opiše učinek predlaganega popravka na medsebojno dogovorjen obseg uporabe, določen v tem poglavju. Če pogodbenica takega ugovora ne predloži pisno v 45 dneh po prejemu uradnega obvestila, se šteje, da se strinja s predlaganim popravkom.

Posvetovanja in reševanje sporov

8. Če druga pogodbenica v 45 dneh po prejemu uradnega obvestila vloži ugovor k predlagani spremembi ali popravku, pogodbenici poskušata rešiti težavo s posvetovanji. Če pogodbenici v 60 dneh od prejema ugovora ne dosežeta dogovora, lahko pogodbenica, ki želi spremeniti ali popraviti svojo prilogo, zadevo predloži v postopek za reševanje sporov v skladu s tem delom. Predlagana sprememba ali popravek začne veljati šele, ko se pogodbenici dogovorita, ali na podlagi končnega sklepa v skladu s postopkom, določenim v poglavju 38.

9. Če pogodbenici ne dosežeta dogovora v postopku posvetovanja v skladu z odstavkom 8 tega člena, ne pomeni, da sta pogodbenici izvzeti iz obveznosti izvajanja posvetovanj v skladu s poglavjem 38.

ČLEN 28.21

Pododbor za javna naročila

Na zahtevo pogodbenice se sestane Pododbor za javna naročila (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), da bi obravnaval vprašanja o izvajanju in delovanju tega poglavja, med drugim:

- (a) vprašanja v zvezi z javnimi naročili, ki jih nanj naslovi pogodbenica;
- (b) spremljanje dejavnosti sodelovanja, ki jih pogodbenici izvajata, kot so določene v členu 28.23;
- (c) lažje sodelovanje malih in srednjih podjetij pri zajetih javnih naročilih, kot so določena v členu 28.22, in
- (d) razprave o statusu izvajanja enotne točke dostopa v skladu s členom 28.6(7).

ČLEN 28.22

Lažje sodelovanje malih in srednjih podjetij

1. Pogodbenici priznavata, da lahko mala in srednja podjetja (v nadaljnjem besedilu: MSP) pomembno prispevajo h gospodarski rasti in zaposlovanju ter da je pomembno olajšati sodelovanje MSP v javnih naročilih.
2. Pogodbenici priznavata pomen elektronskih postopkov za oddajo javnih naročil pri olajšanju sodelovanja MSP v postopkih za oddajo javnega naročila z zagotavljanjem preglednosti.
3. Pogodbenici prav tako priznavata pomen poslovnih združenj med ponudniki vsake pogodbenice, zlasti pa med MSP, vključno s skupnim sodelovanjem v razpisnih postopkih.
4. Pogodbenici lahko:
 - (a) zagotovita informacije v zvezi z njunimi ukrepi, ki jih uporabljata, da bi prispevali, podpirali, spodbujali ali olajšali sodelovanje MSP pri javnih naročilih;
 - (b) sodelujeta pri pripravi mehanizmov za zagotavljanje informacij MSP o načinih sodelovanja v zajetih javnih naročilih v skladu s tem poglavjem.

5. Za lažje sodelovanje MSP v zajetih javnih naročilih vsaka pogodbenica po možnosti:
- (a) zagotovi opredelitev MSP na elektronskem portalu;
 - (b) si prizadeva, da je vsa razpisna dokumentacija brezplačno na voljo;
 - (c) sprejme kakršen koli drug ukrep, namenjen olajšanju sodelovanja MSP v javnih naročilih, zajetih v tem poglavju, če taki ukrepi niso diskriminatorni do podjetij druge pogodbenice.

ČLEN 28.23

Sodelovanje

1. Pogodbenici si čim bolj prizadevata razviti dejavnosti sodelovanja za medsebojno izboljšanje razumevanja sistemov javnih naročil in boljši dostop do svojih zadevnih trgov pri zadevah, kot so:
- (a) izmenjava izkušenj in informacij, kot so regulativni okviri, najboljše prakse in statistični podatki:

- (b) lažje sodelovanje ponudnikov v zajetih javnih naročilih, zlasti MSP;
 - (c) razvoj in razširitev uporabe elektronskih sredstev v sistemih javnih naročil;
 - (d) izboljšanje zmogljivosti s spodbujanjem vzajemnega učenja vladnih uradnikov in osebja naročnikov, da bi izpolnili določbe tega poglavja.
2. Pogodbenici o vseh takih dejavnostih obvestita pododbor iz člena 28.21.

ČLEN 28.24

Nadaljnja pogajanja

Pododbor za javna naročila iz člena 28.21 pregleda delovanje tega poglavja in lahko najpozneje štiri leta po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma Skupnemu odboru predlaga, naj pogodbenicama priporoči, naj izvedeta nadaljnja pogajanja, da bi dosegli dodaten dostop do trga.